

ความตระหนักของประชาชนต่อการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท
เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร

นันทิราท์ คงหมวก

ภาคินิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)
คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

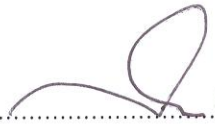
พ.ศ. 2551

ความตระหนักของประชาชนต่อการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท
เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร

นันธิราท์ คงหมวก
คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม

คณะกรรมการสอบภาคินิพนธ์ได้พิจารณาแล้วเห็นสมควรอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)

อาจารย์..... ประธานกรรมการ
(จระพร บุรณสิน)

รองศาสตราจารย์..... กรรมการ
(ดร. สากล จริยวิทยานนท์)

รองศาสตราจารย์..... กรรมการ
(ดร. สุรสิทธิ์ วชิรขจร)

รองศาสตราจารย์..... คณบดี
(ดร. สุรสิทธิ์ วชิรขจร)

วันที่ 10 ตุลาคม พ.ศ. 2551

บทคัดย่อ

ชื่อภาคานิพนธ์ : ความตระหนักของประชาชนต่อการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร
ชื่อผู้เขียน : นางนันท์ธีรภัทร์ คงหมวก
ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)
ปีการศึกษา : 2551

การศึกษาเรื่อง ความตระหนักของประชาชนต่อการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ในครั้งนี้ได้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ 2 ประการดังนี้ 1) เพื่อศึกษาระดับความตระหนักของประชาชนต่อการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท 2) เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อความตระหนักของประชาชนในการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ ประชาชนที่เดินทางมาชมพระราชวังพญาไท จำนวน 173 คน ทำการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลได้แก่แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ F-test

ผลการศึกษาพบว่า

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 26-35 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรี อาชีพรับราชการ เข้าชมพระราชวังพญาไทเป็นครั้งแรก สนใจเดินทางมาเข้าชมพระราชวังพญาไท ด้วยตนเองเพราะความสวยงามของพระราชวัง

ความตระหนักของประชาชนต่อการอนุรักษ์พระราชวังพญาไทอยู่ในระดับสูงทั้งภาพรวม และรายด้าน เรียงตามลำดับได้แก่ ด้านการส่งเสริมประชาสัมพันธ์ ด้านการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ และด้านการดูแลรักษาให้คงสภาพเดิม

ปัจจัยด้านการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับพระราชวังพญาไทมีระดับการรับรู้ต่ำ

ปัจจัยด้านความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 52.0 มีระดับความรู้น้อย

ปัจจัยที่มีผลกับความตระหนักของประชาชนต่อการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท ได้แก่ ประชาชนที่เคยเข้าชมโบราณสถานอื่น ๆ วัตถุประสงค์ในการเข้าชมพระราชวังพญาไท และระดับ

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท ส่วนปัจจัยที่ไม่มีผลกับความตระหนัก
ของประชาชนต่อการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ การเคยเข้าชม
พระราชวังพญาไท

ข้อเสนอแนะ

1. โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้าและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการ
ส่งเสริมประชาสัมพันธ์ในเรื่องความสำคัญของพระราชวังพญาไทให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น
2. มูลนิธิอนุรักษ์พระราชวังพญาไทชมรมคนรักวังฯควรจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์
เกี่ยวกับพระราชวังพญาไทติดไว้บริเวณโรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า เพื่อให้เป็นที่รู้จักของ
ประชาชนทั่วไปที่มาใช้บริการโรงพยาบาลฯ
3. มูลนิธิอนุรักษ์พระราชวังพญาไทและชมรมคนรักวังฯควรจัดอบรมให้ความรู้ในเรื่อง
การอนุรักษ์พระราชวังพญาไทเพิ่มมากขึ้นแก่ประชาชนทั่วไปทั้งนี้เพื่อสร้างจิตสำนึกให้ประชาชน
เห็นความสำคัญของพระราชวังพญาไท

ABSTRACT

Title of Research Paper: People's Awareness on Conservation of Phayathai Palace Rachathewi, Bangkok

Author : Mrs. Nanthira Khongmuak

Degree : Master of Arts (Social Development)

Year : 2008

The study of people's awareness on conservation of Phayathai Palace, Rachathewi, Bangkok has 2 objectives: 1) to examine the level of people's awareness on conservation of Phayathai Palace; and 2) to examine factors affecting people's awareness. Study participants are 173 people visiting Phayathai Palace, who were recruited by accidental sampling method, and the questionnaire was used for data collection. Statistics employed for data analyses include frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test and F-test.

Results show that:

The majority of participants are females aged between 26 – 35. They attained bachelor degree of education, engaged in government service. The sample reported it was their first visit to Phayathai Palace, and they were interested to see the palace themselves for its beauty.

Results suggest high level of people's awareness on conservation of this palace both in overall and in each aspect, i.e. public relations promotion, conservation participation, and restoration, respectively.

The factor of received information about the palace is at low level.

Regarding the factor of knowledge about conservation of the palace, 52 % of the samples had low level in such knowledge.

Factors affecting people's awareness on palace conservation involve their objective of visiting the palace and visiting other ancient remain in a year and their level of knowledge and understanding about palace conservation. Whereas sex, age, education, occupation, previous visits of this palace no affect.

Recommendations

1. Phramongkutklao Hospital and related organizations should have policies to promote public relations about the significance of Phayathai Palace to be increasingly recognized among the public.

2. Phayathai Palace Conservation Foundation, Palace Lovers Club should post public relations signboards about Phayathai Palace in the area of Phramongkutklao Hospital, to be known to general public who receive hospital services.

3. Phayathai Palace Conservation Foundation, Palace Lovers Club should arrange sessions to educate people about the palace to raise their awareness on the significance of this palace.

กิตติกรรมประกาศ

ภาคินิพนธ์เรื่องความตระหนักของประชาชนต่อการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความรู้ความกรุณาเป็นอย่างสูงจากอาจารย์ จิระพร บุรณสิน รองศาสตราจารย์ ดร. สากล จริยวิทยานนท์ และรองศาสตราจารย์ ดร. สุรสิทธิ์ วชิรขจร ที่กรุณาสละเวลาให้คำแนะนำปรึกษา ติดตาม และตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องด้วยความใกล้ชิดและเอาใจใส่เป็นอย่างดี อันส่งผลให้ภาคินิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์เป็นอย่างดี ผู้ศึกษาจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณคุณอาจารย์คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ตลอดจนประสบการณ์ต่าง ๆ ก่อให้เกิดเป็นศักยภาพที่สามารถประยุกต์หลักวิชาการต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่ฝ่ายนำชมพระราชวังพญาไททุกท่านรวมทั้งเพื่อน ๆ พค.16 ที่ได้ให้การช่วยเหลือและให้กำลังใจในการจัดทำภาคินิพนธ์ฉบับนี้

สุดท้ายผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดาและครอบครัว ที่มีส่วนเกี่ยวข้องสนับสนุนผู้ศึกษามาโดยตลอด

นันทิราท์ คงหมวก

ตุลาคม 2551

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(3)
ABSTRACT	(5)
กิตติกรรมประกาศ	(7)
สารบัญ	(8)
สารบัญตาราง	(10)
สารบัญแผนภาพ	(12)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ในการศึกษา	3
1.3 ขอบเขตในการศึกษา	4
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับความตระหนัก	5
2.2 ประวัติพระราชวังพญาไท	10
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการอนุรักษ์โบราณสถาน	14
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสาร	27
2.5 แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจ	33
2.6 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	39
บทที่ 3 กรอบแนวคิดและระเบียบวิธีการศึกษา	45
3.1 กรอบแนวคิดในการศึกษา	45
3.2 นิยามปฏิบัติการ	46
3.3 สมมติฐานทางการศึกษา	48
3.4 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	48
3.5 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	49

3.6	การเก็บรวบรวมข้อมูล	52
3.7	การวิเคราะห์ข้อมูล	52
บทที่ 4	ผลการศึกษา	53
4.1	ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	53
4.2	การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับพระราชวังพญาไท	56
4.3	ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท	58
4.4	ระดับความตระหนักของประชาชนต่อการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท	60
4.5	ปัจจัยที่มีผลต่อความตระหนักของประชาชนต่อการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท	64
4.6	ข้อเสนอแนะ	70
บทที่ 5	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	75
5.1	สรุปผลการศึกษา	75
5.2	อภิปรายผลการศึกษา	77
5.3	ข้อเสนอแนะ	79
	บรรณานุกรม	81
	ภาคผนวก	87
	ภาคผนวก ก	88
	ภาคผนวก ข	90
	ประวัติผู้เขียน	96

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 แสดงค่าคะแนนคำถามเชิงบวก และเชิงลบในแบบสอบถามตอนที่ 2	50
4.1 แสดงจำนวน ร้อยละของข้อมูลพื้นฐานทั่วไป	54
4.2 แสดงการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับพระราชวังพญาไท	56
4.3 แสดงภาพรวมของระดับความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท	57
4.4 แสดงภาพรวมของระดับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท	58
4.5 แสดงจำนวน ร้อยละ ของความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท	59
4.6 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความตระหนัก	60
4.7 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความตระหนักด้าน การดูแลรักษาให้คงสภาพเดิม	61
4.8 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความตระหนักด้าน การส่งเสริมประชาสัมพันธ์	62
4.9 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความตระหนักด้าน การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์	64
4.10 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความตระหนักต่อการอนุรักษ์ พระราชวังพญาไทในภาพรวม จำแนกตามเพศ	65
4.11 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความตระหนักต่อการ อนุรักษ์พระราชวังพญาไทในภาพรวม จำแนกตามอายุ	66
4.12 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความตระหนักต่อการ อนุรักษ์พระราชวังพญาไทในภาพรวม จำแนกตามระดับการศึกษา	67
4.13 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความตระหนักต่อการ อนุรักษ์พระราชวังพญาไท ในภาพรวม จำแนกตามอาชีพ	67
4.14 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความตระหนักต่อการอนุรักษ์ พระราชวังพญาไทในภาพรวม จำแนกตามการเคยเข้าชมพระราชวังพญาไท	68

4.15	แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความตระหนักต่อการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท จำแนกตามการเคยเข้าชมโบราณสถานอื่น ๆ ในรอบ 1 ปี	69
4.16	แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความตระหนักต่อการอนุรักษ์พระราชวัง พญาไท จำแนกตามวัตถุประสงค์ในการเข้าชมพระราชวังพญาไท	70
4.17	แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความตระหนักต่อการอนุรักษ์ พระราชวังพญาไทในภาพรวม จำแนกตามวัตถุประสงค์ในการเข้าชม พระราชวังพญาไท	71
4.18	แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความตระหนักต่อการอนุรักษ์ พระราชวังพญาไทในภาพรวม จำแนกตามความรู้ความเข้าใจในการ อนุรักษ์พระราชวังพญาไท	72
4.19	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามในด้านข้อคิดเห็นภายหลังการเข้าชม พระราชวังพญาไท	73
4.20	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามข้อเสนอแนะในด้านการอนุรักษ์ พระราชวังพญาไท	73

ตารางภาคผนวก ก

ตารางที่

1.	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของมาตรวัดความตระหนักในการอนุรักษ์ พระราชวังพญาไท	88
----	---	----

สารบัญแผนภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 แสดงขั้นตอนและกระบวนการเกิดความตระหนัก	7
3.1 แสดงกรอบแนวคิดในการศึกษา	46

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยเป็นชนชาติเก่าแก่ที่มีประเพณีวัฒนธรรมที่สืบทอดกันมายาวนาน โดยสืบทอดจากมรดกทางศิลปวัฒนธรรมในอดีต โบราณสถานถือเป็นมรดกทางศิลปวัฒนธรรมที่บรรพบุรุษได้สร้างขึ้น เพื่อเป็นสัญลักษณ์บ่งบอกถึงเอกลักษณ์และวิถีชีวิตของคนในชาติ บ่งบอกถึงความเป็นเกียรติศักดิ์ศรีของความเป็นชนชาติไทย โดยเฉพาะอาคารโบราณสถานที่เป็นพระราชวัง เนื่องมาจากเป็นที่ทราบดีว่าพระมหากษัตริย์ทุกพระองค์ทรงมีพระคุณูปการต่อประชาชนคนไทยอย่างหาที่สุดมิได้ การที่ประชาชนคนไทยได้น้อมรำลึกและสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณนั้นจึงเป็นสิ่งที่สมควรอย่างยิ่ง นอกจากความดีที่ประชาชนคนไทยทุกคนต้องกระทำแล้ว สิ่งหนึ่งที่จะแสดงถึงความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณก็คือการเห็นถึงคุณค่าและความสำคัญในการร่วมกันอนุรักษ์ สืบสาน เพื่อคงไว้ซึ่งความสำคัญของพระราชวัง โบราณสถาน อันเป็นสิ่งที่แสดงถึงความเป็นชนชาติไทยที่ต่างจากชนชาติอื่นในโลก (ดารณี จินดาพล, 2543: 3)

กรมศิลปากร (2525: 239-232) พระราชวังพญาไท เป็นหนึ่งในโบราณสถานที่สำคัญของชนชาติไทย พระราชวังพญาไท เป็นพระราชวังที่มีความสำคัญอย่างยิ่งมีความเป็นมาที่น่าสนใจ กล่าวคือเป็นพระตำหนัก เป็นโรงแรม เป็นโรงพยาบาลและเป็นสถานีวิทยุกระเจาเสียงแห่งแรกของประเทศไทย ที่เรียกว่าพระตำหนักพญาไทนั้น สืบเนื่องจาก พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้จัดซื้อที่ดินริมคลองพญาไท จากริมถนนช่างอี (ถนนราชวิถีในปัจจุบัน) ไปจนจรดคลองสามเสนเป็นพื้นที่ราว 100 ไร่เศษ จัดสร้างสวนและพระตำหนักเป็นที่ประทับพักผ่อนที่ทุ่งนาริมคลองพญาไท ณ พระตำหนักแห่งนี้เคยเป็นทุ่งนาหลวงทดลองปลูกข้าวพืชและประกอบพระราชพิธีจรดพระนังคัลแรกนาขวัญอยู่หลายปี พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จประพาสพระตำหนักพญาไทครั้งสุดท้ายเมื่อวันอาทิตย์ที่ 16 ตุลาคม พ.ศ. 2453 ก่อนที่จะเสด็จสวรรคตในวันที่ 23 ตุลาคม พ.ศ. 2453 หลังจากพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จสวรรคต สมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ

พระบรมราชชนนีได้เสด็จย้ายพระราชฐานจากพระบรมมหาราชวังมาประทับ ณ พระตำหนักพญาไทเป็นการถาวรจนตลอดพระชนมายุ เป็นระยะเวลา 10 ปี การเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ภายหลังที่สมเด็จพระบรมราชชนนีสวรรคตใน พ.ศ.2462 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดเกล้าฯ ให้รื้อพระตำหนักที่ประทับและอาคารบริวาร คงไว้แต่ห้องพระโรงองค์เดียว คือ พระที่นั่งเทวราชสภารมย์และโปรดเกล้าฯ ให้สร้างหมู่พระราชมณเฑียร ประกอบด้วยพระที่นั่ง 4 องค์ มีพระที่นั่งพิมานจักรีเป็นองค์ประธาน และพระที่นั่งรองอีก 3 องค์ พระราชทานนามว่าไวคุณฐูเทพยสถาน ศรีสุทธานิวาส และอุดมวนาภรณ์ ณ พระราชวังแห่งนี้ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระราชนิพนธ์วรรณกรรมขึ้นเอกหลายเรื่อง อาทิ เช่น มัทนะพาธา งานด้านการปกครองที่โดดเด่น คือดุสิตธานีเมืองประชาธิปไตยจำลองในพื้นที่ ๒ ไร่เศษ ด้านหลังพระที่นั่งพิมานจักรี ซึ่งพระองค์ทรงใช้ประโยชน์ 2 ประการ คือปฏิบัติกรทดลองปกครองและสอนระบอบประชาธิปไตย พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงครองสิริราชสมบัติเป็นเวลา 15 ปี และเสด็จสวรรคต เมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน พ.ศ. 2468 ก่อนที่ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวจะเสด็จสวรรคตนั้น พระองค์ทรงมีพระราชดำริที่เปลี่ยนแปลงพระราชวังพญาไท เป็นไฮเต็ลพญาไท เพื่อสร้างรายได้ให้แก่ประเทศชาติ ต่อมาพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงมีพระบรมราชานุญาตให้กรมรถไฟหลวงโดยพระเจ้าพี่ยาเธอกรมหลวงกำแพงเพชรอัครโยธิน ดำเนินการทำสัญญาเช่าพระราชวังพญาไทจากกรมพระคลังข้างที่และจัดหมู่พระที่นั่งภายในพระราชวังเป็นไฮเต็ลพญาไท จัดเป็นโรงแรมชั้นเดอลุกซ์แห่งแรกและแห่งเดียวของประเทศไทย รวมทั้งภาคพื้นตะวันออกไกลในเวลานั้น มีห้องพักประมาณ 60 ห้อง โรงแรมดำเนินการเป็นเวลา 5 ปี ต่อมาพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงมีพระบรมราชานุญาตให้ใช้ส่วนหนึ่งของพระราชวังเป็นที่ตั้งของสถานีวิทยุกระจายเสียง ถ่ายทอดกระแสพระราชดำรัส เป็นปฐมฤกษ์ เมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2471 และต่อมา สถานีแห่งนี้ย้ายออกไปรวมกับสถานีวิทยุกระจายเสียงศาลาแดงและเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครองในปี พ.ศ. 2475 ทางราชการจึงได้ขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตใช้เป็นที่ตั้งกองเสนารักษ์จังหวัด ทหารบกกรุงเทพฯ และในเดือนมกราคม พ.ศ.2489 ได้แปรสภาพกองเสนารักษ์เป็นโรงพยาบาล ต่อมากรมแพทย์ทหารบกได้อัญเชิญพระปรมาภิไธย พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว มาสถาปนาเป็นชื่อโรงพยาบาล ได้กระทำพิธีเมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน พ.ศ.2495 อันเป็นวันคล้ายวันสวรรคต เพื่อเป็นการน้อมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณ (กรมศิลปากร, 2525: 239-232)

ในปัจจุบันนี้ พระราชวังพญาไท อยู่ภายใต้การดูแลของโรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้าและ

โรงพยาบาลยังขาดทุนทรัพย์เป็นจำนวนมากในการที่จะทำการบูรณะอาคารพระที่นั่งองค์ต่าง ๆ ในพระราชวังพญาไทให้คงสภาพดี นอกจากนี้แล้ว ชมรมคนรักวังในพระอุปถัมภ์ของสมเด็จพระเจ้าภคินีเธอเจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดาสิริโสภาพรธาดา ซึ่งประธาน ชมรม คือ พลโท อารักษ์ ก้าวกาญจน์ ได้ทำการจัดหางบประมาณในการบูรณะพระราชวังพญาไทโดยการจัดกิจกรรมต่าง ๆ อาทิ เช่น การจัดแสดงคอนเสิร์ตการกุศล การเปิดให้ใช้พระที่นั่งฯ ในพระราชวังพญาไท เป็นที่จัดแสดงงานการกุศลต่าง ๆ เป็นครั้งคราว นอกจากนี้แล้วทางชมรมฯ ได้เปิดให้เข้าชมพระราชวังฯ ในวันเสาร์ ตั้งแต่เวลา 9.00 – 16.00 น. และเปิดรับสมัครสมาชิกชมรมฯ เพื่อเป็นการสร้างเครือข่ายแนวร่วมในการเห็นถึงความสำคัญของโบราณสถานแห่งนี้และร่วมกันอนุรักษ์ พร้อมทั้งรับบริจาคทุนทรัพย์จากผู้มีจิตศรัทธาเพื่อใช้ในการบูรณะพระราชวังฯ ต่อไป ทั้งนี้การที่จะบูรณะพระราชวังพญาไทนั้นต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก และขณะนี้ไม่มีหน่วยงานจากภาครัฐที่จะจัดสรรงบประมาณให้ทำการบูรณะ เป็นเหตุให้การบูรณะฟื้นฟูพระราชวังพญาไทยังคงไม่แล้วเสร็จ และค่อย ๆ ปรับปรุงในแต่ละส่วนตามกำลังทุนทรัพย์ที่มีอยู่เท่านั้น (ดารณี จินดาพล, 2543: 2)

ทั้งนี้การที่จะบูรณะพระราชวังพญาไทให้มีสภาพที่สวยงามดังอดีตนั้นนอกจากจะต้องใช้งบประมาณที่เป็นจำนวนเงินแล้วก็ยังคงต้องการได้รับความสนใจใส่ใจจากประชาชนคนไทย ในการเห็นถึงความสำคัญของมรดกไทย

จากความสำคัญของพระราชวังพญาไทอันเป็นมรดกไทยที่คนไทยทุกคนควรร่วมกันดูแลอนุรักษ์ไว้ และจากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจากการผ่านไปของกาลเวลาและการขาดการเอาใจใส่ในความสำคัญของมรดกไทยขึ้นนี้ ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาความตระหนักในการอนุรักษ์พระราชวังพญาไทของประชาชน เพราะประชาชนคนไทยจะเป็นกำลังสำคัญในการที่จะร่วมประชาสัมพันธ์ ส่งเสริมความรู้ สร้างจิตสำนึกในการเห็นถึงความสำคัญและวางแผนมรดกของชาติให้อยู่คู่กับประเทศไทยตราบนานเท่านานตลอดไป

1.2 วัตถุประสงค์ในการศึกษา

1. เพื่อศึกษาระดับความตระหนักของประชาชนต่อการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท
2. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อความตระหนักของประชาชนในการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท

1.3 ขอบเขตในการศึกษา

ในการศึกษาเรื่องความตระหนักของประชาชนต่อการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ผู้ศึกษาได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหาสาระ

ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาถึงความตระหนักของประชาชนต่อการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท ด้านการดูแลรักษาให้คงสภาพเดิม การส่งเสริมประชาสัมพันธ์ การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท ในฐานะตัวแปรตาม ส่วนตัวแปรอิสระได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล การเคยเข้าชมพระราชวังฯ การเคยเข้าชมโบราณสถานอื่น ๆ วัตถุประสงค์ที่สำคัญในการเข้าชมพระราชวังพญาไท การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับพระราชวังพญาไท และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์พระราชวังฯ

2. ขอบเขตด้านประชากร

ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาความตระหนักของประชาชนต่อการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท โดยกำหนดกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ประชาชนทั่วไปที่เดินทางมาชมพระราชวังพญาไท

3. ขอบเขตด้านเวลา

ทำการรวบรวมข้อมูลและศึกษาระหว่างเดือนกรกฎาคม 2551 ถึง เดือนสิงหาคม 2551

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบ ถึงระดับความตระหนักของการอนุรักษ์พระราชวังพญาไทของประชาชน เพื่อที่จะสามารถนำผลที่ได้นั้นมาใช้ในการกำหนดเป้าหมายเพื่อการอนุรักษ์พระราชวังพญาไทต่อไป

2. ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อความตระหนักของการอนุรักษ์พระราชวังพญาไทของประชาชน และคาดว่าจะสามารถนำผลที่ได้รับ มาใช้ในการวางแผนเพื่อทำการรณรงค์สร้างจิตสำนึกในการเห็นถึงคุณค่าของสมบัติชาติ

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่อง ความตระหนักของประชาชนต่อการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท เขตราชเทวี ผู้ศึกษาได้ศึกษา แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการศึกษาวิจัย ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับความตระหนัก
2. ประวัติพระราชวังพญาไท
3. แนวคิดเกี่ยวกับการอนุรักษ์โบราณสถาน
4. แนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสาร
5. แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจ
6. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับความตระหนัก

2.1.1 ความหมาย

แนวคิดเกี่ยวกับความตระหนัก (Awareness) เป็นแนวคิดเชิงจิตวิทยา (Psychological Approach) ผสมผสานกับแนวความคิดเชิงพฤติกรรมศาสตร์ (Behavioral Sciences) ซึ่งหลายท่านได้ให้ความเห็นแตกต่างกันออกไป เช่น

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2536: 14 อ้างถึงใน คมสิทธิ สุริยวรรณ, 2539: 10) กล่าวว่า “ความตระหนัก” หมายถึง การที่บุคคลถูกคิดได้หรือการเกิดขึ้นในความรู้สึกว่ามีส่วนหนึ่ง เหตุการณ์หนึ่ง หรือสถานการณ์หนึ่ง ซึ่งการรู้สึกว่ามีหรือการได้ถูกคิดถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นความรู้สึกที่เกิดในสภาวะของจิตใจ แต่ไม่ได้หมายความว่าบุคคลนั้นสามารถจำได้หรือระลึกได้ถึงลักษณะบางอย่างของสิ่งนั้น

สมหมาย วันสอน (2522 อ้างถึงใน คมสิทธิ สุริยวรรณ, 2539: 11) กล่าวว่า “ความตระหนัก” เกือบคล้ายกับความรู้สึกแตกต่างกันที่ความตระหนักไม่เกี่ยวข้องกับการจำหรือ

ความสามารถที่จะระลึกได้ แต่ความตระหนักเป็นเรื่องของการรับรู้ถูกคิดหรือมีความรู้สึกต่อเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง

วิชัย วงศ์ใหญ่ (2523: 133) ได้กล่าวถึงความหมายของความตระหนักไว้ว่า เป็นพฤติกรรมขั้นต่ำสุดทางด้านความรู้ (Cognitive Domain) แต่ความตระหนักนั้นไม่ได้เกี่ยวข้องกับความรู้หรือความสามารถระลึกได้ความตระหนักหมายถึงความสามารถนึกคิดความรู้สึกที่เกิดขึ้นในสภาวะจิตใจ

Wolman (1973 อ้างถึงใน สมหมาย วิเชียรพันธ์, 2539: 14) กล่าวถึง ความตระหนักไว้ว่า ความตระหนักเป็นภาวะการรับรู้ที่บุคคลเข้าใจ หรือระลึกถึงบางสิ่งบางอย่างของเหตุการณ์ประสบการณ์ หรือวัตถุสิ่งของได้

Bloom (1971 อ้างถึงใน สมหมาย วิเชียรพันธ์, 2539: 14) ได้กล่าวถึง “ความตระหนัก” ในความหมายที่ค่อนข้างกว้างว่า ความตระหนักเป็นขั้นต่ำสุดของอารมณ์ ความตระหนักเกือบคล้ายกับอารมณ์ความรู้สึก (Affective Domain) ความรู้สึกและความตระหนักต่างไม่ใช่อารมณ์ความรู้สึกแต่ความตระหนักต่างจากความรู้ตรงที่ความตระหนักไม่จำเป็นต้องเน้นประสบการณ์หรือสิ่งหนึ่งสิ่งใด ความตระหนักจะเกิดขึ้นเมื่อมีสิ่งเร้าให้เกิดความตระหนัก

ศิริพร ศุภวิไล (2543: 10 อ้างถึงใน ประเสริฐ อำพรไพ, 2546: 12) กล่าวถึงความตระหนักเป็นการรับรู้ ถูกคิด หรือมีความรู้สึกต่อเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งหรือสำนึกบางสิ่งบางอย่างของประสบการณ์หรือวัตถุได้ เป็นพฤติกรรมขั้นต่ำสุดทางด้านความรู้ ความตระหนักจะเกิดขึ้นเมื่อมีเหตุการณ์สภาพแวดล้อมในสังคม หรือสิ่งเร้าภายนอกมากระตุ้นให้เกิดความตระหนัก

สุชาดา บุญธารา (2544: 28) กล่าวว่า ความตระหนัก หมายถึง ความสำนึก ความรู้สำนึกคิดของบุคคลต่อสิ่งหนึ่ง หรือเหตุการณ์หนึ่ง โดยมีสิ่งเร้าภายนอกเป็นปัจจัยที่ทำให้บุคคลเกิดความตระหนัก

วิสูตร ยังพลพันธ์ (2544: 7) กล่าวว่า ความตระหนัก หมายถึง การรับรู้ ความสามารถในการนึกคิด หรือถูกคิดความรู้สึกต่อเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งไม่เกี่ยวกับความทรงจำ แต่มีปัจจัยเอื้อทำให้บุคคลเกิดความตระหนัก

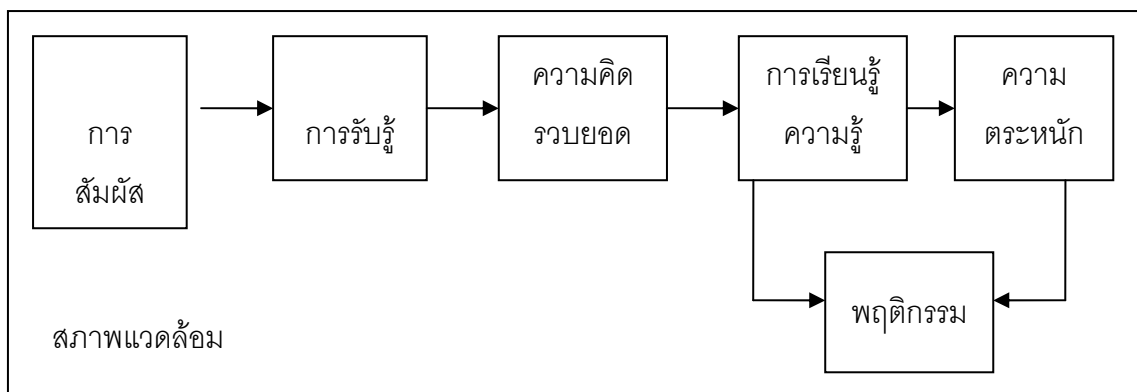
จักรกฤษ เครือสุนทรวานิช (2540: 21) กล่าวว่า ความตระหนักหมายถึงภาวะทางจิตใจที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึก ความคิด และความปรารถนาต่าง ๆ ต่อสิ่งหนึ่งเหนือเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งด้วยคำพูด เขียนหรืออื่น ๆ โดยอาศัยระยะเวลาหรือประสบการณ์ หรือสภาพแวดล้อมในสังคม หรือสิ่งเร้าภายนอกเป็นปัจจัยที่ทำให้บุคคลเกิดความตระหนักขึ้นหรืออาจจะกล่าวได้ว่าความตระหนักนั้นมีความหมายเหมือนกับความสำนึกนั่นเอง

จิตติมา นิยมสรวณ (2537: 37) กล่าวว่า ความตระหนัก หมายถึง ความสำนึกความรู้สึกนึกคิดของบุคคลต่อสิ่งหนึ่งหรือเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งโดยมีเหตุการณ์สภาพแวดล้อมในสังคมหรือสิ่งเร้าภายนอกเป็นปัจจัยทำให้บุคคลเกิดความตระหนัก

จากแนวคิดของนักวิชาการที่ผ่านมาข้างต้น ผู้ศึกษาขอสรุปความหมายเพื่อใช้ในการศึกษาครั้งนี้ว่า “ความตระหนัก” คือเป็นการรับรู้ ชูคิด หรือมีความรู้สึกต่อเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง หรือสำนึกถึงบางสิ่งบางอย่างของประสบการณ์ และเป็นพฤติกรรมขั้นต่ำสุดทางด้านการรับรู้ ความตระหนักจะเกิดขึ้นเมื่อมีเหตุการณ์สภาพแวดล้อมในสังคม หรือสิ่งเร้าภายนอกมากระตุ้นให้เกิดความตระหนัก ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาความตระหนักต่อความสำคัญในการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท ซึ่งหมายถึงความรู้สึกสำนึกถึงความสำคัญของโบราณสถานอันเป็นมรดกล้ำค่าของคนไทย

2.1.2 การเกิดความตระหนัก

พจนานุกรมทางการศึกษาของ Good (1973: 54) กล่าวถึงกระบวนการเกิดความตระหนักว่าเป็นผลมาจากกระบวนการทางปัญญา กล่าวคือ เมื่อบุคคลได้รับการกระตุ้นจากสิ่งเร้าหรือรับสัมผัสจากสิ่งเร้าแล้ว จะเกิดการรับรู้ เมื่อรับรู้ ขั้นต่อไปก็จะเข้าใจในสิ่งเร้านั้น คือ เกิดความคิดรวบยอด และนำไปสู่การเรียนรู้ คือ มีความรู้ในสิ่งนั้นและนำไปสู่การเกิดความตระหนักในที่สุด ซึ่งความรู้และความตระหนักต่างก็จะนำไปสู่การกระทำหรือการแสดงพฤติกรรมของบุคคลต่อสิ่งเร้านั้น ๆ ดังภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 แสดงขั้นตอนและกระบวนการเกิดความตระหนัก

แหล่งที่มา: Good, C.V. (1973: 54)

จากภาพที่ 2.1 เมื่อบุคคลได้รับการกระตุ้นจากสิ่งเร้า หรือรับการสัมผัสจากสิ่งเร้าแล้วจะเกิดการรับรู้ขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่การเกิดความเข้าใจในสิ่งเร้า นั้น คือ เกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งเร้า นั้น หลักการนั้นก็เกิดการเรียนรู้ขึ้นคือ มีความรู้ในสิ่งนั้น และเมื่อบุคคลเกิดความรู้อีกก็จะมีผลนำไปสู่ความตระหนักในที่สุดทั้งความรู้และความตระหนักนี้จะนำไปสู่การกระทำหรือพฤติกรรมของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้านั้นต่อไป

จึงพอสรุปว่า การเกิดการตระหนัก จะเริ่มต้นจากการกระตุ้นของสิ่งเร้าและการเกิดการรับรู้ขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่ความเข้าใจ ความคิดรวบยอดและความรู้ในสิ่งนั้น นำผลไปสู่ความตระหนักและพฤติกรรมที่มีต่อสิ่งเร้านั้น ซึ่งในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ สิ่งเร้าในการกระตุ้นคือการที่ประชาชนได้มีโอกาสมาเยี่ยมชมพระราชวังพญาไท และได้รับทราบถึงความเป็นมาและความสำคัญของพระราชวังฯ จากเจ้าหน้าที่วิทยากรนำชม หรือจากการที่ได้รับรู้ข่าวสารเรื่องการเห็นคุณค่า ความสำคัญของโบราณสถานแห่งนี้ จะก่อให้เกิดความตระหนักและความร่วมมือในการอนุรักษ์มรดกไทย ให้อยู่คู่กับสังคมไทยตลอดไป

2.1.3 การวัดความตระหนัก

สิริภัทร เกตุแก้ว (2549: 56) ได้กล่าวว่า ความตระหนัก (Awareness) เป็นพฤติกรรมที่มีความสัมพันธ์กับความรู้สึกรู้ว่ามีสิ่งนั้นอยู่ (Conscious of Something) จำแนกและรับรู้ (Recognitive) ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ละเอียดอ่อนเกี่ยวกับ ความรู้สึก และอารมณ์ การวัดความตระหนัก สามารถกระทำได้หลายวิธีด้วยกัน ดังต่อไปนี้

1. วิธีการสัมภาษณ์ (Interview) อาจเป็นการสัมภาษณ์ชนิดที่มีโครงสร้างแน่นอน (Structured Item) โดยสร้างคำถามและมีคำตอบให้เลือกเหมือน ๆ กัน สำหรับแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ จะต้องตั้งคำถามไว้ก่อน เรียงลำดับก่อนหลังไว้อย่างดีหรืออาจเป็นแบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Item) ซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์ที่กำหนดหัวข้อใหญ่ ๆ ไว้ โดยให้ผู้ตอบมีเสรีภาพในการตอบมาก ๆ และการตั้งคำถามก็เป็นไปตามโอกาสอันวุ่นในขณะสนทนากัน

2. แบบสอบถาม (Questionnaire) แบบสอบถามอาจเป็นชนิดเปิดหรือปิด หรือแบบผสมก็ได้

3. แบบตรวจสอบรายการ (Checklist) เป็นเครื่องมือวัดชนิดที่ตรวจสอบว่าเห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วย หรือ มี ไม่มี สิ่งที่กำหนดตามรายการ อาจอยู่ในรูปของการทำเครื่องหมายตอบหรือเลือก ว่า ใช่ ไม่ใช่ ก็ได้

4. มาตราวัดอันดับคุณภาพ (Rating Scale) เครื่องมือชนิดนี้เหมาะสำหรับวัดอารมณ์และความรู้สึกที่ต้องการทราบความเข้มข้น (Intensity) ว่ามีมากเพียงไรในเรื่องนั้น ๆ

5. การใช้ความหมายภาษา (Semantic Differential Technique: S.D.) เทคนิคการวัดโดยใช้ความหมายของ Osgood เป็นเครื่องมือที่ได้ครอบคลุมมากชนิดหนึ่ง เครื่องมือชนิดนี้จะประกอบไปด้วย “เรื่อง” ซึ่งถือเป็น “สิ่งกัป” และจะมีคุณศัพท์ 2 ด้าน ตรงข้ามกัน ช่องห่างระหว่าง 2 ด้านนี้ บ่งบอกด้วยตัวเลข ถ้าใกล้ข้างใดมาก ก็จะมีลักษณะตามคุณศัพท์ของด้านนั้นมาก คำศัพท์ที่ประกอบเป็นด้าน 2 ด้าน แยกออกเป็น 3 พวกใหญ่ ๆ คือ พวกที่เกี่ยวกับการประเมินค่า (Evaluation) พวกที่เกี่ยวกับศักยภาพ (Potential) และพวกที่เกี่ยวกับกิจกรรม (Activity)

2.1.4 ความสำคัญของความตระหนัก

บุคคล สถานการณ์ กลุ่มสังคม การเรียนรู้และประสบการณ์ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อความตระหนัก โดยมีความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และพฤติกรรมเป็นองค์ประกอบที่ก่อให้เกิดความตระหนัก การจะทำให้บุคคลมีพฤติกรรมในทิศทางที่พึงปรารถนานั้นจำเป็นที่จะต้องให้บุคคลเกิดความตระหนักต่อตนเองและสังคม ซึ่งบุคคลจะเกิดความตระหนักได้ก็ต้องมีความรู้กับสิ่งนั้น

ในการศึกษาเกี่ยวกับความตระหนักของประชาชนต่อความสำคัญของการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญเพื่อที่จะได้รักษามรดกอันล้ำค่าของชนชาติไทย ซึ่งจะก่อให้เกิดเป็นแหล่งศึกษาและท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ จะเป็นประโยชน์ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ ทางด้านการเรียนรู้ของสังคมไทย ทั้งนี้การอนุรักษ์แหล่งโบราณสถาน เช่น พระราชวังพญาไท นั้น จำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมใดก็ตามจำเป็นต้องมีความตระหนักในความสำคัญและคุณค่าของสิ่งเหล่านั้น ในที่นี้ หมายรวมถึงพระราชวังพญาไท ดังนั้นการที่บุคคลจะมีความตระหนักได้นั้นจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโบราณสถาน และการอนุรักษ์จัดการที่ถูกต้อง โดยจะต้องได้รับข่าวสารอย่างพอเพียง ซึ่งอาจได้จากการได้เห็น ได้ยิน ได้ฟังจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เมื่อบุคคลเกิดความตระหนักจะนำไปสู่ความตื่นตัว กระตือรือร้น สนใจ เห็นถึงคุณค่าและความสำคัญของพระราชวังพญาไท และความสำคัญของโบราณสถานอื่น ๆ ซึ่งจะนำไปสู่ความต้องการที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ให้คงอยู่สืบไป

2.1.5 ปัจจัยที่มีผลต่อความตระหนัก

คำว่า “ปัจจัย” มีความหมายตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานว่า เหตุหรือหนทาง เหตุอันให้เป็นผลเป็นไป เพราะฉะนั้นปัจจัยที่มีผลต่อความตระหนัก คือ สาเหตุที่ทำให้เกิดความตระหนัก ซึ่งความตระหนักเป็นเรื่องของโอกาสการได้รับการสัมผัสจากสิ่งเร้าหรือสิ่งแวดล้อมโดย

ไม่ตั้งใจ การใช้จิตไตร่ตรองแล้วจึงเกิดความสำนึกต่อปรากฏหรือสถานการณ์นั้น ๆ และในเรื่องของความตระหนักนี้จะไม่เกี่ยวข้องกับการจำหรือการรำลึกมากนัก เพียงแต่จะรู้สึกว่ามีสิ่งนั้นอยู่ จำแนกและรับรู้ ลักษณะของสิ่งของนั้น เป็นสิ่งเร้าออกมาตรงว่ามีลักษณะเป็นเช่นไร โดยไม่มีความรู้สึกในการประเมินเข้าร่วมด้วย และยังไม่สามารถบ่งบอกออกมาได้ว่า คุณสมบัติใดของสิ่งเร้าทำให้เกิดความตระหนักต่อสิ่งนั้น (จักรกฤษ เครือสุนทรวานิช, 2540: 20) นอกจากนี้ จิตติมานิยมสรวย (2537: 37) ยังกล่าวว่าความตระหนัก หมายถึง ความสำนึกความรู้สึกนึกคิดของบุคคลต่อสิ่งหนึ่งหรือเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งโดยมีเหตุการณ์สภาพแวดล้อมในสังคมหรือสิ่งเร้าภายนอกเป็นปัจจัยทำให้บุคคลเกิดความตระหนักซึ่งองค์ประกอบที่สำคัญที่ก่อให้เกิดความตระหนักมี 3 ประการคือ 1) ความรู้ความเข้าใจ (Cognitive or Belief Component) ความรู้หรือความเข้าใจจะเริ่มต้นจากระดับง่าย และมีการพัฒนาขึ้นตามลำดับ 2) อารมณ์ความรู้สึก (Affective Component) เน้นความรู้สึกด้านทัศนคติ ค่านิยม ความตระหนักชอบหรือไม่ชอบ ดีหรือไม่ดี เป็นองค์ประกอบในการประเมินสิ่งเร้าต่าง ๆ 3) พฤติกรรม (Behavioral Component) เป็นการแสดงออกทั้งทางวาจากริยา ทำทางที่มีต่อสิ่งเร้าหรือแนวโน้มที่บุคคลจะกระทำ ดังนั้นบุคคลสถานการณ์ กลุ่มสังคมการเรียนรู้ และประสบการณ์ จึงเป็นปัจจัยที่มีผลต่อความตระหนัก

2.2 ประวัติพระราชวังพญาไท

2.2.1 พระราชประวัติพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

กรมศิลปากร (2525: 229-232) พระราชประวัติพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระนามเดิมว่า สมเด็จพระเจ้าฟ้ามหาวชิราวุธ กรมขุนเทพทวารวดี เป็นพระราชโอรสในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ เมื่อพระชนมายุได้ 12 พรรษา ได้เสด็จไปศึกษาที่ประเทศอังกฤษ รวมเป็นเวลานานถึง 9 ปี ทรงศึกษาวิชาประวัติศาสตร์ รัฐศาสตร์ และนิติศาสตร์ที่วิทยาลัยไครสต์เชิช แห่งมหาวิทยาลัยออกซฟอร์ดแล้วเสด็จเข้าศึกษา ณ โรงเรียนนายร้อยทหารบกแซนด์เฮิสต์ สำเร็จแล้วยังไปประจำกรมทหารราบเบา ดะรัมแห่งกองทัพบกอังกฤษอีกระยะหนึ่ง จึงเสด็จนิวัติพระนคร โดยผ่านสหรัฐอเมริกาและประเทศญี่ปุ่น ทรงได้รับการสถาปนาเป็นสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชเจ้าฟ้ามหาวชิราวุธ สยามมกุฎราชกุมาร เมื่อ พ.ศ. 2437 ขณะที่ยังเสด็จประทับศึกษา ณ ประเทศอังกฤษ พระองค์ทรงรับราชการสนองพระเดชพระคุณสมเด็จพระบรมชนกนาถ อย่างใกล้ชิดถึง 8 ปี ดำรงพระยศเป็นนายพลเอกราของศรีวิชัย ๖ เรทท์พบก และผู้บังคับการกรมทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ ทั้งทรงเป็น

ประธานคณะผู้รักษาพระนครเมื่อพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จประพาสยุโรปครั้งที่ 2 เมื่อสมเด็จพระบรมชนกนาถเสด็จสวรรคตแล้วจึงสืบราชสมบัติเป็นพระมหากษัตริย์รัชกาลที่ 6 แห่งมหากษัตริย์บรมราชวงศ์ เมื่อวันที่ 23 ตุลาคม พุทธศักราช 2453 ขณะพระชนมายุได้ 29 พรรษา

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงเน้นหนักให้คนไทยรักชาติ ปลุกใจให้ตื่นตัวในความเป็นไทย ทรงจัดตั้งกิจการเสือป่าเพื่อฝึกหัดให้พลเรือนมีความรู้ทางทหารไว้เสริมกำลังเมื่อชาติบ้านเมืองมีความจำเป็น (ต่อมาเป็นกิจการอาสารักษาดินแดนในปัจจุบัน) ทรงสถาปนาสภากรรมการจัดการลูกเสือแห่งประเทศไทยเพื่ออบรมให้กุลบุตรไทยเป็นผู้มีอุดมการณ์ “เสียชีพดีกว่าเสียสัตย์” และบำเพ็ญประโยชน์เพื่อส่วนรวม

ทรงตราพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. 2464 เป็นการศึกษาระดับบังคับ โดยเด็กไทยทุกคนที่มีอายุตั้งแต่ 7 ปีบริบูรณ์ เข้าเรียนหนังสือในโรงเรียนจนอายุครบ 14 ปีหรือจนจบหลักสูตรประถมศึกษา โดยไม่ต้องเสียเงินค่าเล่าเรียน ทรงสถาปนาโรงเรียนข้าราชการพลเรือนของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ขึ้นเป็น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระบรมชนกนาถ

เมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม พ.ศ. 2460 ได้ทรงประกาศสงครามกับประเทศเยอรมัน และออสเตรีย ฮังการี เพื่อรักษาความชอบธรรมระหว่างนานาประเทศ ส่งกองทหารไปร่วมรบในทวีปยุโรป เมื่อสงครามสิ้นสุดแล้ว ประเทศไทยได้รับการยกย่องให้มีฐานะและสิทธิเท่าเทียมกับประเทศสัมพันธมิตรทั้งหลาย ได้เป็นสมาชิกองค์การสันนิบาตชาติและยกเลิกสนธิสัญญาต่างประเทศเยอรมัน ฮังการี และออสเตรีย ที่ทำให้ไทยต้องเสียเปรียบเรื่องสิทธิสภาพนอกอาณาเขตหรือเรื่องอำนาจศาลกงสุล กับการจำกัดมิให้ขึ้นอัตราภาษีศุลกากร ที่สำคัญคือ เป็นโอกาสให้ประเทศไทยได้เจรจาเรียกร้อง ขอแก้ไขสนธิสัญญาอันไม่เป็นธรรมต่าง ๆ จากนานาประเทศคู่สัญญาได้สำเร็จในเวลาต่อมา

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวนี้เป็นระยะเวลาที่ชาติบ้านเมืองยังล่อแหลมกับลัทธิล่าอาณานิคมของประเทศมหาอำนาจตะวันตกอยู่ จำเป็นต้องฟื้นฟูความรู้ความเข้าใจให้เท่าทันเหตุการณ์ของโลก ในรัชสมัยของพระองค์ จึงทรงสนพระทัยจัดการศึกษาวิทยาการต่าง ๆ ให้มากยิ่งขึ้น เพื่อความเจริญก้าวหน้าของประเทศชาติในยุคนั้นทรงโปรดเกล้าฯ ให้สร้างโรงเรียนมากแห่งขึ้น แทนการสร้างวัด เนื่องจากทรงเห็นว่าวัดวาอารามมีเพียงพอแก่ศรัทธาของประชาชนแล้ว ดังเช่นสร้าง “โรงเรียนวชิราวุธ” ซึ่งมีอาคารเรียนที่งดงามยิ่งอันเป็นศิลปะแบบนีโอคลาสสิก

พระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวมีพระอัจฉริยภาพด้านการประพันธ์จนได้รับพระราชสมัญญานามว่า “พระมหากวีราชเจ้า” คือพระมหากษัตริย์ผู้เป็นนักปราชญ์ ทรงนิพนธ์หนังสือทุกประเภททั้งร้อยแก้วและร้อยกรองรวมทั้งการแปลหนังสือจากภาษาต่างประเทศเป็นภาษาไทย ตลอดจนพระราชนิพนธ์เป็นภาษาอังกฤษและภาษาฝรั่งเศสอีกด้วย นับเป็นแบบฉบับวงการวรรณกรรมซึ่งวิวัฒนาการเรื่อยมาจนกระทั่งปัจจุบัน

2.2.2 ความสำคัญและลักษณะของพระราชวังพญาไท

ส.พลายน้อย (2527: 230-235) กรุงรัตนโกสินทร์หรือกรุงเทพมหานคร ในปัจจุบัน นั้น เป็นมหานครอันอุดมด้วยโบราณสถานและสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ บางแห่งก็มีอายุยืนนานกว่าสองศตวรรษแห่งกรุงรัตนโกสินทร์ จุดหมายเหตุได้กล่าวเลือกโบราณสถานที่สำคัญในกรุงรัตนโกสินทร์เฉพาะเป็นตัวอย่างอันสำคัญ ซึ่งหนึ่งในนี้ คือ พระบรมมหาราชวัง พระราชวัง และวัง หมายถึงสถานที่ประทับของพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์ หนึ่งในพระราชวังที่เป็นโบราณสถานที่สำคัญของกรุงรัตนโกสินทร์คือ พระราชวังพญาไท พระราชวังพญาไทตั้งอยู่บนถนนราชวิถี แขวงทุ่งพญาไท เขตพญาไท ปัจจุบันเป็นเขตราชเทวี พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงตั้งพระราชหฤทัยที่จะบำรุงการเพาะปลูกให้เจริญสมกอลสมัย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระยาเวียงในนฤบาล (เจ๊ก เกตุทัต) เป็นแม่กองสร้างโรงนาหลวงขึ้นในทุ่งสามเสนริมคลองสามเสนต่อกับท้องทุ่งพญาไท ซึ่งพระราชทานนามว่า “นาหลวงคลองพญาไท” และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้สร้างพระตำหนักขึ้นสำหรับเป็นที่ประทับในเวลาเสด็จพระราชดำเนินประพาสที่นานั้นเมื่อปลายปี พุทธศักราช 2451 ทั้งยังโปรดเกล้าฯ ให้จัดงานพระราชพิธีจรดพระนังคัลเริ่มนาขวัญ ณ นาหลวงคลองพญาไทเป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ 15 พฤษภาคม พุทธศักราช 2452 และสร้างพระคันธารราษฎร์ประดิษฐานประจำอยู่ที่พระตำหนักพญาไทขึ้นเป็นพิเศษองค์หนึ่ง เพื่อความสวัสดิมงคลในการเพาะปลูก

ต่อมาสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถได้เสด็จไปประทับอยู่ ณ พระตำหนักพญาไท พร้อมด้วยสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราวุธ สยามมกุฎราชกุมารเพื่อนำพระญาติพระวงศ์ทำนาด้วยพระองค์เอง พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างพระตำหนักและพระที่นั่งเพิ่มเติมอีกหลายองค์

ครั้นเมื่อพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จสวรรคต สมเด็จพระบรมราชชนนีพระพันปีหลวงได้เสด็จประทับ ณ พระราชวังพญาไทจนตลอด

พระชนมายุ (ประมาณ 10 ปี) พระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างพระที่นั่งและสถานที่ต่าง ๆ เพิ่มเติมเพื่อเป็นพระราชมณเฑียรสถานประทับอีกแห่งหนึ่ง โดยให้พระวิศวกกรรมศิลปประสิทธิ์ (น้อย ศิลป์) เป็นผู้อำนวยการและควบคุมการก่อสร้าง พระที่นั่งและสถานที่ต่าง ๆ ในพระราชวังพญาไท ที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบันนี้ การสร้างพระที่นั่งกลุ่มใหม่ใช้เวลานานราว 9 เดือนจึงแล้วเสร็จ ในวันที่ 22 สิงหาคม พุทธศักราช 2463 องค์พระที่นั่งต่าง ๆ มีลักษณะเรียงกันจากด้านตะวันออก องค์แรกเป็นพระที่นั่งสูงสามชั้นสี่เหลี่ยม ชั้นบนสุดเป็นที่สำหรับเข้าที่พระบรรทม และมีห้องทรงพระอักษรได้ พระราชทานชื่อ พระที่นั่งไวกุณฐ์เทพยสถาน จากชั้นสองมีพระเฉลียงและสะพานติดต่อมาสู่พระที่นั่งองค์กลางซึ่งเป็นตึกสองชั้นกว้างขวาง มียอดโดมสูงสำหรับชักรงมหาราช มีพระเฉลียงกว้างยาวตลอดชั้นบนเป็นห้องทรงพระสำราญสำหรับพักผ่อนพระอิริยาบถห้องพระบรรทมและอื่น ๆ ชั้นล่างเป็นห้องรับแขกคู่กับห้องเสวย และมีพระเฉลียงทอดออกไปสู่ห้องพระสมุดด้านหลังได้ พระราชทานชื่อ พระที่นั่งพิมานจักรี เฉลียงตะวันตกยาวถัดต่อไปยังพระที่นั่งฝ่ายใน ซึ่งเป็นตึกใหม่สี่เหลี่ยมมียอดโดมเล็กเลียนแบบกัน ข้างบนฉนวนกันแต่เป็นทางเดินถึงกันได้ เป็นที่ประทับที่จัดไว้สำหรับฝ่ายใน ชั้นบนเป็นห้องนอนและพักผ่อนชั้นล่างเป็นห้องรับแขกและห้องโถงมีชานชลาหินอ่อนและบันไดลงน้ำสวยงาม พระราชทานชื่อ พระที่นั่งศรีสุทธนิวาส ส่วนห้องพระโรงเดิมนั้น พระราชทานชื่อว่า พระที่นั่งเทวราชสภารมย์ เป็นที่รับแขกและจัดงานพิธีต่าง ๆ

ต่อมาได้โปรดเกล้าฯ ให้บูรณะต่อเติมตึกคลังเก่าของสมเด็จพระบรมราชชนนี พันปีหลวงทางด้านตะวันออกของบริเวณสวนผักเดิมให้กว้างขวางงดงามขึ้น มีสะพานติดต่อกับพระที่นั่งไวกุณฐ์เทพยสถาน ชั้นสองให้เป็นที่ประทับของพระสนมโปรดเกล้าฯ ให้ใช้ชื่อ อุดมวนาภรณ์แทนส่วนพระตำหนักน้อยอุดมวนาภรณ์เดิมโปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนชื่อเป็น เมฆขลารูจี นอกจากนี้สิ่งหนึ่งที่ไม่ทรงลืมที่จะโปรดเกล้าฯ ให้สร้างขึ้นตอนท้ายพระราชวังพญาไทด้วยคือ ศาลเทพารักษ์ เป็นที่สิงสถิตแต่เทพ ที่เคยทรงได้รับการกราบบังคมทูลจากมหาดเล็กหลวงว่ามีสุรตณหนึ่งมาเข้าฝันบอกว่าตนเองตั้งมั่นอยู่ในสัมมาทิฐิไม่รับประทานเนื้อสัตว์จะมากอดยัดคุมครองพระองค์เมื่อครั้งที่พระองค์เสด็จประพาสทางเหนือ หรือมณฑลพายัพ เมื่อครั้งยังทรงเป็นพระบรมโอรสาธิราช เมื่อเสด็จกลับจากมณฑลพายัพคราวนั้นก็ทรงโปรดให้สร้างศาลท่าน้าวหิรัญพนาสูรและโปรดเสด็จพระราชดำเนินทรงวางศิลาฤกษ์ศาล นอกจากนี้แล้วยังประกอบพิธีอันเชิญวิญญาณท่าน้าวฯ เข้าสิงสถิตที่ศาลด้วยพระองค์เอง

พระราชวังพญาไทหลังรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระเจ้าพี่ยาเธอ กรมพระกำแพงเพชรอัคร

โยธินจัดวังพญาไทเป็นโรงแรมชั้นหนึ่งสำหรับพระนครขึ้น พระองค์ได้เสด็จพระราชดำเนินมาทรงเปิด “โรงแรมพญาไท” เมื่อวันที่ 18 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2469 แต่อีกประมาณ 5 ปีต่อมาโรงแรมนี้ไม่ได้รับความนิยมมากพอจะดำเนินการได้จึงต้องล้มเลิกไป ประจวบกับทางราชการกรมไปรษณีย์โทรเลขโดยพระเจ้าพี่ยาเธอ กรมพระกำแพงเพชรอัครโยธินได้ทรงเริ่มทดลองเครื่องวิทยุกระจายเสียง ณ สถานีทดลองศาลาแดงเป็นผลดี จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานวังพญาไทเป็นที่จัดตั้งสถานีวิทยุกระจายเสียงถาวรตั้งปรากฏว่าในวันที่ 25 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2473 ทางราชการได้ทำพิธีเปิด “สถานีวิทยุกระจายเสียงกรุงเทพฯที่วังพญาไท” นับเป็นการทำพิธีเปิดสถานีวิทยุกระจายเสียงครั้งแรกในประเทศไทย ในวาระสำคัญนี้พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานกระแสพระราชดำรัสโดยตรงจากสถานีนี้ แต่เมื่อเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 แล้ว รัฐบาลจึงย้ายสถานีวิทยุกระจายเสียงนี้กลับไปอยู่สถานีวิทยุศาลาแดงตามเดิม ต่อมาทางราชการทหารได้เจรจาขอพระราชวังพญาไทมาเป็นที่ตั้งกองเสนารักษ์ และในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2475 ได้รวมกองเสนารักษ์ที่ 1 และที่ 2 เข้าด้วยกันเรียกว่า “กองเสนารักษ์จังหวัดทหารบกกรุงเทพฯ” ซึ่งต่อมาในเดือนกันยายน พ.ศ. 2476 ได้เปลี่ยนแปลงชื่อเรียกว่า “กองเสนารักษ์มณฑลทหารบกที่ 1” ขึ้นอยู่กับมณฑลทหารบกที่ 1 และในเดือนมกราคม พ.ศ. 2489 ก็ได้เปลี่ยนชื่อเป็น โรงพยาบาลทหารบก ในตอนที่โอนมาขึ้นกับกรมแพทย์ทหารบก จนในวันที่ 25 พฤศจิกายน พ.ศ. 2499 รัฐบาลในสมัยดังกล่าวได้อัญเชิญพระบรมโกศของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวมาสถาปนาเพื่อเป็นการเทิดทูนพระบารมี โรงพยาบาลทหารบกหรือพระราชวังพญาไทเดิม จึงได้เปลี่ยนชื่อเป็น โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า ตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา และนับเป็นโรงพยาบาลที่เป็นสถานที่รักษาพยาบาลทหารป่วยเจ็บจากสมรรถภูมิมาตลอด นับตั้งแต่การเรียกร่างดินแดนคืนจากฝรั่งเศส สงครามเกาหลี และสงครามเวียดนาม ตลอดจนทหารบาดเจ็บจากการต่อสู้ผู้ก่อการร้ายมาตั้งแต่ต้นจนถึงปัจจุบัน กรมแพทย์ทหารบกได้เปิดรักษาประชาชนทั่วไป

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการอนุรักษ์โบราณสถาน

2.3.1 ความหมายของการอนุรักษ์

การอนุรักษ์ หมายถึงการใช้สิ่งที่มีอยู่อย่างเหมาะสมและก่อให้เกิดประโยชน์มากที่สุด การอนุรักษ์จึงมิได้หมายถึงการเก็บรักษาเพียงอย่างเดียวแต่เป็นลักษณะการใช้ประโยชน์อย่างชาญฉลาดและมีการฟื้นฟูดูแลรักษาอย่างดีเพื่อให้สิ่งที่มีอยู่นั้นสามารถอำนวยประโยชน์มากที่สุด

คำว่า “อนุรักษ์” พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ได้ให้ความหมายของการอนุรักษ์ว่า หมายถึง การรักษาให้คงเดิม ซึ่งการรักษาในที่นี้หมายรวมถึงการระวัง ดูแล ป้องกัน และ เยียวยา

ประสงค์ เอี่ยมอนันต์ (2539: 58) ได้ให้ความหมายของการอนุรักษ์ว่า หมายถึงการรักษาโบราณสถานมิให้ชำรุดหรือทำลายลงไปกว่าที่เป็นอยู่

นพวัฒน์ สมพิน (2539: 47) ได้ให้ความหมายของการอนุรักษ์ หมายถึง การรักษาไว้ให้คงสภาพโดยไม่ให้แย่งหรือเลวลงกว่าเดิม การสงวน และการแบ่งเขตต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อจะได้เอื้ออำนวยให้คุณภาพในการสนองความเป็นอยู่ของมนุษย์ตลอดไป ซึ่งได้มีการใช้กันมาเป็นเวลานานแล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศสหรัฐอเมริกา ความจริงแล้วในยุคแรกนั้นการอนุรักษ์จะใช้คำสองคำ คือ การสงวน (To preserve) หมายถึงการเก็บรักษาของที่ยากเอาไว้ ถ้านำมาใช้อาจมีผลทำให้เกิดผลเสียหายได้ อีกคำหนึ่ง คือ การป้องกันและการสูญเสีย (To prevent waste) ซึ่งหมายถึง การป้องกันทุกวิถีทางที่จะให้มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ ไม่ให้มีการสูญเสียเกิดขึ้น หรืออีกนัยหนึ่งหมายถึงการที่จะนำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้นั้น ต้องใช้แบบไม่ให้มีการสูญเสียเลย ใ้ให้พอเหมาะกับความต้องการ

จิระ จินตบุญกุล (2531: 7) กล่าวว่า การอนุรักษ์ หมายถึงการใช้สิ่งที่มีอยู่อย่างเหมาะสม และก่อให้เกิดประโยชน์มากที่สุดตลอดไป การอนุรักษ์จึงมิได้หมายถึงการเก็บรักษาเพียงอย่างเดียวแต่เป็นลักษณะการใช้ประโยชน์อย่างชาญฉลาดและมีการฟื้นฟูดูแลรักษาอย่างดีเพื่อให้สิ่งที่มีอยู่นั้นสามารถอำนวยประโยชน์มากที่สุด

นิวัติ เรืองพานิช (2528: 14) กล่าวว่า การอนุรักษ์ หมายถึง การรู้จักใช้ทรัพยากรอย่างฉลาดให้เป็นประโยชน์ต่อคนมากที่สุด และใช้ได้เป็นเวลานานที่สุด ทั้งนี้ต้องสูญเสียทรัพยากรโดยเปล่าประโยชน์น้อยที่สุด และต้องกระจายการใช้ทรัพยากรให้ทั่วถึง

ทวี ทองสว่าง และทัศนีย์ ทองสว่าง (2523: 1) กล่าวว่าคำว่า “การอนุรักษ์” (Conservation) หมายถึง การรักษาสິงที่อยู่รอบ ๆ ตัวเรา ทั้งทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมให้คงสภาพไว้ มิให้เกิดการเปลี่ยนแปลง การสูญเสียและการทำลายเกิดขึ้น

จากการพิจารณาคำจำกัดความของการอนุรักษ์โบราณสถานพอสรุปได้ว่า การอนุรักษ์โบราณสถาน คือ การดูแลรักษาโบราณสถานและหมายรวมถึงการป้องกัน การสงวนรักษา การปฏิสังขรณ์และการบูรณะด้วย ซึ่งวิธีการดังกล่าวเป็นความพยายามที่จะใช้ทรัพยากรทางวัฒนธรรมให้มีอายุยืนยาวที่สุด โดยให้มีการสูญเสียน้อยที่สุดนั่นเอง

2.3.2 ความหมายของโบราณสถาน

ตามพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2535 มาตรา 4 ได้กล่าวว่า โบราณสถาน หมายถึง อสังหาริมทรัพย์ โดยอายุ หรือโครงการก่อสร้าง หรือโดยหลักฐานเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ของอสังหาริมทรัพย์นั้น เป็นประโยชน์ทางศิลปะ ประวัติศาสตร์ รวมถึงสถานที่ ๆ เป็นแหล่งโบราณคดี ประวัติศาสตร์และอุทยานประวัติศาสตร์

อนุวิทย์ เจริญศุภกุล (2524 อ้างถึงใน มาลินี คุณะดิลก, 2546: 20) กล่าวถึงโบราณสถาน คือ บรรดางานสถาปัตยกรรมและวิศวกรรมที่ชุมชนสมัยต่าง ๆ ในประวัติศาสตร์ได้สร้างขึ้น เพื่อการดำรงอยู่ทั้งในภาวะกายภาพ และการดำรงเอกลักษณ์ทางจิตใจตามกรณีแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม และจรรโลงในที่อยู่ในขณะนั้น

ปรีชา กาญจนาคม (2524 อ้างถึงใน มาลินี คุณะดิลก, 2546: 20) กล่าวว่า โบราณสถาน หมายถึง สิ่งที่ติดแน่นอยู่กับพื้นดินและมีขนาดใหญ่เกินกว่าที่จะนำเคลื่อนที่ได้ เมื่อเวลาจะศึกษาหรือหาหลักฐานใด ๆ เกี่ยวกับโบราณสถาน ก็จะต้องไปศึกษายังสถานที่ซึ่งโบราณสถานนั้นตั้งอยู่ โบราณสถานแบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ โบราณสถานที่ร้าง (Dead Monuments) และโบราณสถานที่ยังไม่ร้าง (Living Monuments)

กรมศิลปากร (2531 อ้างถึงใน มาลินี คุณะดิลก, 2546: 20) กล่าวว่า โบราณสถาน คือ อสังหาริมทรัพย์ ที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ในอดีตและเห็นว่ามีคุณค่านั้น พิจารณาได้จากสามประการ คือ การเป็นสถานที่มีความเก่าแก่ มีรูปลักษณะที่ตรงตามทางศิลปะ หรือมีความสำคัญเกี่ยวเนื่องกับประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของตน หรือของส่วนรวมระดับชาติ

2.3.3 วิธีการอนุรักษ์โบราณสถาน

การอนุรักษ์โบราณสถานโดยหลักการที่ถูกต้อง ต้องกำหนดกรอบการอนุรักษ์ไว้ให้ชัดเจนที่จะทำการอนุรักษ์ในระดับใดเป็นหลัก หากเป็นโบราณสถานขนาดใหญ่ที่มีหลายส่วนต้องกำหนดกรอบลงไปให้ชัดเจนว่าจะทำการอนุรักษ์ส่วนไหนระดับใด เป็นต้น การกำหนดกรอบดังกล่าวเรียกว่าการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และมาตรการการอนุรักษ์โบราณสถาน กรอบการอนุรักษ์โบราณสถานดังกล่าวจะถูกกำหนดไว้เป็นแนวทางเพื่อความถูกต้องในการอนุรักษ์มิให้ทำการอนุรักษ์ระดับใดระดับหนึ่งมากเกินไป เช่น การสงวนรักษามากเกินไป หรือบูรณะมากเกินไป จนกระทั่งมีวัสดุใหม่และมีมือใหม่เข้าไปแทรกแซงอยู่ในโบราณสถานมากเกินไปจนข่มความเก่าของโบราณสถานซึ่งอาจทำลายบรรยากาศของโบราณสถานไป เป็นต้น

การอนุรักษ์โบราณสถานแต่ละแห่งอาจมีวิธีการในระดับต่าง ๆ กัน ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ และปัจจัยอื่น ๆ ในแต่ละกรณีโดยอาจ ใช้วิธีหนึ่งหรือหลายวิธีร่วมกันดังนี้

1. การป้องกันการเสื่อมสภาพ (Prevention of Deterioration) เป็นการป้องกันโดยการควบคุมสภาพแวดล้อม เพื่อป้องกันการผุพังและเสียหายต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น รวมถึงการ ควบคุมความชื้น อุณหภูมิ แสงสว่าง การป้องกันไฟ อีกทั้งการลดมลภาวะอันจะมีผลกระทบต่อโบราณสถานเสื่อมสภาพ

2. การสงวนรักษา (Preservation) ได้แก่ การดูแลรักษาให้สิ่งก่อสร้างของโบราณสถานคงอยู่ในสภาพที่ปรากฏอยู่และชะลอการเสื่อมสภาพที่อาจจะเกิดขึ้น ป้องกันมิให้เสียหายต่อไป โดยอาจมีกระบวนการทางวิทยาศาสตร์เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย

3. การเสริมความมั่นคงแข็งแรง (Consolidation) เป็นการเสริมทางกายภาพหรือใช้วัสดุเชื่อมหรือช่วยค้ำยัน เสริมเข้าไปในเนื้อวัสดุเพื่อทำให้แน่ใจว่ามีความมั่นคงมีโครงสร้างที่แข็งแรงต่อไปหรือเป็นการดำเนินการเฉพาะหน้า รอการดำเนินการในระดับอื่น ๆ ต่อไป ในกรณีที่โบราณสถานมีสภาพชำรุดทรุดโทรมจนอาจจะเป็นอันตราย

4. การจำลองแบบ (Reproduction) เป็นการลอกเลียนแบบงานศิลปะ ส่วนการตกแต่งหรือองค์ประกอบสถาปัตยกรรมของโบราณสถานที่มีคุณค่าและถูกรบกวนหรือคุกคามให้เสื่อมสภาพที่จำเป็นจะต้องเคลื่อนย้ายไปไว้ในที่ที่เหมาะสมกว่า

5. การบูรณะ/ ปฏิสังขรณ์

การบูรณะ (Restoration) เป็นการซ่อมแซมโบราณสถานเพื่อฟื้นฟูแนวความคิดหรือลักษณะเดิมของโบราณสถานนั้น ๆ ที่คำนึงถึงวัสดุดั้งเดิม หลักฐานทางโบราณคดีและหลักฐานอื่น ๆ ในกรณีที่จำเป็นต้องสร้างเสริมส่วนที่ขาดหายไป ต้องทำให้กลมกลืนกับของเดิมในขณะเดียวกันก็ต้องแสดงถึงความแตกต่างแยกจากวัสดุเดิมได้

การปฏิสังขรณ์ (Reconstruction) เป็นการนำโบราณสถานกลับไปสู่สภาพเดิมให้ใกล้เคียงที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยการก่อสร้างขึ้นมาใหม่บนพื้นฐานความถูกต้อง และความเป็นจริงของหลักฐานทางประวัติศาสตร์ไม่บิดเบือนลักษณะดั้งเดิม ไม่ว่าจะใช้วัสดุดั้งเดิมหรือวัสดุใหม่

6. การประกอบคืนสภาพ (Anastylosis) เป็นการสร้างขึ้นใหม่ โดยใช้วัสดุดั้งเดิมของโบราณสถาน นำมาประกอบใหม่ ณ ตำแหน่งเดิม ด้วยวิธีการก่อสร้างแบบเดิม หากเป็นการย้ายไปยังที่ตั้งใหม่ เรียกรายการย้ายสิ่งก่อสร้างของโบราณสถาน (Relocation)

7. ประยุกต์การใช้สอย (Rehabilitation) เป็นการปรับโบราณสถาน เพื่อประโยชน์ใช้สอยใหม่ที่เหมาะสม จากพื้นฐานแนวคิดที่ว่าวิธีการอนุรักษ์สิ่งก่อสร้างที่ดีที่สุด คือการยังคงใช้

ประโยชน์จากอาคารนั้นอยู่ โดยประโยชน์ใช้สอยใหม่จะไม่เปลี่ยนแปลง สิ่งก่อสร้างที่มีคุณค่า หากมีการเปลี่ยนแปลงก็สามารถแก้ไขกลับคืนสภาพเดิมได้ หรือเป็นการเปลี่ยนแปลงที่มีผลกระทบ น้อยที่สุด

ปัจจุบันโบราณสถานและพื้นที่ในประเทศไทยหลายแห่งได้รับการคัดเลือกให้เป็นแหล่ง วัฒนธรรมของโลกหรือมรดกโลก ดังนั้นการจัดการเกี่ยวกับทรัพยากรมรดกทางวัฒนธรรม ได้แก่ กลุ่มโบราณสถานเมืองประวัติศาสตร์หรือแหล่งประวัติศาสตร์ จึงเป็นเรื่องที่ซับซ้อนมากขึ้น และจะ เป็นการรวบรวมเอาหลักการในเรื่องวิธีการและการสังมประสพการณ์มาส่งเสริมการปฏิบัติงาน ค้นคว้าวิจัย การฝึกอบรม ความร่วมมือในการปฏิบัติงานและการแลกเปลี่ยนประสพการณ์ ทางด้านจัดการเกี่ยวกับทรัพยากรมาปฏิบัติตามกฎเกณฑ์สากลที่กำหนดไว้ ค่อนข้างเคร่งครัด กว่าเดิม โดยมีหลักการที่สำคัญในการอนุรักษ์ คือ จะต้องมั่นใจว่าจะสามารถทำให้คืนสภาพเดิม ได้ และจะต้องรักษาความเป็นของแท้ดั้งเดิมของโบราณสถานไว้ด้วยซึ่งมีรายละเอียด ได้แก่ (กรม ศิลปากร, 2538: 61-79 อ้างถึงใน มาลินี คุณะดิติก, 2546: 28)

1. ถ้าเป็นไปได้ในทางเทคนิคให้ใช้วัสดุที่ผลของมันจะสามารถทำให้คืนสภาพเดิมได้
2. อย่างมองข้ามในเรื่องวัสดุเก่าดั้งเดิมเมื่อถึงคราวจำเป็นที่จะต้องใช้วัสดุใหม่ ๆ ใน อนาคต
3. อย่ากีดกันความเป็นไปได้ในเรื่องการเข้าศึกษาหลักฐานเกี่ยวกับการผสมผสานของ โบราณวัตถุนั้น
4. ให้คงสภาพวัสดุทางประวัติศาสตร์มากที่สุด (คงความดั้งเดิมของวัสดุ)
5. ให้มั่นใจว่าการอนุรักษ์ปฏิสังขรณ์จะเข้ากันได้ดีกับการออกแบบและฝีมือดั้งเดิมของ โบราณวัตถุ (ในเรื่องสี คุณภาพของสี เนื้อวัสดุ รูปร่าง และขนาด)
6. อย่าทำให้การต่อเติมเสริมใหม่ข่มวัสดุดั้งเดิม แต่ให้ความสำคัญต่อหลักฐานทาง โบราณคดี
7. อนุรักษ์ให้ได้มาตรฐานดั้งเดิมในเรื่องระบบ วัสดุ ฝีมือ หรือการเสริมสร้างใหม่ (ประดิษฐ์) และในกรณีที่มีการปรับปรุงภูมิทัศน์ทางวัฒนธรรมต้องระวังเรื่องลักษณะเดิมและ ส่วนประกอบที่สำคัญ

2.3.4 ประโยชน์ของการอนุรักษ์

โดยสรุปแล้วอาจกล่าวได้ว่าการอนุรักษ์นั้นมีประโยชน์ต่อเราหลายประการด้วยกัน คือ

1. เป็นการเก็บรักษาคุณค่ามรดกวัฒนธรรมเพื่อสืบทอดไปยังชนรุ่นหลัง

2. เป็นการศึกษาค้นคว้ามรดกทางวัฒนธรรมและเผยแพร่เพื่อยกระดับสังคม
3. ทำให้สังคมสามารถพัฒนาไปอย่างเหมาะสมและเป็นตัวของตัวเองบนรากฐานมรดก วัฒนธรรมและเทคโนโลยีของตนเอง

นอกจากนี้ เกษม จันทรแก้ว (2540: 113 อ้างถึงใน ประเสริฐ อัมพรไพ, 2546: 9) ได้กล่าวถึง หลักการอนุรักษ์เพิ่มเติมและพอสรุปได้ 3ประเด็นใหญ่ ๆ คือ

1. การใช้แบบยั่งยืน ทรัพยากรทุกประเภท ทุกกลุ่ม ต้องมีแผนการใช้แบบยั่งยืน (Sustainable utilization) ซึ่งต้องมีการวางแผนใช้ตามสมบัติเฉพาะตัวของทรัพยากร พร้อมทั้งมีการเลือกเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับทรัพยากรและชนิดของทรัพยากร ปริมาณการเก็บเกี่ยวเพื่อการใช้ ช่วงเวลาที่จะนำมาใช้และกำจัด/บำบัดของเสียและมลพิษให้หมดไป หรือเหลือน้อยจนไม่มีพิษภัย

2. การฟื้นฟูสิ่งที่เสื่อมโทรม ทรัพยากรธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้น เมื่อมีการใช้แล้วย่อมเกิดการเสื่อมโทรม เพราะใช้เทคโนโลยีที่ไม่เหมาะสม เก็บเกี่ยวมากเกินไปจนความสามารถในการปรับตัวของระบบ มีสารพิษเกิดขึ้น เก็บเกี่ยวน้อยเกินไปและไม่ถูกต้องตามกาลเวลา จำเป็นต้องทำการฟื้นฟูให้ดีขึ้นก่อนจนทรัพยากรสิ่งแวดล้อมตั้งตัวได้ จึงสามารถนำมาใช้ได้ในอนาคตต่อไป อาจใช้เวลาการฟื้นฟู การจำกัด การบำบัด หรือการทดแทนเป็นปี

3. การสงวนของหายาก ทรัพยากรบางชนิด ประเภท มีการใช้มากเกินไป หรือมีการเปลี่ยนแปลงสภาพเป็นอื่น ทำให้บางชนิดของทรัพยากร สิ่งแวดล้อมหายาก ถ้าปล่อยให้มีการใช้เกิดขึ้นแล้วอาจทำให้เกิดการสูญพันธุ์ได้ จำเป็นต้องสงวนหรือเก็บไว้เพื่อเป็นแม่พันธุ์หรือเป็นตัวแม่บทในการผลิตมากขึ้นจนแน่ใจว่า ได้ผลผลิตปริมาณมากพอแล้ว ก็สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้

4. วิธีการอนุรักษ์ (Method of Conservation) มีอยู่หลายวิธี การจะเลือกปฏิบัติแบบใดนั้นย่อมขึ้นอยู่กับการศึกษาพิจารณาอย่างไรจะเหมาะสมและได้ประโยชน์มากกว่า หลักการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ

5. การถนอม (Preservation) เป็นเรื่องของการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อพยายามรักษาทั้งปริมาณและคุณภาพให้ยืนยงอยู่ต่อไปนานเท่านานโดยการพยายามใช้ทรัพยากรธรรมชาติ ให้มีประสิทธิภาพมากที่สุดเท่าที่จะทำได้

6. การบูรณะซ่อมแซม เป็นการบูรณะซ่อมแซมทรัพยากรธรรมชาติ ที่ได้รับความเสียหายให้มีสภาพเหมือนเดิม หรือเทียบเท่าของเดิม เช่น บริเวณอาคารพระที่นั่งองค์ต่าง ๆ ของพระราชวัง

พญาไทเสียหาย ผู้ที่เกี่ยวข้องก็จะต้องดำเนินการจัดหาทุนในการจัดสร้างบูรณะขึ้นมาใหม่แต่ให้คงสภาพคล้ายของเดิมมากที่สุด

7. การปรับปรุงและการใช้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าสภาพตามธรรมชาติ
8. การนำมาใช้ (Re-use) แทนที่เก็บไว้เฉยๆ ให้เสื่อมราคาหรือผู้พึงสนิมขึ้น
9. การใช้สิ่งอื่นทดแทน (Substitution) ทรัพยากรธรรมชาติบางอย่างสามารถนำมาใช้ทดแทนกันได้ เช่น การใช้กระเบื้องมุงหลังคาแทนสังกะสี เป็นต้น
10. การค้นคิดประดิษฐ์ของเทียมขึ้นมาใช้ (Artificial) เช่น การผลิตยางเทียม ไหมเทียม เป็นต้น เพื่อหลีกเลี่ยงการทำลายทรัพยากรธรรมชาติที่แท้จริงที่กำลังจะหมดไปหรือลดน้อยลง

2.3.5 ประวัติของการอนุรักษ์โบราณสถานในประเทศไทย

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวฯ โปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้จัดตั้งโบราณคดีสโมสรขึ้นในวันที่ 2 ธันวาคม 2451 เพื่อทำการศึกษาเรื่องราวความเป็นมาของชาติบ้านเมืองในอดีตและโปรดให้ทำการปฏิสังขรณ์พระพุทธรูปและปูชนียะสถานหลายแห่ง ในส่วนของการอนุรักษ์พระองค์โปรดกำหนดแนวทางใหม่ขึ้นเป็นครั้งแรก โดยมีเนื้อหาที่สำคัญ ได้แก่ อนุรักษ์ของเก่าที่ยังคงใช้ได้ไว้ทั้งหมด ส่วนของทำทำขึ้นมาใหม่ก็ให้มีความกลมกลืนไปกับของเดิม ซึ่งถือได้ว่าเป็นแนวคิดในการอนุรักษ์ฉบับแรกในประวัติการอนุรักษ์ของไทย ซึ่งแต่เดิมนั้นมักจะใช้วิธีการปฏิสังขรณ์เปลี่ยนแปลงรูปแบบไปตามค่านิยมของยุคสมัยเป็นสำคัญ (กรมศิลปากร, 2532: 91-93 อ้างถึงใน มาลินี คุณะดิลก, 2546: 24)

ต่อมาภายหลังในปี พ.ศ. 2469 พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวฯ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งราชบัณฑิตยสภาขึ้น โดยมีวิธีสงวนรักษาโบราณสถานเป็น 3 แบบ คือ

1. การสืบค้นให้รู้ว่ามีโบราณสถานอยู่ที่ใดบ้าง โดยราชบัณฑิตยสภาได้มีการขอให้เทศบาลต่างมณฑล ช่วยสืบค้นแล้วแจ้งมาให้ทราบเพื่อทำบัญชีและกำหนดลงในแผนที่ประเทศไทยไว้เป็นตำรา
2. การตรวจ คือ ให้ผู้เชี่ยวชาญออกไป ณ โบราณสถานที่ได้รับแจ้งและพิจารณาอายุสมัยและความสำคัญซึ่งบางครั้งต้องมีการขุดตรวจด้วย
3. การรักษา เนื่องจากโบราณสถานในประเทศนั้นมากเกินกว่าที่ราชบัณฑิตยสภาจะดำเนินการได้ทุกแห่ง จึงเป็นการดูแลรักษาเฉพาะสถานที่สำคัญก่อน โดยมีลักษณะของการดำเนินการเป็น 3 ชั้น คือ
 - 1) ชั้นต่ำ เป็นการห้ามมิให้ผู้ใดรื้อทำลายโบราณสถานที่ควรสงวนรักษาไว้

- 2) ชั้นกลาง จัดการถากถางที่บริเวณและค้ำจุนป้องกันโบราณสถานมิให้หักพังต่อไป
- 3) ชั้นสูง การปฏิสังขรณ์ให้กลับคืนสภาพดีเหมือนเดิม โดยมีแนวทางในการบูรณะปฏิสังขรณ์ 3 ประการ
- ขอให้อนุรักษ์ไว้ตามรูปแบบเดิม โดยมีแนวทางลวดลายไปเป็นอย่างอื่นและตามใจชอบ
 - อย่าให้หรือทำลายโบราณสถานที่สำคัญเพื่อจะสร้างของใหม่ขึ้นแทน
 - จะต้องรักษาสภาพแวดล้อมของโบราณสถาน ไม่ให้อาคารใหม่เข้าไปเบียดจนทำให้ของโบราณสถานเสียหาย ควรจัดผังบริเวณในเขตวัดให้มีที่ดินสำหรับก่อสร้างสิ่งใหม่ๆ ขึ้นโดยเฉพาะ

ในปี พ.ศ. 2478 รัฐบาลได้ยุบราชบัณฑิตยสภาออกเป็น 2 หน่วยงาน คือ

- ราชบัณฑิตยสถาน ทำหน้าที่ด้านการศึกษาค้นคว้าวิทยการชั้นสูงสาขาต่าง ๆ
- กรมศิลปากร ทำหน้าที่ด้านการบำรุงวิชาการช่างต่าง ๆ โดยให้แผนกโบราณคดีกับแผนกวรรณคดีขึ้นสังกัดกรมศิลปากร การดำเนินงานต่าง ๆ ในการศึกษาค้นคว้าโบราณคดีและการอนุรักษ์โบราณสถานและการพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติได้โอนมาเป็นกองโบราณคดี กรมศิลปากรตั้งแต่นั้นมา

การอนุรักษ์โบราณสถานของกรมศิลปากรก่อนปี พ.ศ. 2505 กรมศิลปากรมีหน้าที่รับผิดชอบในการบูรณะซ่อมแซมโบราณสถานทีประกาศขึ้นทะเบียนไว้ตามบัญชีของราชบัณฑิตยสภาโดยขั้นต้นได้อาศัยแนวทางที่สำนักฝรั่งเศสแห่งปลายบูรพาทิศดำเนินดำเนินการบูรณะโบราณสถานในแหลมอินโดจีนเป็นหลัก คือ หลักการที่ว่า ไม่ซ่อมแซมโบราณสถาน แต่ค้ำจุนรักษาโบราณสถาน (การค้ำยัน) หากส่วนใดพังทลายหายไป ก็ใช้หินหรือไม้ใหม่วัสดุประเภทเดียวกันเข้าแทนที่ แต่หินและไม้ที่ใส่ใหม่นั้นจะไม่จำหลักลวดลายให้ใช้ของเกลี้ยง ๆ ให้รู้ได้ว่าเป็นของใส่ใหม่ซึ่งจะนิยมทำกับโบราณสถานเพื่อเปิดเผยให้เห็นในส่วนฐานราก แต่เนื่องจากยังคงรักษาหลักการเดิมที่ว่าให้รักษาไว้เท่าที่ปรากฏ จึงไม่ได้ทำการบูรณะโบราณสถานทำให้โบราณสถานเกิดการชำรุดพังทลายไป ดังนั้นทฤษฎีการค้ำยันโบราณสถานนี้จึงไม่เหมาะกับโบราณสถานของไทยซึ่งส่วนใหญ่เป็นประเภทอิฐ

ดังนั้นในช่วงปี พ.ศ. 2505-2510 กรมศิลปากรจึงปรับยุทธวิธีในการอนุรักษ์โดยให้การขุดแต่งและบูรณะเป็นงานที่ต่อเนื่องกัน และถือหลักการที่ว่าซากชิ้นส่วนโบราณสถานที่ยังไม่ได้เคลื่อนย้ายออกจากพื้นที่นั้นจะซ่อมแซมรูปทรงสถาปัตยกรรมที่ชัดเจนที่สุด ซึ่งวิธีการนี้จะให้ช่าง

เทคนิคที่มีความชำนาญทางการก่อสร้างเป็นผู้ดำเนินการ อันเป็นการสวนทางกับกระบวนการอนุรักษ์ตามทฤษฎีและแนวปฏิบัติสากลที่นานาประเทศดำเนินการ จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2517 กรมศิลปากรจึงได้ปรับปรุงโครงสร้างของโบราณคดีใหม่ โดยมอบงานการศึกษารูปแบบให้นักโบราณคดี นักประวัติศาสตร์เป็นผู้ดำเนินการ ซึ่งจะช่วยขยายความจากหลักฐานที่พบได้มากขึ้นกว่าการศึกษาเฉพาะซากสถาปัตยกรรม ส่วนการบูรณะโบราณสถานก็มอบให้สถาปนิกวิศวกรปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์และการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมของโบราณสถานด้วย ซึ่งเป็นการขยายแนวคิดมาจากกฎบัตรการอนุรักษ์เมืองเวนิซเข้ามาใช้ และดำเนินงานสืบเนื่องมาจนถึงปัจจุบันโดยในระยะหลังได้มีการจัดตั้งโครงการฝึกอบรมบุคลากรด้านการอนุรักษ์ เพื่อจัดขั้นตอนในการอนุรักษ์ให้ชัดเจนและรัดกุมยิ่งขึ้น โดยการนำบุคคลผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาต่าง ๆ ได้แก่ วิศวกรอนุรักษ์ นักวิทยาศาสตร์ สถาปนิกด้านภูมิทัศน์ ฯลฯ มาร่วมดำเนินงานในการอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การอนุรักษ์โบราณสถานของกรมศิลปากรในปัจจุบันส่วนใหญ่จะยึดถือระเบียบกรมศิลปากรว่าด้วยการอนุรักษ์โบราณสถาน พ.ศ. 2528 โดยมีเนื้อหาที่สำคัญได้แก่ การอนุรักษ์ คือ การดูแลรักษาตัวโบราณสถานมิให้ชำรุดหรือถูกทำลายลงไปกว่าที่เป็นอยู่ การอนุรักษ์มีการปฏิบัติงานหลายระดับ ซึ่งแต่ละระดับเป็นไปตามค่านิยมของแต่ละท้องถิ่น และมีวิธีการที่แตกต่างไปตามแต่วัสดุที่ใช้ก่อสร้างโบราณสถานด้วย เช่น ศิลาแลง ดิน อิฐ ไม้ และยังไม่เปลี่ยนแปลงไปตามสภาพภูมิอากาศของแต่ละท้องถิ่น

2.3.6 ประเภทของโบราณสถาน

กรมศิลปากรได้เสนอแนะแนวทางในการแบ่งประเภทของโบราณสถานเท่าที่คาดว่าจะมีอยู่ในประเทศไทยเป็น 9 ประเภท คือ (กรมศิลปากร, 2531: 3-4 อ้างถึงใน มาลินี คุณะดิลก, 2546: 20)

1. ประเภทโคกหรือเนินดินที่อยู่อาศัย เป็นโคกหรือเนินดินที่อยู่อาศัยของคนในสมัยโบราณ ซึ่งสูญสลายไปหมดแล้ว คงเหลือเป็นเพียงโคกหรือเนินใหญ่ ๆ มีร่องรอยของเศษภาชนะดินเผา ถ้วยชาม กระเบื้อง ฝังปนอยู่ภายในโคกดินนั้น
2. ประเภทถ้ำหรือเพิงผา โบราณสถานประเภทนี้ หมายถึง ถ้ำหรือเพิงผาที่มีร่องรอยของกิจกรรมของมนุษย์ในสมัยโบราณเข้าไปเกี่ยวข้องด้วย เช่น มีการถากถางผนังถ้ำหรือเพิงผาให้เรียบหรือมีร่องรอยการขีดเขียนของคนในสมัยโบราณเป็นรูปภาพ หรือเส้นสายต่าง ๆ เช่น ถ้ำมีภาพเขียน หรือเพิงผามีรอยตกแต่ง หรือเพิงผามีการเขียนสี หรือถ้ำที่พบเศษเครื่องปั้นดินเผาโบราณและโครงกระดูกหรือถ้ำที่มีการแกะเป็นพระพุทธรูป เป็นต้น

3. ประเภทวัดที่มีพระสงฆ์จำพรรษาจำนวนไม่น้อยที่มีโบราณสถานปรากฏอยู่ในวัดด้วย เช่น โบสถ์เก่าหรือหอไตรที่มีลวดลายแกะสลักสวยงามหรือวิหารที่มีภาพเขียนบนฝาผนังสมัยโบราณหรือมีพระประธานขนาดใหญ่เป็นพระพุทธรูปโบราณ

4. ประเภทศาสนสถานร้าง โบราณสถานประเภทศาสนสถานร้างนี้มีอยู่หลายชนิด เช่น ซากปราสาทหิน ซากวัดร้าง เจดีย์ กู่ สู่ เหว่า และหลักเมือง เป็นต้น

5. ประเภทสาธารณูปการโบราณ โบราณสถานที่เป็นสาธารณูปการโบราณและยังมีร่องรอยหลงเหลือมาจนถึงปัจจุบันนี้มีหลายชนิด เช่น ถนน โบราณ คลองที่มนุษย์ขุดขึ้นในสมัยโบราณ คันดินกั้นน้ำ ทำนบ และสระที่ขุดขึ้นในสมัยโบราณ เป็นต้น

6. ประเภทเมืองโบราณ โบราณสถานประเภทนี้เป็นเมืองโบราณที่มีร่องรอยคูเมืองกำแพงเมืองล้อมรอบ

7. ประเภทท่าเรือหรือแหล่งเรือ โบราณสถานประเภทนี้ หมายถึง ท่าเรือหรือแหล่งเรือที่มีการค้นพบซากเรือโบราณจมอยู่ตามชายฝั่งหรือในทะเล แม่น้ำลำคลอง เป็นต้น

8. ประเภทแหล่งประวัติศาสตร์ แหล่งโบราณคดีในลักษณะนี้อาจจะไม่มีสิ่งก่อสร้างหรืออาจจะมีเพียงตราเก่า ๆ เป็นเครื่องหมายตั้งอยู่ แต่มีเรื่องราวเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ เช่น พุ่่งสัมฤทธิ์อันเป็นแหล่งแสดงวิศวกรรมของคุณหญิงโมและบริเวณที่พันท้ายนรสิงห์ถูกประหารชีวิต เป็นต้น

9. ประเภทอื่น ๆ อาจจะเป็นสถานที่ที่พิจารณาเห็นว่า ควรเป็นโบราณสถาน แต่มีลักษณะหรือประเภทที่นอกเหนือจากที่กล่าวมาข้างต้น

กองโบราณคดี (2533 อ้างถึงใน มาลินี คุณะดิลก, 2546: 21) ได้แบ่งโบราณสถานออกเป็น 7 ประเภท ดังนี้

1. อนุสาวรีย์แห่งชาติ หมายถึง อนุสรณ์สถานต่าง ๆ ที่สร้างขึ้นเพื่อเป็นอนุสาวรีย์รำลึกถึงบุคคลหรือเรื่องราวสำคัญ สมควรที่ประชาชนจะต้องจดจำรำลึกถึงในฐานะที่เป็นแบบฉบับ

2. อาคารสถาปัตยกรรมแห่งชาติ ได้แก่ อาคารบ้านเรือนที่มีคุณค่าทางรูปแบบโครงสร้างและองค์ประกอบอื่น ๆ

3. ย่านประวัติศาสตร์ ได้แก่ อาคารสิ่งก่อสร้าง สะพาน หรือลำคลอง ซึ่งเป็นสถานที่สำคัญที่สร้างชื่อเสียงให้แก่บ้านเมืองนั้น

4. อุทยานประวัติศาสตร์ ได้แก่ อาคารทางการค้า การพาณิชย์ หรือ อุตสาหกรรมในอดีตที่มีลักษณะของตนเอง มีเรื่องราวเนื้อหาของย่านนั้นโดยเฉพาะ

5. อุทยานประวัติศาสตร์ ได้แก่ พื้นที่ใด ๆ ที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ มีรูปแบบทางสถาปัตยกรรม ถนนหนทาง และสภาพแวดล้อมเป็นพิชสมควรรักษาไว้

6. นครประวัติศาสตร์ ได้แก่ เมืองหรือบริวารของเมืองที่มีแบบอย่างวัฒนธรรม ชีวิตความเป็นอยู่ สภาพของอาคาร สถานที่ หรือ มีอาคารประเภท 1-5 อยู่พร้อมมูล และยังมีประโยชน์ใช้สอยอยู่ในปัจจุบัน

7. ซากโบราณสถานหรือแหล่งโบราณคดี ได้แก่ ซากหรือแหล่งประวัติศาสตร์ที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ และ โบราณคดีรวมทั้งสถานที่สำคัญต่าง ๆ

เมื่อโบราณสถานมีสภาพที่แตกต่างกันหลายสภาพเช่นนี้ การกำหนดแนวทางให้นักอนุรักษ์ดำเนินการก็ต้องแตกต่างกัน อาคารประวัติศาสตร์กับย่านประวัติศาสตร์ กับอุทยานประวัติศาสตร์ หรือ อุทยานประวัติศาสตร์ แม้จะถูกจำกัดให้อยู่ในกรอบการอนุรักษ์ที่เหมือนกันแต่มีวิธีการผ่อนปรนแตกต่างกันออกไปตามลักษณะของโบราณสถานประเภทนั้น และมีขอบเขตกระบวนการ วิธีการ และเทคนิคที่แตกต่างกัน ทั้งนี้จะต้องพิจารณาถึงสภาพของท้องถิ่น วัตถุประสงค์ สภาพของสังคมและเศรษฐกิจของแต่ละเมืองประกอบด้วย

2.3.7 สาเหตุของการเสื่อมโทรมของโบราณสถาน

สาเหตุที่ทำให้เกิดการชำรุดเสื่อมโทรมของโบราณสถาน อาจแบ่งออกได้เป็นหลายสาเหตุ มิได้หมายความว่า โบราณสถานหนึ่ง ๆ จะชำรุดเสื่อมสภาพเนื่องจากสาเหตุใด สาเหตุหนึ่งโดยเฉพาะส่วนใหญ่แล้ว การชำรุดเสื่อมสภาพของโบราณสถานเกิดจากสาเหตุ และกระบวนการต่าง ๆ หลายสาเหตุ และหลายกระบวนการ ซึ่งเกิดขึ้นพร้อม ๆ กัน และมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกันจนไม่สามารถแยกออกจากกันได้โดยเด็ดขาด สาเหตุที่คาดว่าทำให้โบราณสถานเกิดการชำรุดเสื่อมสภาพ แบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ ดังนี้ (กรมศิลปากร 523: 2 อ้างถึงใน มาลินี คุณะดิลก, 2546: 22)

2.3.7.1 สาเหตุภายใน (Intrinsic Factors) หมายถึงกระบวนการเสื่อมสภาพของโบราณสถานซึ่งเกิดจากสาเหตุภายในตัวโบราณสถานเองได้ แก่ชนิด และคุณสมบัติของวัสดุ ก่อสร้าง ชนิดของดิน และวัสดุที่เป็นรากฐานของโบราณสถาน สถานที่ตั้ง ลักษณะโครงสร้าง และน้ำหนักของโบราณสถาน การคำนวณ และออกแบบโครงสร้างไม่ถูกต้อง ความผิดพลาดทางด้านเทคนิคในการก่อสร้าง เป็นต้น

2.3.7.2 สาเหตุจากภายนอก (Extrinsic Factors) หมายถึง กระบวนการเสื่อมสภาพของโบราณสถานที่เกิดขึ้นจากการกระทำของสิ่งแวดล้อม การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

อาจเป็นการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพ เคมี ชีววิทยา และจุลชีววิทยา สาเหตุเหล่านี้อาจแบ่งออกได้เป็นสองกลุ่มใหญ่ ๆ ดังนี้

1) สาเหตุจากมนุษย์ มนุษย์เป็นตัวการสำคัญที่ทำให้โบราณสถานชำรุดเสื่อมสภาพได้อย่างรวดเร็วทั้งโดยตั้งใจและไม่ตั้งใจ ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจนที่สุด และพบได้ทั่วไปก็คือการลักลอบขุดค้นโบราณสถาน เพื่อค้นหาโบราณวัตถุ เพื่อผลประโยชน์ทางการค้า การปล่อยปลະละเลย ไม่บำรุงรักษา เนื่องจากการขาดงบประมาณทำให้โบราณสถานทรุดโทรมได้เร็วขึ้น ความมั่งคั่งและการไม่รู้คุณค่าของโบราณสถานของนักท่องเที่ยวและประชาชนที่เข้าชมโบราณสถานก็เป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้โบราณสถานชำรุดเสื่อมสภาพไปมากยิ่งขึ้น นักท่องเที่ยวบางประเภทชอบแคะแเกะหรือตัดเอาชิ้นส่วนที่เป็นลวดลายประดับโบราณสถานไปเป็นที่ระลึกเหล่านี้ เป็นต้น อีกทั้งปัญหามลพิษแวดล้อมที่เกิดจากน้ำมือมนุษย์ เป็นต้นว่า น้ำรถยนต์และรถแทรกเตอร์ที่วิ่งเข้าใกล้โบราณสถาน นอกจากจะทำให้เกิดความสะเทือนแล้วยังปล่อยก๊าซหลายชนิดที่มีผลต่อการเสื่อมสภาพของโบราณสถาน นอกจากจะทำให้มีฝุ่นละอองสะสมอยู่บนโบราณสถานมากขึ้น โรงงานอุตสาหกรรมทั้งขนาดใหญ่ ขนาดย่อม และอุตสาหกรรมในครัวเรือนก็มีส่วนทำให้เกิดปัญหามลพิษของสิ่งแวดล้อม ทั้งมลพิษทางอากาศและมลพิษทางน้ำ ซึ่งล้วนแล้วแต่มีผลต่อการเสื่อมสภาพของโบราณสถานทั้งสิ้น

2) สาเหตุจากภัยธรรมชาติ (Natural Causes) แบ่งเป็นกลุ่มย่อยได้ 2 กลุ่ม คือ

(1) ภัยพิบัติทางธรรมชาติ เกิดขึ้นเป็นครั้งคราวหรือนาน ๆ ครั้ง แต่อาจก่อให้เกิดความเสียหายอย่างรุนแรงได้ เช่น แผ่นดินไหว วัตภัย อัคคีภัย ฟ้าผ่า พายุลูกเห็บ หมุน เป็นต้น

(2) ความเสื่อมโทรมที่เกิดขึ้นต่อสภาพแวดล้อมโบราณสถาน จากการกระทำของมนุษย์และส่งผลกระทบต่อแหล่งโบราณสถาน ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงทัศนียภาพของแหล่งโบราณสถาน การใช้พื้นที่บริเวณรอบ ๆ แหล่งโบราณสถานซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงทัศนียภาพของแหล่งโบราณสถานทำให้แหล่งโบราณสถานเสื่อมคุณค่าได้เร็วขึ้น โดยเฉพาะผลของแรงสั่นสะเทือนที่เกิดจากการก่อสร้างและการขนส่งก็ยังเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้โบราณสถานเสื่อมโทรมเร็วขึ้น

นอกจากนี้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (2535: 40 อ้างถึงใน มาลินี คุณะดิolk, 2546: 20) ได้กล่าวถึง การเสื่อมโทรมของแหล่งโบราณสถานไว้ว่าเมื่อสังคมไทยยอมรับวัฒนธรรมใหม่เข้ามาย่อมเกิดลักษณะที่เรียกว่า “การสูญหายทางวัฒนธรรม” (Cultural Loss) คือการเกิด

วัฒนธรรมใหม่ เข้ามาแทนที่ของเก่าตั้งนั้นในปัจจุบันการตัดแปรงหรือถอนหรือทำลายโบราณสถาน จึงเกิดขึ้นเนื่องจากค่านิยมของสังคมที่มีการรับอิทธิพลของอารยธรรมต่างถิ่นเข้ามา ซึ่งมีบทบาทต่อการเปลี่ยนรสนิยมในเรื่องรูปแบบเดิม (ของเก่า) ที่สังคมปัจจุบันคิดว่า ล้าสมัย ทำให้เกิดการสร้างสิ่งแวดล้อมใหม่ที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งทางด้านภูมิทัศน์ เป็นการทำลายแหล่งโบราณสถานให้เสื่อมคุณค่าในที่สุด

2.3.8 แนวทางอนุรักษ์โบราณสถานในปัจจุบันของกรมศิลปากร

การอนุรักษ์โบราณสถานโดยกรมศิลปากรซึ่งพยายามนำหลักการอนุรักษ์สากลมาปรับใช้กับโบราณสถานในประเทศไทย จึงได้พยายามปรับวิธีการบูรณะโบราณสถานตามแต่ละประเภทไว้ดังนี้ (กรมศิลปากร, 2532: 104-107 อ้างถึงใน มาลินี คุณะดิลก, 2546: 29)

2.3.8.1 ซากอารยธรรม (Dead Monument and Ancient Monuments) เช่น ปราสาทหินเทวาลัย วัดร้างที่อยู่ในอุทยานประวัติศาสตร์หรือเมืองโบราณ

1) ควรทำการอนุรักษ์ไว้ตามสภาพที่เห็นในปัจจุบัน หากการขุดแต่งและขุดค้นทางโบราณคดีในบริเวณพื้นที่พบชิ้นส่วนของโบราณสถานตกหล่นอยู่ ให้นักโบราณคดีผู้รับผิดชอบดำเนินการศึกษารูปแบบ และบูรณะตามที่หลักฐานปรากฏอยู่

2) หากปรากฏว่าชิ้นส่วนที่เชื่อมระหว่างหลักฐานเดิมกับส่วนที่พังทลายหายไปต่อเติมส่วนที่รับภาระชิ้นส่วนได้หรือเหมาะสมเข้ากันได้ แต่ไม่เกิน 5 % ของพื้นที่รวมแต่ส่วนต่อเติมต้องทำให้เห็นชัดและกลมกลืนไปกับโบราณสถาน

3) หากคณะกรรมการเห็นว่าภายหลังการขุดแต่งแล้ว รูปผนังลายเรขาคณิตเรียบและไม่มีลวดลายจะต้องพังทลายลง ให้ดำเนินการรื้อซ่อมแซมบูรณะใหม่

2.3.8.2 โบราณสถานที่ยังใช้สอย (Living Monument or Historic Building) เช่น วัดพระศรีรัตนศาสดาราม วัดสุทัศน์วราราม วัดพระธาตุดอยสุเทพ เชียงใหม่ เป็นต้น

1) การบูรณะอาศัยความมั่นคงแข็งแรง การใช้สอยและความสวยงามเป็นหลักการบูรณะไม่ควรต่อเติมส่วนใดส่วนหนึ่งของอาคารซึ่งมองเห็นจากภายนอก

2) การปรับปรุงภายในอาคารนั้นให้กระทำได้หากมีความจำเป็น แต่จะต้องไม่ทำให้องค์ประกอบภายในอาคารนั้นเสียหาย เช่น การปรับปรุงผนัง การทาสี หรือ อื่น ๆ

3) วัสดุอุปกรณ์ส่วนประกอบของอาคาร เช่น บานพับ กรอบประตู ฯลฯ หากจำเป็นจะต้องเปลี่ยนพยายามหาวัสดุรุ่นเดียวกันมาใช้ หากหาไม่ได้ก็พยายามหาวัสดุที่กลมกลืนกันให้มากที่สุดมาทดแทน

2.3.8.3 การอนุรักษ์อนุสาวรีย์ รูปเคารพในศาสนาและศาลเจ้า

- 1) รูปเคารพทางศาสนา อนุสาวรีย์ หรือศาลเจ้า ให้บูรณะตามแบบอย่างประเพณีที่สืบทอดกันมา
- 2) กรณีสถานที่แห่งนั้นร้างมานานแล้ว ให้อนุรักษ์ไว้แบบซากโบราณ
- 3) หากมีปัญหาไม่ควรตัดสินใจตามลำพังจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณารวมกันแล้ว

ทั้งนี้แนวปฏิบัติในการอนุรักษ์ทรัพย์สินทางประวัติศาสตร์ของแต่ละชาติจะกำหนดมาตรฐานและแนวปฏิบัติเหมือนกันหาได้ไม่ การดำเนินงานจะต้องพิจารณาถึงแก่นแท้ของสังคมและวัฒนธรรมแต่ละชาติเป็นพื้นฐานในการกำหนดแนวทางในการอนุรักษ์ด้วยอีกประการหนึ่ง เช่นเดียวกันในการอนุรักษ์พระราชวังพญาไทนั้น นอกจากข้อจำกัดเรื่องงบประมาณและหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงแล้วยังต้องการการตระหนักถึงความสำคัญของการอนุรักษ์ของประชาชนเช่นเดียวกัน

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสาร

2.4.1 ความหมายของการรับรู้ข่าวสาร

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสาร ทำให้ทราบว่า มีนักวิชาการหลายท่านได้แสดงทัศนะในเรื่องของการรับรู้ข่าวสารของมนุษย์ไว้มากมาย ได้แก่

การรับรู้ (Perception) เป็นกระบวนการซึ่งแต่ละบุคคลได้รับการเลือกสรร การจัดระเบียบ และการตีความหมายข้อมูลเพื่อที่จะสร้างภาพที่มีความหมายของโลก (Belch and Belch 1990, อ้างถึงใน มาลินี คุณะดิลก, 2546: 7) หรืออาจหมายถึง กระบวนการของความเข้าใจ (การเปิดรับ) ของบุคคลที่มีต่อโลกที่เขาอาศัยอยู่ จากความหมายนี้จะเห็นว่าการรับรู้เป็นกระบวนการของแต่ละบุคคลที่มีต่อโลกที่เขาอาศัยอยู่ จากความหมายนี้จะเห็นว่าการรับรู้เป็นกระบวนการของแต่ละบุคคลซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยภายใน เช่น ความเชื่อ ประสบการณ์ ความจำเป็นและอารมณ์ เช่นเดียวกับลักษณะภายนอกของสิ่งกระตุ้น การรับรู้อาจจะพิจารณาเป็นกระบวนการกลั่นกรอง การรับรู้จะแสดงถึงความรู้สึกจากประสาทสัมผัสทั้ง 5 ซึ่งได้แก่ การได้เห็น ได้กลิ่น ได้ยิน ได้รสชาติ และได้รู้สึก

Rogers and Svenning (1969: 355-364) ได้กล่าวว่า สื่อมวลชนนั้นครอบคลุมถึงสื่อ 5 ประเภทคือ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร และภาพยนตร์ การวัดการรับข่าวสาร หรือการ

เปิดรับสื่อมวลชนในความหมายของเขาจึงประกอบด้วย รายการวิทยุที่ฟังต่อสัปดาห์ การอ่านหนังสือพิมพ์ต่อสัปดาห์ ภาพยนตร์ที่ดูต่อปี

ชม ภูมิภาค (2516: 19 อ้างถึงใน สมพงษ์ ใหญ่วงศ์, 2550: 30) กล่าวว่า การรับ คือ การแปลความหมายจากสิ่งเร้าเป็นกระบวนการหาความหมายของสิ่งเร้า

วารินทร์ สายโอบเอื้อ (2522: 37 อ้างถึงใน สมพงษ์ ใหญ่วงศ์, 2550: 30) กล่าวว่า เป็นกระบวนการทางสมองในการแปลความหมายของข้อมูลที่ได้รับจากการสัมผัส ทำให้ทราบว่าสิ่งเร้าที่เราสัมผัสนั้นเป็นอะไร มีลักษณะอย่างไร และมีความหมายอย่างไร โดยอาศัยประสบการณ์เดิมช่วยในการแปลความหมายออกมา

ประดิษฐ์นันท์ อุปรมัย (2523: 89 อ้างถึงใน สมพงษ์ ใหญ่วงศ์, 2550: 30) กล่าวว่า การรับรู้ คือ กระบวนการที่บุคคลรับสิ่งเร้าแล้วใช้ประสบการณ์หรือความรู้เดิมแปลความหมายของสิ่งเร้าที่รับสัมผัสนั้น

ปราณี รามสูตร (2528: 57 อ้างถึงใน สมพงษ์ ใหญ่วงศ์, 2550: 30) กล่าวว่า การรับรู้คือ กระบวนการที่ร่างกายรับสัมผัสสิ่งแวดล้อมแล้วแปลความหมายการสัมผัสที่ได้รับนั้น ๆ โดยใช้ความรู้เดิม ประสบการณ์เดิมเป็นเครื่องช่วยในการแปลความหมายสิ่งนั้นออกมาเป็นความรู้ความเข้าใจ

จากความหมายดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า การรับรู้คือ การตีความข้อมูลที่ได้รับจากสิ่งเร้าจากภายนอกโดยผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ซึ่งต้องอาศัยประสบการณ์ทั้งอดีตและปัจจุบันของแต่ละบุคคลเป็นเครื่องมือในการแปลความหมายของการรับรู้ ซึ่งจากคำจำกัดความดังกล่าวข้างต้น สามารถจัดรูปแบบการรับรู้ข่าวสารโดยการเปิดรับสื่อมวลชนได้ 3 ประเภท คือ แบบรวมกลุ่ม คือ การซับซ้อนหรือคาบเกี่ยวกันของสื่อมวลชนที่ประชาชนเปิดรับ กล่าวคือผู้ที่เปิดรับสื่อประเภทหนึ่งมักจะเปิดรับสื่อประเภทอื่นด้วย แบบเรียงตามขั้นบันได คือ เปิดรับสื่อแต่ละประเภทโดยเรียงลำดับเป็นขั้นและแสดงให้เห็นว่าประชาชนส่วนใหญ่เปิดรับสื่อประเภทใดมากที่สุด ประเภทใดน้อย แบบกระจัดกระจาย ก็คือ เปิดรับสื่อมวลชนประเภทใดแล้วไม่จำเป็นต้องขึ้นกับการเปิดรับสื่อประเภทอื่น

2.4.2 ขั้นตอนการรับรู้

Rogers and Shoemaker (1971 อ้างถึงใน ศิริชัย ไตรสารศรี, 2539: 14, สมพงษ์ ใหญ่วงศ์, 2550: 33) ได้สรุปขั้นตอนการรับรู้วิทยุการใหม่ไว้ 5 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นการรับรู้ (Awareness stage) หมายความว่า บุคคลได้รับวิทยุการใหม่เป็นครั้งแรกแต่ยังขาดความรู้อย่างแจ่มชัดในวิทยุการนั้น ยังขาดข้อมูลข่าวสารเพิ่มเติม

2. ขั้นการสนใจ (Interest stage) หมายความว่า บุคคลเริ่มสนใจในความรู้ใหม่และพยายามหาความรู้เพิ่มเติม
 3. ขั้นการซึ่งใจ (Evaluation stage) หมายความว่า บุคคลคิดทบทวนไตร่ตรองถึงผลดีผลเสียของความรู้ใหม่อยู่ในใจ
 4. ขั้นทดลอง (Trial stage) หมายความว่า บุคคลนำความรู้ใหม่ไปทดลองปฏิบัติโดยเริ่มจากขนาดเล็ก ๆ เพื่อดูผลก่อนการตัดสินใจยอมรับ
 5. ขั้นการยอมรับ (Adoption) เป็นขั้นตกลงใจที่จะนำวิทยาการใหม่ไปปฏิบัติอย่างเต็มที่
- วัตินีย์ วาสิกะสินและคณะ (2538: 108 อ้างถึงใน สมพงษ์ ใหญ่วงศ์, 2550: 33) อธิบายว่าการรับรู้เป็นศัพท์ทางจิตวิทยา การรับรู้ทางสังคมเป็นกระบวนการทำความเข้าใจของบุคคลหนึ่งต่อบุคคลหนึ่ง หรือสิ่งที่อยู่รอบตัวของบุคคลนั้น เป็นกระบวนการที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับผู้อื่น และพฤติกรรมที่จะแสดงต่อผู้อื่นหากรับรู้ว่าเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมที่ไม่ดีต่อตัวเขา บุคคลนั้นมักมีพฤติกรรมตอบสนองไปในทางลบหรือพฤติกรรมต่อต้าน

การรับรู้ทางสังคมเป็นกระบวนการของบุคคลที่มีต่อผู้อื่นหรือกลุ่มบุคคล เป็นกระบวนการที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับหรือต่อต้านซึ่งจะมีการแสดงออกในรูปของพฤติกรรม การรับรู้ทางสังคมจึงเป็นพื้นฐานของการอธิบายเหตุการณ์ที่เป็นปัจจุบันและพื้นฐานของการเปรียบเทียบทางสังคมและแลกเปลี่ยนทางสังคมและการให้การสนับสนุนทางสังคม

2.4.3 ลักษณะของสิ่งเร้าที่มีผลต่อการรับรู้

การที่บุคคลจะเลือกรับรู้สิ่งใดก่อน หลัง มาก น้อย เพียงใดขึ้นอยู่กับสิ่งเร้าดึงดูดความสนใจ ความตั้งใจมากน้อยเพียงใด ซึ่งสิ่งเร้ามีอิทธิพลต่อการรับรู้ดังนี้

1. การเปลี่ยนแปลงหรือการเคลื่อนไหวของสิ่งเร้า สิ่งเร้าที่มีการเคลื่อนไหวจะสามารถดึงดูดความสนใจ ได้ดีกว่าสิ่งเร้าที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงหรือหยุดนิ่ง
2. ขนาดความเข้มข้นหรือความหนักเบาของสิ่งเร้า ถ้ามีความเข้มข้นมาก ช่วยให้เกิดความรับรู้มาก บุคคลจะรับรู้สิ่งเร้าที่มีความเข้มข้นมากกว่าสิ่งเร้าที่มีความเข้มข้นน้อย
3. การกระทำซ้ำของสิ่งเร้า สิ่งเร้าที่เกิดขึ้นซ้ำ ๆ ดึงดูดความสนใจได้มาก
4. ความกว้างหรือขนาดของสิ่งเร้า ถ้าสิ่งเร้ามีขนาด ขอบเขตจำกัด ทำให้สัมผัสได้ยาก สิ่งเร้าที่มีขนาดใหญ่กว่า มีความน่าสนใจมากกว่าขนาดเล็ก
5. ความแปลกใหม่ สิ่งเร้าที่ไม่เป็นปกติ ทำให้เกิดความสนใจกว่าสิ่งเร้าที่เป็นปกติ
6. ความคงทน สิ่งเร้าในระยะสั้นจะสัมผัสได้ยาก

7. ระยะทาง เป็นระยะทางไม่ใกล้หรือไกลจนเกินไป
8. ลักษณะการตัดกันสิ่งเร้า จะดึงดูดความสนใจได้ดีกว่าสิ่งที่คล้ายคลึงกัน
9. สี แต่ละสี แต่ละสีจะดึงดูดสายตาได้ต่างกัน สีที่เกิดจากช่วงคลื่นยาว ย่อมดึงดูดความสนใจได้ดีกว่าสีที่มีช่วงคลื่นสั้น

2.4.4 กระบวนการรับรู้

กันยา สุวรรณแสง (2529: 129 อ้างถึงใน สมพงษ์ ใหญ่วงศ์, 2550: 31) กล่าวว่า เป็นกระบวนการที่คาบเกี่ยวกันระหว่าง ความเข้าใจความคิดการรู้สึก (Sensing) ความจำ (Memory) การเรียนรู้ (Learning) การตัดสินใจ (Decision Making) การแสดงพฤติกรรม ภาษาอังกฤษ

กระบวนการรับสัมผัส (Sensation) เป็นบันไดขั้นแรกของการรับรู้ และหลังจากเราได้ข้อมูลมาจากอวัยวะรับสัมผัสแล้ว เรานำมาตีความ (Interpret) อันเป็นบันไดขั้นสองของการรับรู้ กรรมวิธี (Process) การรับรู้มีเป็นลำดับดังนี้ มีเครื่องเร้าปลายประสาท-เกิดอาการสัมผัส (Sensation) เกิดอาการแปลสัมผัสและมีเจตนา (Conation) มีการแปลสัมผัสนั้น การแปลสัมผัสเกิดขึ้นในสมอง

ผู้รับสัมผัสจะต้องแปลความหมายของการสัมผัสจากสิ่งเร้าแล้วส่งไปที่สมอง เกิดการคิด การเข้าใจ เกิดการรับรู้ สมองจึงส่งคำสั่งไปยังอวัยวะมอเตอร์ให้แสดงปฏิกิริยาตอบสนอง พฤติกรรมที่เกิด เนื่องมาจากร่างกายรับสิ่งเร้านั้น ๆ โดยอาศัยความคิด ความเข้าใจ ประสบการณ์ และบางครั้งก็กระทำออกไปโดยมีอารมณ์ปะปนไปด้วย

กระบวนการรับรู้จะเกิดขึ้นต้องประกอบไปด้วย

1. การสัมผัสหรืออาการสัมผัส
2. ชนิดและธรรมชาติของสิ่งเร้าที่มาเร้า
3. การแปลความหมายจากอาการสัมผัส
4. การใช้ความรู้เดิมหรือประสบการณ์เดิมเพื่อแปลความหมาย

2.4.5 องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้

องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ของบุคคล (กันยา สุวรรณแสง, 2529: 129 อ้างถึงใน สมพงษ์ ใหญ่วงศ์, 2550: 31) มีดังนี้

2.4.5.1 ความสมบูรณ์ของอวัยวะรับสัมผัส บุคคลที่รับสิ่งเร้าได้ดี ถ้าบุคคลนั้นมีอวัยวะรับสัมผัสที่ดี เช่น มีหู ตา จมูก ลิ้น และร่างกายปกติ เป็นต้น ในกรณีที่สายตาสั้น สายตา

เอียง หรือ นูหนวก จะเป็นอุปสรรคต่อการรับรู้เป็นอย่างมาก ถ้ามิได้ใช้อุปกรณ์หรือเครื่องมือช่วยในการรับรู้อย่างกล่าว

2.4.5.2 การแปลความหมาย บุคคลจะรับรู้สิ่งเร้าได้ดีและถูกต้อง ถ้าบุคคลนั้น ได้แปลความหมายได้ถูกต้อง โดยอาศัยสมรรถภาพทางสมองเป็นสำคัญ

2.4.5.3 การใช้ประสบการณ์เดิม บุคคลจะรับรู้สิ่งเร้าได้ดีและถูกต้อง ถ้าบุคคลนั้นมีประสบการณ์เดิมที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ใหม่ ๆ

2.4.5.4 ความตั้งใจที่จะรับรู้ บุคคลจะรับรู้สิ่งเร้าได้ดีและถูกต้อง ถ้าบุคคลนั้นมีความตั้งใจที่จะรับรู้ในสิ่งเร้าดังกล่าว ซึ่งมีลักษณะดังนี้

1) สิ่งเร้าภายนอก ซึ่งมีลักษณะที่สนับสนุนการกระตุ้นให้เกิดการรับรู้ได้ดีหรือไม่ คือ

- ความเข้มข้น
- ความเด่น
- ความแปลกมีการเคลื่อนที่ได้
- มีขนาดใหญ่
- มีสีสะดุดตา
- มีกลิ่น
- มีการปกปิด หรือจัดว่าเป็นเรื่อง"ลับ"
- มีการปิด เปิด ตลอดเวลา เช่น นีออนหรือไฟกระพริบ

2) สิ่งเร้าภายใน มีลักษณะดังนี้

- ตรงกับความสนใจของบุคคลที่จะรับรู้
- ตรงกับความต้องการของบุคคลที่จะรับรู้
- ตรงกับเจตคติของบุคคลที่จะรับรู้
- มีการเตรียมตัว เตรียมใจที่จะรับรู้
- มีอารมณ์ร่วม โดยเฉพาะเด็กวัยรุ่น

2.4.6 ปัจจัยกำหนดการรับรู้

เนื่องจากการรับรู้ เป็นขั้นตอนแรกของการมีพฤติกรรม ดังนั้นการรับรู้ทางสังคมอย่างน้อยจะต้องประกอบไปด้วยผู้รับรู้ กับสิ่งที่ถูกรับรู้ ทั้งนี้สิ่งที่ถูกรับรู้อาจแยกได้เป็น 2 ประเภท คือ

1) วัตถุทางสังคม (Social objects) ได้แก่คนหรือกลุ่มคนซึ่งสามารถตอบสนองหรือมีปฏิกิริยาต่อผู้รับรู้ และปฏิกิริยาเหล่านั้นเปลี่ยนแปลงได้

2) วัตถุที่ไม่ใช่ทางสังคม (Nonsocial objects) ได้แก่สิ่งหรือวัตถุโดยปกติแล้วไม่มีคุณสมบัติในการที่จะตอบสนองเชิงพฤติกรรมต่อผู้รับรู้ได้ (ทิพวรรณ กิตติวิบูลย์, 2546: 26 อ้างถึงใน สิริภัทร เกตุแก้ว, 2549: 50)

การที่มนุษย์สามารถรับรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ ต้องอาศัยปัจจัยหลายอย่าง การที่บุคคลจะรับรู้ได้มากหรือน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ เช่น สภาพแวดล้อมและลักษณะของสิ่งเร้าประสาทสัมผัส ความตั้งใจ ความสนใจและประสบการณ์ที่ผ่านมา ซึ่งปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจที่สามารถเชื่อมโยง ไปถึงการรับรู้ได้ ประกอบด้วยปัจจัยสำคัญ 2 ประการคือ ประการที่หนึ่ง อิทธิพลจากภายนอก ได้แก่ ความเข้มข้นและขนาดของสิ่งเร้า การทำซ้ำ ๆ (Repetition) สิ่งตรงกันข้าม (Contrast) การเคลื่อนไหว (Movement) ประการที่สอง อิทธิพลจากภายใน ได้แก่ แรงจูงใจ (Motive) การคาดหวัง (Expectancy)

นอกจากนี้ ยังมีผลการวิจัยที่นักวิจัยวิทยาสังคมทำการศึกษา ซึ่งมีความเกี่ยวข้องที่สามารถนำมาอธิบายถึงปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้ได้ กล่าวคือ

Bossom & Maslow (1957 อ้างถึงใน ทิพวรรณ กิตติวิบูลย์, 2546:28-29) ศึกษาคุณลักษณะบางประการที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ และการปรับตัวว่ามีความเกี่ยวข้องกับความสามารถทางการรับรู้ผู้อื่น พบว่า บุคคลที่มีความมั่นคงเปิดเผยและเข้าสังคมเก่ง มีแนวโน้มที่จะตัดสินหรือรับรู้ผู้อื่นในแง่ดี เมื่อวิเคราะห์ผลการศึกษาลึกลับเร้าภายนอก

Carkhuff (1969 อ้างถึงใน ทิพวรรณ กิตติวิบูลย์, 2546: 28) ได้วัดระดับความสามารถทางการรับรู้ระหว่างบุคคล โดยใช้มาตราคาร์คัฟ (Carkhuff Scales) พบว่า ผู้ที่มีสุขภาพทางด้านอารมณ์สมบูรณ์ แสดงความเป็นผู้มีความรู้สึกไวมากกว่าบุคคลที่มีสุขภาพทางด้านอารมณ์ไม่สมบูรณ์ ในขณะที่ Taft (1995 อ้างถึงใน ทิพวรรณ กิตติวิบูลย์, 2546: 29) พบว่า ผู้ที่มีสติปัญญาต่ำมีแนวโน้มที่จะตัดสินผู้อื่นอย่างไม่ค่อยถูกต้อง จากผลการศึกษานักจิตวิทยาข้างต้น กล่าวได้ว่าสุขภาพทางด้านอารมณ์ที่สมบูรณ์ และสติปัญญา มีผลต่อประสิทธิภาพการรับรู้

ในการศึกษาสิ่งที่มีอิทธิพลหรือปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้ก็มีความเกี่ยวข้องกับปัจจัยอื่น ๆ ด้วย โดยอิทธิพลประการแรกที่ทำให้บุคคลมีการรู้แตกต่างกัน ได้แก่ เพศ อาชีพ และฐานะทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ความรู้เดิมและประสบการณ์เดิมที่แตกต่างกันทั้งปริมาณและความถูกต้องย่อมทำให้คนเรามีการรับรู้ที่แตกต่างกันได้ (ทองหล่อ สุวรรณภาพ, 2521: 222-223 อ้างถึงใน อรรถญา ทรัพย์ม่วง, 2542: 17) ซึ่งในการศึกษาเรื่องความตระหนักของประชาชนต่อการอนุรักษ์

พระราชวังพญาไทนี้ผู้ศึกษาจะวัดความรู้ของกลุ่มตัวอย่างในส่วนของ การรับรู้ในเรื่องของการอนุรักษ์พระราชวังพญาไทโดยสื่อต่าง ๆ ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ อินเทอร์เน็ต อื่น ๆ และใช้แบบสอบถามในการวัด

2.5 แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจ

2.5.1 ความหมายของความรู้

ได้มีผู้ศึกษาและให้ความหมายเกี่ยวกับ “ความรู้” ไว้มากมาย ได้แก่

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2523: 8) ได้ให้ความหมายของความรู้ว่าหมายถึง พฤติกรรมเบื้องต้น ที่ผู้เรียนสามารถทำได้หรือระลึกได้โดยการมองเห็น ได้ยิน ความรู้ในขั้นนี้คือข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ คำจำกัดความ เป็นต้น

Bloom (1971 อ้างถึงใน วันทนา เตชะคุณารักษ์, 2541: 18) ได้อธิบายความหมายของความรู้ว่าหมายถึง พฤติกรรมและสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งเน้นการจำไม่ว่าจะเป็นการระลึกถึงหรือระลึกได้ก็ตามเป็นสถานการณ์ที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากการเรียนรู้ โดยเริ่มต้นจากการรวบรวมสาระต่าง ๆ จนพัฒนาไปสู่ขั้นที่สลับซับซ้อนยิ่งขึ้นต่อไป โดยความรู้นี้อาจแยกออกเป็นความรู้เฉพาะสิ่ง ความรู้ในเรื่องระเบียบการและความรู้เรื่องสากล เป็นต้น

อรอุมา พัชวรภาส (2547: 42) ได้ให้ความหมายของความรู้ หมายถึง ข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ และรายละเอียดต่าง ๆ ที่มนุษย์ได้รวบรวมทั้งที่เกี่ยวกับสถานที่ สิ่งของ และบุคคลซึ่งได้จากการสังเกต ประสบการณ์หรือการค้นคว้า การรับรู้สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ต้องอาศัย เวลา และมนุษย์ได้มีการเก็บรวบรวมเอาไว้

อุษลักษณ์ ฮวบเยี่ยม (2549: 13) ได้ให้ความหมายของความรู้ คือ ความสามารถในการรักษาไว้ซึ่งข้อเท็จจริง จำในสิ่งที่เคยมี ประสบการณ์มาก่อน

มนตรี วงษ์สุวรรณ (2550: 22) ได้ให้ความหมายของความรู้ หมายถึง ข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ และรายละเอียดของเรื่องราวและการกระทำต่าง ๆ ที่บุคคลได้ประสบมาและเก็บสะสมไว้เป็นความจำที่สามารถถ่ายทอดต่อ ๆ ไปได้และสามารถวัดความรู้ได้โดยกระระลึกถึงเรื่องเหล่านั้นแล้วแสดงออกมา

ดังนั้น จึงพอสรุปคำจำกัดความของ “ความรู้” หมายถึง ข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ และรายละเอียดต่าง ๆ ที่บุคคลได้รวบรวมจากการสังเกตประสบการณ์หรือการค้นคว้าต่าง ๆ และอาศัยระยะเวลาในการถ่ายทอดให้สืบต่อกันมายังบุคคลอื่น ๆ

2.5.2 ความหมายของความเข้าใจ

ได้มีผู้ศึกษาและให้ความหมายเกี่ยวกับ “ความเข้าใจ” ไว้มากมาย ได้แก่

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2529: 16) ให้ความหมายของคำว่าความเข้าใจ ว่าเป็นขั้นต่อมา จากความรู้ ขั้นตอนนี้จะต้องใช้ความสามารถทางสมองและทักษะที่สูงขึ้นจนถึงระดับของการสื่อ ความหมาย ซึ่งมักเกิดขึ้นหลังจากที่บุคคลได้รับทราบข่าวสารต่าง ๆ แล้วความเข้าใจนี้อาจจะ แสดงออกในรูปของทักษะหรือความสามารถต่อไปนี้

1. การแปล หมายความว่า ความสามารถเขียน บรรยายเกี่ยวกับข่าวสารนั้น ๆ โดยใช้ คำพูดของตนเอง ซึ่งออกมาในรูปแบบที่แตกต่างจากเดิมหรือออกมาในภาษาอื่นแต่ความหมายยัง เหมือนเดิม

2. การให้ความหมาย หมายถึง การให้ความหมายต่อสิ่งต่าง ๆ หรือข่าวสารต่าง ๆ ซึ่ง ออกมาในรูปความคิดเห็นข้อสรุปตามที่บุคคลนั้นเข้าใจ

อุทุมพร ทองอุไทย (2523: 68) อธิบายว่า ความเข้าใจ หมายถึง ขั้นตอนสำคัญของการ สื่อความหมาย โดยอาศัยความสามารถทางสมองและทักษะซึ่งอาจจะกระทำได้โดยใช้ปากเปล่า ข้อเขียน ภาษาหรือสัญลักษณ์ต่าง ๆ โดยทำความเข้าใจซึ่งประกอบด้วยการแปล การ ตีความหมาย และการสรุปอ้างอิง

ไพศาล หวังพานิช (2526: 96) กล่าวว่า ความเข้าใจ หมายความว่า ความสามารถใน การนำความรู้ ความจำ ไปดัดแปลง ปรับปรุง เพื่อให้สามารถจับใจความ อธิบายหรือเปรียบเทียบ ย่นย่อเรื่องราว ความคิด ข้อเท็จจริงต่าง ๆ ได้

ทิตยา สุวรรณขงู (2517: 1-2) กล่าวถึงความหมายของความเข้าใจว่า เป็นขั้นตอนที่ถัด มาจากการเกิดความรู้ โดยขั้นตอนนี้จะมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดมาก ทำให้พฤติกรรมของ ความรู้และความเข้าใจเป็นสิ่งที่แยกออกจากกันได้ยาก ดังนั้นจากที่กล่าวมาจึงสามารถสรุปได้ว่า ความรู้ เป็นขั้นตอนของพฤติกรรมที่เน้นความจำ โดยเป็นขั้นแรกของการเรียนรู้และการรับรู้โดย อาศัยการอ่าน การฟัง การจดจำ และการระลึกได้ ส่วนความเข้าใจเป็นขั้นถัดมาจากความรู้ โดย เมื่อมีความรู้แล้ว จะมีการตีความแปลความและสรุปความซึ่งโดยปกติแล้วความรู้และความเข้าใจ จะเป็นพฤติกรรมที่ต่อเนื่องกันและเป็นขั้นตอนแรกของการเกิดทัศนคติในตนเอง

จักรกริช ใจดี (2542: 8-9) ได้ให้ความหมายของความเข้าใจ ว่าหมายถึง ความสามารถ จับใจความสำคัญของเรื่องราวต่าง ๆ ได้ทั้งภาษา รหัส สัญลักษณ์ ทั้งรูปธรรมและนามธรรม แบ่งเป็น การแปลความ การตีความ การขยายความ

มนตรี วงษ์สุวรรณ (2550: 29) ให้ความหมายของความเข้าใจว่า หมายถึง ความสามารถในการนำความรู้ ความจำไปดัดแปลงหรือปรับปรุงเพื่อให้สามารถจับใจความอธิบายแยกแยะ จัดลำดับหรือเปรียบเทียบข้อเท็จจริงต่าง ๆ ได้

สรุปได้ว่า ความเข้าใจ หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการนำเอาความรู้ มาดัดแปลง ปรับปรุง โดยอาศัยการแปลความ การตีความ การขยายความ เพื่อแยกแยะจัดลำดับหรือเปรียบเทียบข้อเท็จจริงต่าง ๆ ได้

ความรู้ความเข้าใจจะเกิดควบคู่กับการเรียนรู้ ซึ่งเป็นกระบวนการของการได้รับความรู้ ความเข้าใจหรือทักษะ โดยผ่านการมีประสบการณ์ หรือจากการได้ศึกษาในสิ่งนั้น ๆ การเรียนรู้ อาจเกิดจากการมีสิ่งเร้าและการตอบสนอง อาจเกิดจากกระบวนการที่ซับซ้อนซึ่งหมายถึงการให้ เหตุผลการสร้างจินตนาการ การเกิดแนวคิดแบบนามธรรมและการแก้ไขปัญหาซึ่งกระบวนการเรียนรู้ (Learning Process) ตามความคิดของ Coleman (อ้างถึงใน รศนา กาเดร์, 2547: 19) จะเกิดขึ้นจากองค์ประกอบที่สำคัญ 4 องค์ประกอบ คือ ผู้เรียนสิ่งที่เรียนกระบวนการและสิ่งแวดล้อมของการเรียนรู้ ความตั้งใจที่จะเรียนรู้ประสิทธิภาพของการเรียนรู้และผลของการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจะเป็นผล หรือมีอิทธิพลมาจากสิ่งที่ผู้เรียนนำติดตัวมาสู่สิ่งแวดล้อมของการเรียนรู้นั้น ๆ เพราะว่าการเรียนรู้จะเกิดขึ้นมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับ การเรียนรู้เดิมของผู้เรียน แรงจูงใจพื้นฐานของผู้เรียน ซึ่งจะรวมถึงแนวโน้มที่บุคคลจะเกิดความเข้าใจว่า อะไร มีความสัมพันธ์โดยตรงกับเป้าหมายของตนเอง และเกิดความพึงพอใจในการเรียน

3. ประสบการณ์ของผู้เรียนซึ่งจะเป็นตัวกำหนดว่าผู้เรียนได้เกิดความรู้หรือเรียนอะไรบ้าง
4. วุฒิภาวะและความสามารถในการปรับตัวของผู้เรียนซึ่งองค์ประกอบนี้จะมีผลต่อความอดทน ความมีสมาธิ และความตั้งใจของผู้เรียน

2.5.3 ระดับความรู้

ประภาเพ็ญ สุวรรณ และสวิง สุวรรณ (2536 อ้างถึงใน มนตรี วงษ์สุวรรณ, 2550: 24) ได้กล่าวถึง ความรู้ในพฤติกรรมการเรียนรู้กลุ่มพุทธิพิสัยไว้ดังนี้

พฤติกรรมกรเรียนรู้กลุ่มพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) เป็นความสามารถและทักษะทางด้านสมองในการคิดเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ซึ่งแบ่งย่อยได้เป็น 6 ชั้น ดังนี้

1. ความรู้ (Knowledge) เป็นความสามารถในการจำหรือระลึกได้ ซึ่งรวมประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เคยได้รับรู้มา

1.1 ความรู้เฉพาะเรื่องเฉพาะอย่าง เป็นการระลึกข้อสนเทศในส่วนย่อยเฉพาะอย่าง ที่แยกได้โดด ๆ

- ความรู้เกี่ยวกับศัพท์ เกี่ยวกับความหมายของคำ
- ความรู้เกี่ยวกับความจริงเฉพาะอย่าง เช่น รั้ววัน เดือน ปี เหตุการณ์

สถานที่ ฯลฯ

1.2 ความรู้เกี่ยวกับวิถีทางและวิธีการดำเนินงานเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ

- ความรู้ในเรื่องระเบียบ แบบแผน ประเพณี
- ความรู้เกี่ยวกับแนวโน้มและลำดับก่อนหลัง
- ความรู้ในการแยกประเภทและจัดหมวดหมู่
- ความรู้เกี่ยวกับเกณฑ์
- ความรู้เกี่ยวกับระเบียบและกระบวนการ

1.3 ความรู้เกี่ยวกับการรวบรวมแนวคิดและโครงสร้าง

- ความรู้เกี่ยวกับหลักการและข้อสรุปทั่วไป
- ความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีและโครงสร้าง

2. ความเข้าใจ (Comprehension) เป็นความสามารถในการแปลความ ตีความหมาย และขยายความในเรื่องราวและเหตุการณ์ต่าง ๆ แยกได้เป็น 3 ลักษณะดังนี้

2.1 การแปลความ เป็นการจับใจความให้ถูกต้องเกี่ยวกับสิ่งที่สื่อความหมายหรือจากภาษาหนึ่งของการสื่อสารไปสู่อีกรูปแบบหนึ่ง

2.2 การตีความหมาย เป็นการอธิบายความหมายหรือสรุปเรื่องราวโดยการจัดระเบียบใหม่ รวบรวมเรียบเรียงเนื้อหาใหม่

2.3 การขยายความเป็นการขยายเนื้อหาที่เหนือไปกว่าขอบเขตที่รู้เป็นการอ้างอิงหรือแนวโน้มที่เกินเลยจากข้อมูล

3. การนำไปใช้ (Application) เป็นความสามารถในการนำสาระสำคัญต่าง ๆ ไปใช้ในสถานการณ์จริงหรือกล่าวอีกอย่างหนึ่งเป็นการใช้ความเป็นนามธรรมในสถานการณ์รูปธรรม ซึ่งความเป็นนามธรรมอาจจะอยู่ในรูปความคิดทั่วไป กฎเกณฑ์ เทคนิคและทฤษฎี ฯลฯ

4. การวิเคราะห์ (Analysis) เป็นความสามารถในการแยกการสื่อความหมายไปสู่หน่วยย่อยเป็นองค์ประกอบสำคัญหรือเป็นส่วน ๆ เพื่อให้ได้ลำดับชั้นความคิด ความสัมพันธ์การวิเคราะห์เช่นนี้ก็เพื่อมุ่งที่จะให้การสื่อความหมายมีความชัดเจนยิ่งขึ้น อาจจำแนกได้ 3 ลักษณะ ดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ส่วนประกอบ เป็นการชี้ให้เห็นหน่วยต่าง ๆ ที่เป็นส่วนประกอบที่อยู่ในสิ่งที่สื่อความหมาย

4.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ เป็นการแยกการประสานหรือความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ในสิ่งที่สื่อความหมาย

4.3 การวิเคราะห์หลักการในเชิงจัดดำเนินงาน เป็นการชี้ให้เห็นถึงระบบจัดการและวิธีการรวบรวมองค์ประกอบต่าง ๆ เข้าด้วยกัน

5. การสังเคราะห์ (Synthesis) เป็นความสามารถในการนำหน่วยต่าง ๆ หรือส่วนต่าง ๆ เข้าเป็นเรื่องเดียวกัน จัดเรียบเรียงและรวบรวมเพื่อสร้างแบบแผนหรือโครงสร้างที่ไม่เคยมีมาก่อน อาจจำแนกได้ 3 ลักษณะ คือ

5.1 การสังเคราะห์ข้อความ เป็นการผูกข้อความขึ้นโดยการพูดหรือเขียนเพื่อสื่อความคิด ความรู้สึกหรือประสบการณ์ไปยังผู้อื่น

5.2 การสังเคราะห์แผนงาน เป็นการพัฒนาหรือเสนอแผนการทำงานที่สอดคล้องกับความต้องการของงานที่ได้รับมอบหมายหรือที่คิดทำขึ้นเอง

5.3 การสังเคราะห์ความสัมพันธ์เป็นการพัฒนาหรือสร้างชุดของความสัมพันธ์เชิงนามธรรมขึ้น เพื่อใช้เป็นเครื่องจำแนกหรืออธิบายข้อมูลหรือปรากฏการณ์บางอย่างจากข้อความเบื้องต้น

6. การประเมินค่า (Evaluation) เป็นความสามารถในการตัดสินคุณค่าของเนื้อหาวัสดุอุปกรณ์และวิธีการทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพที่สอดคล้องกับสถานการณ์ ซึ่งอาจจะกำหนดเกณฑ์ขึ้นเองหรือผู้อื่นกำหนด จำแนกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

6.1 การประเมินตามเกณฑ์ภายใน เป็นการประเมินค่าความถูกต้องของวัสดุอุปกรณ์ ข้อความเหตุการณ์ ตามคุณสมบัติประจำตัวของอุปกรณ์ ข้อความหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

6.2 การประเมินค่าตามเกณฑ์ภายนอก เป็นการประเมินค่าโดยอ้างอิงกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2.5.4 การวัดความรู้

เครื่องมือที่ใช้วัดความรู้มีหลายชนิด แต่ละชนิดเหมาะสมกับการวัดความรู้ตามคุณลักษณะซึ่งแตกต่างกันออกไป ในที่นี้จะใช้เครื่องมือที่นิยมใช้วัดมาก คือ แบบทดสอบ (Test) (ดวงเดือน วณิชชีวะ, 2538: 8-10) แบบทดสอบมีลักษณะแตกต่างกัน ทั้งในรูปแบบการนำไปใช้

และจุดมุ่งหมายในการสร้างประเภทของแบบทดสอบจึงแบ่งได้แตกต่างกันตามเกณฑ์ที่ใช้ ถ้าแบ่งตามลักษณะทางจิตวิทยาที่ใช้วัดจะแบ่งได้ 3 ประเภท ได้แก่

1. แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ (Achievement Test) เป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดความรู้ ความเข้าใจตามพุทธพิสัย (Cognitive domain) ซึ่งเกิดขึ้นจากการเรียนรู้ แบบทดสอบประเภทนี้แบ่งออกเป็น 2 ชนิด

1.1 แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นเอง (Teacher-made Test) เป็นแบบทดสอบที่สร้างกันโดยทั่วไป เมื่อต้องการใช้ก็สร้างขึ้น ใช้แล้วก็เลิกกันถ้าจะนำไปใช้อีกก็ต้องดัดแปลง ปรับปรุงแก้ไขเพราะเป็นแบบทดสอบที่ขาดคุณภาพ

1.2 แบบทดสอบมาตรฐาน (Standardized Test) เป็นแบบทดสอบที่ต้องมีการพัฒนาด้วยการวิเคราะห์ทางสถิติมาแล้วหลายครั้งหลายหนจนมีคุณภาพสมบูรณ์ทั้งด้านความตรง ความเที่ยง ความยากง่าย อำนาจจำแนก ความเป็นปรนัย และมีเกณฑ์ปกติ (Norm) ให้เปรียบเทียบด้วย รวมความแล้วต้องมีมาตรฐาน ทั้งทางด้านการดำเนินการสอบ และการแปลผลคะแนนที่ได้

2. แบบทดสอบความถนัด (Aptitude Test) เป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดสมรรถภาพทางสมองของคนว่า มีความรู้ ความสามารถมากน้อยเพียงใด และมีความสามารถทางด้านใดเป็นพิเศษ แบบทดสอบประเภทนี้แบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ

2.1 แบบทดสอบความถนัดทางการเรียน (Scholastic Aptitude Test) เป็นแบบทดสอบความถนัดที่วัดความสามารถทางวิชาการว่า มีความถนัดในวิชาอะไร ซึ่งจะแสดงถึงความสามารถในการเรียนต่อทางแขนงวิชานั้น และจะสามารถเรียนไปได้มากน้อยเพียงใด

2.2 แบบทดสอบความถนัดพิเศษ (Specific Aptitude Test) เป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดความสามารถพิเศษของบุคคล เช่น ความถนัดทางดนตรี ทางการแพทย์ ทางวิศวะ ทางศิลปะ เป็นต้น ใช้สำหรับการแนะแนวการเลือกอาชีพ

3. แบบทดสอบบุคคล-สังคม (Personal-Social Test) เป็นแบบทดสอบใช้วัดบุคลิกภาพและการปรับตัวเข้ากับสังคมของบุคคล

ถ้าแบ่งตามรูปแบบของการถามการตอบจะแบ่งได้ 2 ประเภท ได้แก่

1. แบบทดสอบความเรียง แบบนี้จะกำหนดคำถามให้ผู้ตอบจะต้องเรียงเรียงคำตอบเอง

2. แบบทดสอบตอบสั้นและเลือกตอบ แบบนี้จะกำหนดคำถามให้และกำหนดให้ตอบสั้น ๆ หรือกำหนดคำตอบมาให้เลือก ผู้ตอบจะต้องเลือกตอบตามนั้นแบ่งเป็น 4 ชนิด คือ

2.1 แบบให้ตอบสั้น (Short answer item)

2.2 แบบถูก-ผิด (True-false item)

2.3 แบบจับคู่ (Matching item)

2.4 แบบเลือกตอบ (Multiple choice item)

ถ้าแบ่งตามลักษณะการตอบจะแบ่งเป็น 3 ประเภท ได้แก่

1. แบบทดสอบปฏิบัติ (Performance Test) เป็นการทดสอบด้วยการให้ปฏิบัติลงมือทำจริง เช่น การแสดงละคร การช่างฝีมือ การพิมพ์ดีด เป็นต้น
2. แบบทดสอบเขียนตอบ (Paper-pencil Test) เป็นแบบทดสอบที่ใช้กันทั่วไปซึ่งให้กระดาษและดินสอ หรือปากกาเป็นอุปกรณ์ช่วยตอบ ผู้ตอบจะต้องเขียนตอบทั้งหมด
3. แบบทดสอบปากเปล่า (Oral Test) เป็นการทดสอบที่ให้ผู้ตอบพูดแทนการเขียนมักจะเป็นการพูดคุยกันระหว่างผู้ถามกับผู้ตอบ เช่น การสัมภาษณ์

ในการวัดความรู้ ความเข้าใจ เพื่อการศึกษาความตระหนักในความสำคัญของการอนุรักษ์พระราชวังพญาไทในครั้งนี้จะวัดความรู้ ความเข้าใจเฉพาะที่เกี่ยวกับความตระหนักในด้านการดูแลรักษาให้คงสภาพเดิม ด้านการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และด้านการส่งเสริมประชาสัมพันธ์ ซึ่งเป็นความรู้ที่จะส่งผลให้เกิดความตระหนักในความสำคัญต่อการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ประเมินความรู้ความเข้าใจโดยใช้แบบทดสอบเลือกแบบถูก-ผิด (True-False)

2.6 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ดารณี อภรณ์พัฒนา (2533: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง “ความรู้และความตระหนักของประชาชนที่มีต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมในท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณีองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม” โดยเก็บข้อมูลจากประชาชนในเขตอำเภอเมือง อำเภอนครชัยศรี และอำเภอดอนตูม จำนวน 420 คน ผลการศึกษา พบว่า ตัวแปรทางด้านรายได้ต่อเดือน ระดับการศึกษา จำนวนครั้งที่เข้าไปในแหล่งศิลปกรรมในรอบ 1 ปี และ พฤติกรรมการรับข่าวสารมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความรู้และความตระหนัก รวมทั้งความรู้และความตระหนักของประชาชนเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมในท้องถิ่นมีความสัมพันธ์ในทางบวก

เพียววี ไวยโรจน์ (2530: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง “ปัญหาของครูสังคมศึกษาในการพัฒนาเจตคติการอนุรักษ์โบราณสถานและโบราณวัตถุของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาเขตการศึกษา 6”

พบว่า ครูสังคัมศึกษา 350 คน จากโรงเรียนมัธยมศึกษา 48 แห่ง ในเขตการศึกษา 6 มีปัญหาปานกลางในการพัฒนาเจตคติต่อการอนุรักษ์โบราณสถานและโบราณวัตถุของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

จิรวรรณ พิเศษสกุลกิจ (2534: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการจัดการสภาพแวดล้อมบริเวณโบราณสถาน: ศึกษากรณีป้อมมหากาฬ จังหวัดกรุงเทพมหานคร” ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อการจัดการสภาพแวดล้อมบริเวณป้อมมหากาฬในระดับปานกลาง โดยตัวแปรการศึกษา การใช้ประโยชน์ที่พักอาศัย การถูกเวนคืนที่ดิน การให้คุณค่าต่อป้อมมหากาฬ และความรู้เกี่ยวกับแนวทางในการอนุรักษ์ก่อให้เกิดการผันแปรในเรื่องความคิดเห็นต่อการจัดการสภาพแวดล้อมบริเวณป้อมมหากาฬ

ศิริวรรณ ทาปัญญา (2539: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแหล่งโบราณสถาน : กรณีศึกษากรณีมีส่วนร่วมของประชาชนผู้มีถิ่นพำนักใกล้เคียงโบราณสถาน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่” ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแหล่งโบราณสถานในระดับต่ำ โดยพบว่า ประชากรที่มีสถานภาพในครัวเรือนแตกต่างกัน โดยประชากรที่มี เพศ อายุ ศาสนา อาชีพ ภูมิลำเนาและระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นแตกต่างกัน พบว่ามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแหล่งโบราณสถานที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ประชากรที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโบราณสถานไม่แตกต่างกัน ประชากรที่ได้รับข้อมูลข่าวสารและได้รับการอบรมแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแหล่งโบราณสถานแตกต่างกัน ประชากรที่มีถิ่นพำนักใกล้เคียงโบราณสถานร้าง และประชากรที่มีแหล่งพำนักใกล้เคียงโบราณสถานที่ยังมีชีวิต มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแหล่งโบราณสถานไม่แตกต่างกัน

ปัทมา มีครองธรรม (2539: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง “การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในพระบรมมหาราชวัง ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ในวโรกาสเฉลิมพระเกียรติทรงครองสิริราชสมบัติ 50 ปี” ผลการศึกษาพบว่า การบูรณปฏิสังขรณ์พระตำหนัก และเรือนต่าง ๆ ในเขตพระราชฐานชั้นใน องค์พระที่นั่งเขตพระราชฐานชั้นนอก ตลอดจนการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอื่นในพระบรมมหาราชวัง ส่วนใหญ่ล้วนมีวัตถุประสงค์เพื่อการรักษาสภาพเดิมของสิ่งก่อสร้างเหล่านี้ให้คงเป็นโบราณวัตถุ โบราณสถานที่สำคัญของชาติและมีสภาพที่สง่างามสืบไป จากการศึกษาความคิดเห็นของข้าราชการต่อการเปลี่ยนแปลงเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมใน

พระบรมมหาราชวัง พบว่า ข้าราชกรที่ทำงานสังกัดสำนักพระราชวังส่วนใหญ่ มีความเห็นว่า พระบรมมหาราชวังเป็นโบราณสถานที่ทรงคุณค่าของประเทศ และเป็นสมบัติของชาติไทยจึงควร แก่การอนุรักษ์ดูแลสืบไป ถ้าขาดการดูแลปล่อยให้เสื่อมโทรมลงก็จะทำให้ลดความสง่างามและ เกิดความไม่ประทับใจแก่ผู้พบเห็น นอกจากนี้ข้าราชกรส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับแนวทางในการ อนุรักษ์สภาพแวดล้อมในพระบรมมหาราชวัง และมีความตระหนักถึงเหตุปัจจัยที่จะก่อผลกระทบ ต่อการเสื่อมโทรมของพระบรมมหาราชวัง และรู้ถึงแนวป้องกันที่จะอนุรักษ์ให้สง่างามคงสภาพเดิม สืบไป

วารุทธิ์ ประเสริฐวณิช (2530: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องความรู้และความคิดเห็นของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในเขตกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับมลพิษทางสภาวะแวดล้อม ผล การศึกษาพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2529 มีความรู้เกี่ยวกับมลพิษ ทาง สภาวะแวดล้อมในระดับสูง นักเรียนหญิงมีความรู้เกี่ยวกับมลพิษทางสภาวะแวดล้อมสูงกว่า นักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นักเรียนที่ศึกษาในแผนการเรียนทาง วิทยาศาสตร์มีความรู้เกี่ยวกับมลพิษทางสภาวะแวดล้อมสูงกว่า นักเรียนที่ศึกษาในแผนการเรียน ทางภาษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นักเรียนที่มีระดับคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3-4 มี ความรู้เกี่ยวกับมลพิษทางสภาวะแวดล้อมสูงกว่านักเรียนที่มีระดับคะแนนเฉลี่ยรองลงมา อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อมรรัตน์ วีระสัมฤทธิ์ (2532: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง “ความรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัญหาการจราจร และมลพิษทางอากาศในกรุงเทพมหานครของนักศึกษาสหวิทยาลัย รัตนโกสินทร์” ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษามีความรู้เกี่ยวกับปัญหาการจราจรและมลพิษทาง อากาศในระดับปานกลาง นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงมีความรู้เกี่ยวกับปัญหาการจราจรและ มลพิษทางอากาศไม่แตกต่างกัน นักศึกษาโปรแกรมวิทยาศาสตร์ มีความรู้เกี่ยวกับปัญหา การจราจร และมลพิษทางอากาศมากกว่านักศึกษาโปรแกรมสังคมศึกษา ภาษาอังกฤษ และ ภาษาไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นักศึกษาที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร พื้นที่ ชั้นใน พื้นที่ชั้นกลาง พื้นที่ชั้นนอก มีความรู้เกี่ยวกับปัญหาการจราจรและมลพิษทางอากาศไม่ แตกต่างกัน นักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจราจรและมลพิษทางอากาศในระดับเห็น ด้วย นักศึกษาหญิงมีความเห็นด้วยเกี่ยวกับปัญหาการจราจรและมลพิษทางอากาศมากกว่า นักศึกษาชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นักศึกษาที่มีความแตกต่างด้านโปรแกรม วิชา ที่อยู่อาศัย และสถานที่ตั้ง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจราจรและมลพิษทางอากาศไม่ แตกต่างกัน

สมศักดิ์ สุริยะเจริญ (2533: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องความตระหนักของปลัดอำเภอเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ผลการศึกษาพบว่า ปลัดอำเภอมีความตระหนักเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ก่อให้เกิดการผันแปรในเรื่องความตระหนักเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ก่อให้เกิดการผันแปรในเรื่องความตระหนักเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ประสพการณ์เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ก่อให้เกิดการผันแปรในเรื่องความตระหนักเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนปัจจัยภูมิลาเนาเดิม งานที่รับผิดชอบ และความถี่ในการรับข่าวสาร ก่อให้เกิดการผันแปรในเรื่องความตระหนักเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ปัจจัยที่มีผลต่อความตระหนักเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของกลุ่มตัวอย่าง รวม 5 ปัจจัยคือ ภูมิลาเนาเดิม ภูมิภาคที่ปฏิบัติงาน ชนิดป่าไม้ในเขตปฏิบัติงาน กิจกรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และแหล่งข่าวสาร ซึ่งผลจากการทดสอบทางสถิติพบว่า ปัจจัยดังกล่าวรวมกันมีผลต่อความตระหนักเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จรรยา ขุนทอง (2539: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องความตระหนักของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์แม่น้ำลำคลองในจังหวัดนครปฐม ผลการศึกษาพบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีความตระหนักในการอนุรักษ์แม่น้ำลำคลองในระดับปานกลางโดยตัวแปรทัศนคติต่อการอนุรักษ์แม่น้ำลำคลอง ก่อให้เกิดความแตกต่างกันในเรื่องความตระหนักในการอนุรักษ์แม่น้ำลำคลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตัวแปรความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์แม่น้ำลำคลอง อาชีพ และ ประสพการณ์เกี่ยวกับการอนุรักษ์แม่น้ำลำคลอง ก่อให้เกิดความแตกต่างกันในเรื่องความตระหนักในการอนุรักษ์แม่น้ำลำคลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนตัวแปรระดับการศึกษา สถานภาพในสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และการใช้ประโยชน์จากแม่น้ำลำคลอง ก่อให้เกิดความแตกต่างกันในเรื่องความตระหนักในการอนุรักษ์แม่น้ำลำคลอง อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เรืองชัย อธิพิล (2540: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องความตระหนักของคณะกรรมการสุขภาพเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม: ศึกษาเฉพาะกรณีสุขภาพในเขตจังหวัดลพบุรี ผลการศึกษาพบว่า คณะกรรมการสุขภาพส่วนใหญ่มีความตระหนักเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมในระดับสูง และพบว่าปัจจัยด้านระยะเวลาในการปฏิบัติงานเป็นคณะกรรมการสุขภาพ ระดับการศึกษา ประสพการณ์เกี่ยวกับการได้รับการอบรมเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม และอำนาจของคณะกรรมการสุขภาพตามกฎหมายมีความสัมพันธ์กับความตระหนักเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนอายุ นโยบายจากส่วนกลาง และความ

รุนแรงของปัญหาสิ่งแวดล้อมในเขตสุขภาพิบาลไม่มีความสัมพันธ์กับความตระหนักเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม

ประพล มลิตทจินดา (2542: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง “ความตระหนักในปัญหาสิ่งแวดล้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี” ผลการศึกษาพบว่า ระดับความตระหนักในปัญหาสิ่งแวดล้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในระดับสูง อายุ การศึกษา ตำแหน่ง อาชีพ การรับรู้ข่าวสาร และความรู้ความเข้าใจในปัญหาสิ่งแวดล้อม มีผลต่อความตระหนักอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วน เพศ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ และประสบการณ์ในปัญหาสิ่งแวดล้อม ไม่มีผลต่อความตระหนัก ผลการทดสอบถดถอยพหุคูณแสดงว่าความตระหนักในปัญหาสิ่งแวดล้อม ขึ้นอยู่กับความรู้ความเข้าใจ และการรับรู้ข่าวสารที่ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานร้อยละ 31.6

อุทุมพร แก้วประดิษฐ์ (2546: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง “อิทธิพลของปัจจัยส่วนบุคคลและเซาวิอารมณ์ที่มีต่อพฤติกรรมการจัดการของผู้บริหารโรงงานผลิตรองเท้ากีฬาแห่งหนึ่ง” ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้บริหารโรงงานผลิตรองเท้ากีฬาเซาวิอารมณ์โดยรวมและแต่ละด้านอยู่ในระดับสูง 2) ผู้บริหารโรงงานผลิตรองเท้ากีฬามีพฤติกรรมการจัดการโดยรวมและแต่ละด้านอยู่ในระดับดี 3) เซาวิอารมณ์ด้านการตระหนักรู้ตนเอง เซาวิอารมณ์ด้านการสร้างแรงจูงใจและระดับการศึกษา สามารถพยากรณ์พฤติกรรมการจัดการโดยรวมของผู้บริหารโรงงานผลิตรองเท้ากีฬาได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยสามารถร่วมกันพยากรณ์ได้ร้อยละ 43.8

ไพสุดา ตรีเดซี (2546: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านทุ่งสูง จังหวัด กระบี่” ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนบ้านทุ่งสูงมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านทุ่งสูงอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านทุ่งสูงจังหวัดกระบี่ได้แก่ เพศ พบว่า เพศชายมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านทุ่งสูงมากกว่าประชาชนเพศหญิง ในกิจกรรมด้าน การตัดสินใจการปฏิบัติการ การรับผลประโยชน์ และการประเมินผลประชาชนกลุ่มอายุระหว่าง 40-59 ปี มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านทุ่งสูงมากกว่ากลุ่มอายุอื่น สถานภาพทางสังคม การเป็นสมาชิกกลุ่มที่มีกิจกรรมเกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ป่าชุมชนการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าชุมชน การได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์และผลประโยชน์โดยรวมที่คาดว่าจะได้รับเป็นปัจจัยหลัก ส่วนปัจจัยที่มีผลน้อยต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านทุ่ง จังหวัดกระบี่ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าชุมชน

นิภาพร โชติสุดเสนต์ (2545: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัย จำนวน 400 คน นักวิจัยพบว่า สุขภาพจิตร่วมกับตัวแปรทางด้านจิตลักษณะเดิม และตัวแปรด้านสถานการณ์ รวม 10 ตัวแปร สามารถทำนายพฤติกรรมการรักษาระเบียบ ในกลุ่มรวม โดยทำนายได้ ร้อยละ 37 ผลเช่นนี้พบในกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม

วีระ เปล่งรัศมี (2543: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง “บทบาทของพระสงฆ์ต่อการอนุรักษ์โบราณสถาน ในจังหวัดเชียงราย” ประชากรที่ศึกษา คือ พระสงฆ์ที่จำพรรษาอยู่ ณ วัดที่ขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานต่อกรมศิลปากร ในจังหวัดเชียงราย จำนวน 93 รูป เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่สัมพันธ์กับบทบาทของพระสงฆ์ต่อการอนุรักษ์โบราณสถานในจังหวัดเชียงราย คือ อายุ ประสบการณ์ การติดต่อกับเจ้าหน้าที่กรมศิลปากร สภาพปัญหาอุปสรรคต่อการอนุรักษ์โบราณสถานของพระสงฆ์ที่สำคัญคือ การขาดงบประมาณสนับสนุนในการดำเนินงาน ข้อเสนอแนะที่สำคัญจากกลุ่มตัวอย่าง คือ การอนุรักษ์โบราณสถานควรเป็นหน้าที่ของทุกฝ่าย ตั้งแต่ พระสงฆ์ ประชาชน และเจ้าหน้าที่ของรัฐ

อภิชาติ หนูน้อย (2544: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง “พฤติกรรมการเปิดรับสื่อกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนของประชาชน กรณีศึกษา อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง” กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณพื้นที่ป่าชายเลน ในเขตอำเภอกันตัง จังหวัดตรัง กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดที่ทำการศึกษา 384 คน ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าชายเลนมีการเปิดรับสื่อในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกตามประเภทของสื่อแต่ละชนิดพบว่าสื่อเฉพาะกิจมีการเปิดรับมากที่สุด ส่วนการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับป่าชายเลน พบว่า กลุ่มตัวอย่างได้รับข่าวสารจากสื่อเฉพาะกิจมากที่สุด รองลงมาเป็นสื่อมวลชนและสื่อบุคคลตามลำดับ พฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลน พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมปฏิบัติการมากที่สุดอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาเป็นการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในระดับน้อยและการมีส่วนร่วมประเมินผลอยู่ในระดับน้อยที่สุด

บทที่ 3

กรอบแนวคิดและระเบียบวิธีการศึกษา

การศึกษาเรื่อง “ความตระหนักของประชาชนต่อการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร” โดยศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร และใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับการดำเนินการศึกษาดังนี้

1. กรอบแนวคิดในการศึกษา
2. นิยามปฏิบัติการ
3. สมมติฐานทางการศึกษา
4. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
5. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การเก็บรวบรวมข้อมูล
7. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 กรอบแนวคิดในการศึกษา

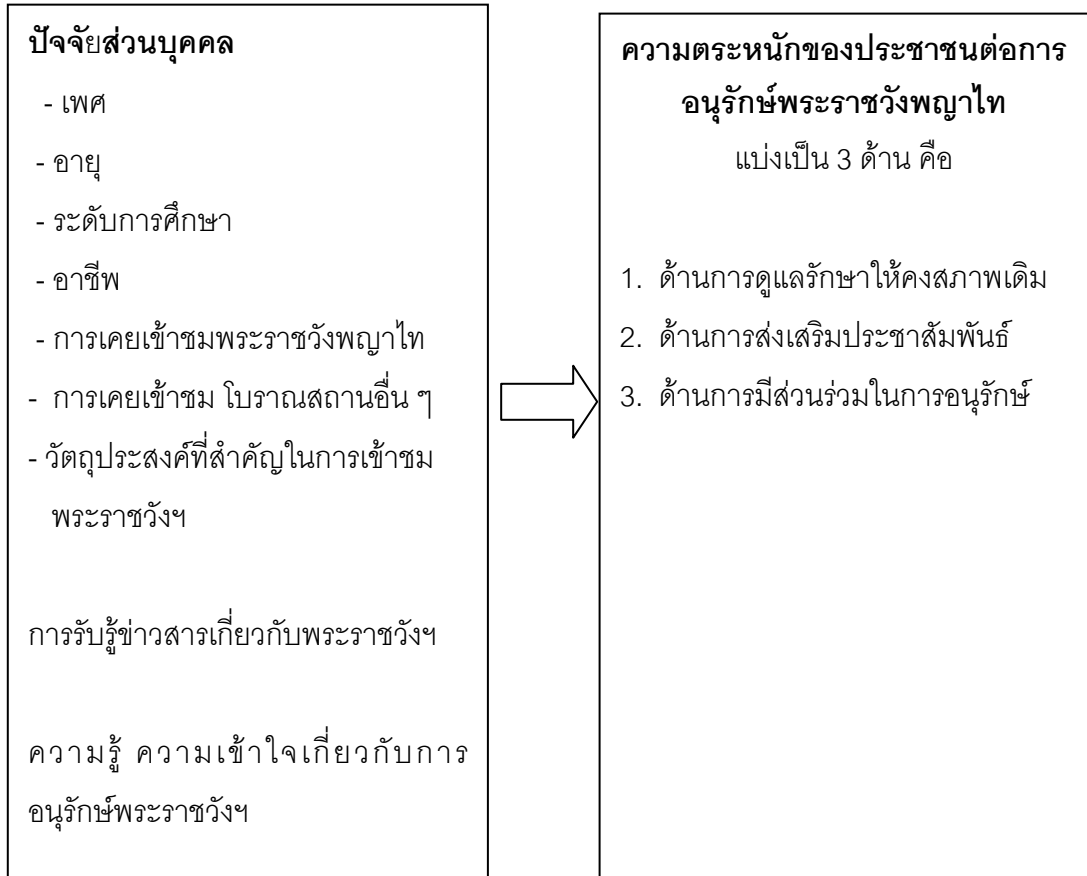
จากการทบทวนแนวคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยข้างต้น สามารถสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาได้ ดังนี้ (ภาพที่ 3.1)

3.1.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ประกอบด้วยปัจจัยด้านบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ การเคยเข้าชมพระราชวังพญาไท การเคยเข้าชมโบราณสถานอื่น ๆ วัตถุประสงค์ที่สำคัญในการเข้าชมพระราชวังฯ การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับพระราชวังฯ และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์พระราชวังฯ

3.1.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ประกอบด้วยความตระหนักของประชาชนต่อการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท โดยแบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการดูแลรักษาให้คงสภาพเดิม ด้านการส่งเสริมประชาสัมพันธ์ และด้านการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables)

ตัวแปรตาม (Dependent Variables)

ภาพที่ 3.1 แสดงกรอบแนวคิดในการศึกษา

3.2 นิยามปฏิบัติการ

ความตระหนักในการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท หมายถึง การแสดงถึงการรับรู้ คิดได้ รู้สำนึกของประชาชนหรือเกิดความห่วงหาพันต่อการอนุรักษ์พระราชวังฯ อันเป็นโบราณสถานที่มีความสำคัญของชาติ ประกอบด้วยด้านการดูแลรักษาให้คงสภาพเดิม ด้านการส่งเสริมประชาสัมพันธ์และด้านการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์

ด้านการดูแลรักษาให้คงสภาพเดิม หมายถึงการรับรู้ คิดได้ รู้สำนึกของประชาชนในการร่วม การดูแลรักษาไม่ให้เกิดความเสียหายไปกว่าที่เป็นอยู่ การรักษาความสะอาด ตลอดจนการให้ความร่วมมือในการป้องกันการเสียหายที่เกิดจากประชาชนเข้าเยี่ยมชมพระราชวังพญาไท

ด้านการส่งเสริมประชาสัมพันธ์ หมายถึง การที่ประชาชนช่วยประชาสัมพันธ์เช่นการบอกต่อแก่คนรู้จักให้มาชมและร่วมอนุรักษ์พระราชวังพญาไท การแสดงตนเป็นผู้สื่อข่าวที่ดีและคุณค่าของพระราชวังให้บุคคลทั่วไปได้รับรู้ทั้งนี้เพื่อสร้างให้เกิดความหวงแหนต่อมรดกชาติที่มีความสำคัญต่อทุกคน

ด้านการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ หมายถึง การที่ประชาชนได้มีความต้องการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท ได้แก่ การร่วมบริจาคเงินสมทบทุนบูรณะพระราชวังฯ การร่วมให้ข้อเสนอแนะในการอนุรักษ์ตลอดจนการสนับสนุนกิจกรรมของมูลนิธิอนุรักษ์พระราชวังพญาไท ระดับการศึกษา หมายถึง การจบหรือกำลังศึกษาในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลายหรือปวช อนุปริญญาหรือปวสหรือปวท ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี ของกลุ่มตัวอย่าง

อาชีพ หมายถึง ลักษณะงานหรือหน้าที่การทำงานของกลุ่มตัวอย่าง เช่น อาชีพรับราชการ หรือรัฐวิสาหกิจ ธุรกิจส่วนตัว พนักงานบริษัท นักเรียนหรือนักศึกษา เกษตรกรรม และอื่น ๆ

การเคยเข้าชมพระราชวังพญาไทและโบราณสถานอื่น ๆ หมายถึง การที่กลุ่มตัวอย่างเคยเข้าชมพระราชวังพญาไทและโบราณสถานอื่น ๆ ในรอบ 1 ปี ที่ผ่านมา โดยแบ่งเป็น ไม่เคยเข้าชมเลย และเคยเข้าชมเป็นครั้งแรก

การเคยเข้าชมโบราณสถานอื่น ๆ หมายถึง การที่กลุ่มตัวอย่างเคยเข้าชมโบราณสถานอื่น ๆ ในรอบ 1 ปี ที่ผ่านมา โดยแบ่งเป็น ไม่เคยเข้าชมเลย เข้าชม 1 ถึง 2 ครั้ง และเคยเข้าชม 3 ครั้งขึ้นไป

วัตถุประสงค์ที่สำคัญในการเข้าชมพระราชวังฯ หมายถึง การที่ประชาชนเดินทางมาชมพระราชวังพญาไทโดยมีวัตถุประสงค์ที่ต่างกัน เช่น การเดินทางมาชมด้วยตนเอง การเดินทางมาชมโดยหน้าที่ หรือถูกชักชวนให้เดินทางมาพระราชวังฯ

การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับพระราชวังฯ หมายถึง การได้รับรู้เรื่องราวเกี่ยวกับพระราชวังพญาไท จากแหล่งข่าวสารทางวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร ป้ายประกาศ การสนทนากับบุคคลอื่นในเรื่องเกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสารจากอินเทอร์เน็ต แบ่งเป็นช่วงความถี่ ทุกวัน สัปดาห์ละ 1-3 ครั้ง เดือนละ 1-3 ครั้ง และไม่เคยรับรู้เลย

ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท หมายถึง ความสามารถของกลุ่มตัวอย่างในการจดจำความหมาย การนึกคิด และการเข้าใจข้อเท็จจริง หลักการ วิธีการเกี่ยวกับการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท

3.3 สมมติฐานทางการศึกษา

สมมติฐานที่ 1 ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกัน มีความตระหนักในการอนุรักษ์พระราชวังพญาไทแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกัน มีความตระหนักในการอนุรักษ์พระราชวังพญาไทแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 3 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความตระหนักในการอนุรักษ์พระราชวังพญาไทแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 4 ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีความตระหนักในการอนุรักษ์พระราชวังพญาไทแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 5 ประชาชนที่เคยเข้าชมพระราชวังพญาไทแตกต่างกัน มีความตระหนักในการอนุรักษ์พระราชวังพญาไทแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 6 ประชาชนที่เคยเข้าชมโบราณสถานอื่น ๆ แตกต่างกัน มีความตระหนักในการอนุรักษ์พระราชวังพญาไทแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 7 ประชาชนที่มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ ในการเข้าชมพระราชวังพญาไทแตกต่างกัน มีความตระหนักในการอนุรักษ์พระราชวังพญาไทแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 8 ประชาชนที่มีการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับพระราชวังพญาไท แตกต่างกัน มีความตระหนักในการอนุรักษ์พระราชวังพญาไทแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 9 ประชาชนที่มีความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์พระราชวังพญาไทแตกต่างกัน มีความตระหนักในการอนุรักษ์พระราชวังพญาไทแตกต่างกัน

3.4 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาเรื่องความตระหนักของประชาชนต่อการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ ประชาชนที่เดินทางเข้ามาชมพระราชวังพญาไทซึ่งไม่สามารถทราบจำนวนที่แน่นอนได้ (Indefinite Population) ผู้ศึกษาจึงกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมของผู้มาชมพระราชวังพญาไทเท่ากับ 200 คน (Sudman, 1971: 86)

3.5 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.5.1 เครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง เป็นคำถามแบบมีให้เลือกรายการ (Check list) จำนวน 7 ข้อ

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามปลายเปิดการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับพระราชวังพญาไท ของกลุ่มตัวอย่างจากแหล่งข่าวสาร 7 ประเภท ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร อินเทอร์เน็ต การสนทนากับบุคคลอื่น แผ่นพับ ป้ายโฆษณา และอื่น ๆ

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท เป็นคำถามให้เลือกตอบ 3 แบบ คือ ไม่แน่ใจ, ถูก และผิด จำนวน 11 ข้อ โดยมีข้อถูก จำนวน 6 ข้อ คือข้อที่ 1, 4, 5, 6, 8, 10 และ 11 และข้อที่ผิดจำนวน 4 ข้อ คือข้อที่ 2, 3, 7, และ 9

ส่วนที่ 4 เป็นคำถามเชิงประเมินค่า (Rating Scale) ตามระดับของความตระหนัก 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง จำนวน 21 ข้อ ประกอบด้วยเนื้อหา 3 ด้าน ดังนี้

- ความตระหนักด้านการดูแลรักษาให้คงสภาพเดิม จำนวน 11 ข้อ มีข้อบวกจำนวน 8 ข้อ คือข้อที่ 1, 3, 4, 5, 7, 9, 10 และ 11 มีข้อลบ จำนวน 3 ข้อ คือข้อที่ 2, 6 และ 8

- ความตระหนักด้านการส่งเสริมประชาสัมพันธ์ จำนวน 6 ข้อ มีข้อบวก ทั้งหมด คือ ข้อ 12, 13, 14, 15, 16, และ 17

- ความตระหนักด้านการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ จำนวน 4 ข้อ มีข้อบวกทั้งหมด คือ จำนวน 4 ข้อ คือข้อที่ 18, 19, 20 และ 21

ส่วนที่ 5 เป็นคำถามปลายเปิดจำนวน 2 ข้อ ที่ต้องการให้กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้สึกภายหลังการเข้าชมพระราชวังพญาไทและข้อเสนอแนะที่มีต่อการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท

3.5.2 เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้ศึกษาได้กำหนดเกณฑ์เพื่อใช้ในการวัดเครื่องมือ ซึ่งข้อคำถามที่เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ผู้ศึกษาได้กำหนดระดับมาตราส่วนให้เป็นค่าน้ำหนักตัวเลขตามวิธีของ Likert ดังนี้

1. เกณฑ์การให้คะแนนการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

มีการรับรู้ข่าวสารทุกวัน	ให้คะแนน	3	คะแนน
มีการรับรู้ข่าวสารสัปดาห์ละ 1-3 ครั้ง	ให้คะแนน	2	คะแนน
มีการรับรู้ข่าวสารเดือนละ 1-3 ครั้ง	ให้คะแนน	1	คะแนน
ไม่มีการรับรู้ข่าวสาร	ให้คะแนน	0	คะแนน

เกณฑ์คะแนนของค่าเฉลี่ยแบ่งออกตามระดับของการรับรู้ข่าวสาร 3 ระดับโดยคำนวณจาก

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{3 - 0}{3} = 1.00$$

เกณฑ์คะแนนของค่าเฉลี่ยมีดังนี้

ค่าคะแนนระหว่าง	2.001 - 3.000	หมายถึง	มีการรับรู้ข่าวสารในระดับสูง
ค่าคะแนนระหว่าง	1.001 - 2.000	หมายถึง	มีการรับรู้ข่าวสารในระดับปานกลาง
ค่าคะแนนระหว่าง	0.000 - 1.000	หมายถึง	มีการรับรู้ข่าวสารในระดับต่ำ

2. เกณฑ์การให้คะแนนการวัดความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ตารางที่ 3.1 แสดงค่าคะแนนคำถามเชิงบวก และเชิงลบในแบบสอบถามตอนที่ 2

คำตอบ	คะแนนคำถามเชิงบวก	คะแนนคำถามเชิงลบ
ไม่ใช่	0	1
ไม่แน่ใจ	0	0
ใช่	1	0

เกณฑ์คะแนนค่าเฉลี่ยมีดังนี้

ค่าคะแนนรวมอยู่ระหว่าง 7-11	หมายถึง	ระดับความรู้มาก
ค่าคะแนนรวมอยู่ระหว่าง 0-6	หมายถึง	ระดับความรู้น้อย

3. เกณฑ์การให้คะแนนระดับความตระหนักของประชาชนต่อการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ข้อคำถามแบบมาตราประเมินค่า (Rating Scale) ตามระดับของความตระหนัก 5 ระดับ โดยข้อความประกอบด้วยข้อความในเชิงบวก และเชิงลบ ข้อคำถามเชิงบวกได้แก่ ข้อ 1, 3, 4, 5, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, และ 21 ข้อคำถามเชิงลบได้แก่ ข้อ 2, 6 และ 8 วิธีการให้คะแนนแต่ละคำตอบ แบ่งเป็นไป 2 ทาง คือ

คำถามเชิงบวก

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนน	5	คะแนน
เห็นด้วย	ให้คะแนน	4	คะแนน
ไม่แน่ใจ	ให้คะแนน	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้คะแนน	2	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนน	1	คะแนน

คำถามเชิงลบ

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนน	1	คะแนน
เห็นด้วย	ให้คะแนน	2	คะแนน
ไม่แน่ใจ	ให้คะแนน	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้คะแนน	4	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนน	5	คะแนน

เกณฑ์คะแนนของค่าเฉลี่ยแบ่งออกตามระดับความตระหนัก 5 ระดับโดยคำนวณจาก

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{5 - 1}{3} = 1.33$$

เกณฑ์คะแนนของค่าเฉลี่ยมีดังนี้

ค่าคะแนนระหว่าง	3.68 – 5.00	หมายถึง	การมีระดับความตระหนักสูง
ค่าคะแนนระหว่าง	2.34 – 3.67	หมายถึง	การมีระดับความตระหนักปานกลาง
ค่าคะแนนระหว่าง	1.00 – 2.33	หมายถึง	การมีระดับความตระหนักต่ำ

3.5.3 การหาความเที่ยงตรงและการหาความเชื่อมั่น

การทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาเป็นผู้พิจารณาเนื้อหาคำถามของแบบสอบถาม จากนั้นจึงนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมทั้งด้านการใช้ภาษา ความถูกต้อง และครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมด

การหาความเชื่อมั่น (Reliability) นำแบบสอบถามที่แก้ไขเรียบร้อยแล้วไปทดสอบ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด จากนั้นจึงนำไปคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์ Alpha (Alpha Coefficient) เพื่อคัดเลือกและปรับปรุงคำถามในแบบสอบถาม ก่อนนำไปใช้รวบรวมข้อมูลจริง สำหรับค่าความเชื่อมั่น Alpha ของมาตรวัดความตระหนักที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้ เท่ากับ .6611 (ภาคผนวก ก ตารางที่ 1)

3.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วในระหว่างเดือนกรกฎาคม - สิงหาคม 2551 จำนวน 200 ชุด ผลปรากฏว่าสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามได้จำนวน 173 ชุด คิดเป็นร้อยละ 86.50 ของแบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้

3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษานำแบบสอบถามที่รวบรวมมาตรวจสอบความถูกต้องแล้วจึงนำไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) โดยใช้สถิติดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) โดยใช้สถิติ t-test และ F-test เพื่อทดสอบสมมติฐาน

บทที่ 4

ผลการศึกษา

ในการศึกษาเรื่อง “ความตระหนักของประชาชนต่อการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร” ผู้ศึกษาได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากประชาชนผู้ที่เดินทางเข้ามาชมพระราชวังพญาไท จำนวน 173 คน

ผู้ศึกษาได้นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติและนำเสนอข้อมูลที่สำคัญดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง
2. การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับพระราชวังพญาไท
3. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท
4. ระดับความตระหนักของประชาชนต่อการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท
5. ปัจจัยที่มีผลต่อความตระหนักของประชาชนต่อการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท
6. ข้อเสนอแนะ

4.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

จากการศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างประชาชนที่เดินทางมาชมพระราชวังพญาไทจำนวน 173 คน ตัวแปรที่นำมาศึกษาได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ การเคยเข้าชมพระราชวังพญาไท การเคยเข้าชมโบราณสถานอื่น ๆ ในรอบหนึ่งปี และวัตถุประสงค์ที่สำคัญในการเข้าชมพระราชวังพญาไท ได้ผลการศึกษาดังตารางที่ 4.1 ดังนี้

เพศ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 68.8 เป็นเพศหญิง ร้อยละ 31.2 เป็นเพศชาย

อายุ พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 30.4 เป็นผู้มีอายุ 26-35 ปี ร้อยละ 29.7 เป็นผู้มีอายุ 46 ปีขึ้นไป และร้อยละ 20.3 เป็นผู้มีอายุ ไม่เกิน 25 ปี

ระดับการศึกษา พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 45.1) เป็นผู้มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี รองลงมาได้แก่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือปวช. (ร้อยละ 24.9) และน้อยสุดอยู่ในระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 2.8)

อาชีพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างเกือบครึ่งหนึ่งเป็นผู้มีอาชีพรับราชการ(ร้อยละ 43.4) รองลงมาเป็นผู้ประกอบธุรกิจส่วนตัว (ร้อยละ 17.3) และน้อยที่สุดคือผู้มีอาชีพเป็นพนักงานบริษัท (ร้อยละ 11.6)

การเข้าชมพระราชวังพญาไท พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เกินครึ่ง (ร้อยละ 60.5) เป็นผู้ที่เคยมาชมครั้งแรก ส่วนที่เหลือนั้นผู้ที่เคยมาชมแล้ว (ร้อยละ 39.5)

การเคยเข้าชมโบราณสถานอื่น ๆ ในรอบ 1 ปี พบว่า กลุ่มตัวอย่างประมาณหนึ่งในสาม เคยเข้าชมโบราณสถาน 1-2 ครั้ง (ร้อยละ 35.3) รองลงมา ไม่เคยเข้าชมโบราณสถานเลย (ร้อยละ 34.7) และเข้าชมโบราณสถานมากกว่า 3 ครั้งขึ้นไป (ร้อยละ 30.1)

วัตถุประสงค์ที่สำคัญที่สุดในการเข้าชมพระราชวังพญาไท 3 อันดับแรก พบว่า กลุ่มตัวอย่างประมาณหนึ่งในสามเข้ามาชมพระราชวังพญาไทเพราะความสวยงาม (ร้อยละ 33.7) รองลงมาเข้ามาชมเพราะสนใจประวัติความเป็นมา (ร้อยละ 29.7) และกลุ่มตัวอย่างที่เข้ามาชมเพราะต้องการบอกต่อให้ผู้อื่นภูมิใจในความเป็นไทย (ร้อยละ 15.1)

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวน ร้อยละของข้อมูลพื้นฐานทั่วไป

ข้อมูลพื้นฐาน		จำนวน (n=173)	ร้อยละ (100.0)
เพศ	ชาย	54	31.2
	หญิง	119	68.8
อายุ	ไม่เกิน 25 ปี	32	20.3
	26 ถึง 35 ปี	48	30.4
	36 ถึง 45 ปี	31	19.6
	46 ปี ขึ้นไป	47	29.7
	ระดับการศึกษา	ประถมศึกษา	5
	มัธยมศึกษาตอนต้น	12	6.9
	มัธยมศึกษาตอนปลายหรือปวช.	43	24.9
	อนุปริญญา/ปวส/ปวท.	11	6.4
	ปริญญาตรี	78	45.1

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลพื้นฐาน		จำนวน (n=173)	ร้อยละ (100.0)
อาชีพ	สูงกว่าปริญญาตรี	24	13.9
	รับราชการ	75	43.4
	ธุรกิจส่วนตัว	30	17.3
	พนักงานบริษัท	20	11.6
	นักเรียน/นักศึกษา	23	13.3
	เกษียณอายุ	25	14.5
ในรอบหนึ่งปีที่ผ่านมาเคยเข้าชมพระราชวังพญาไท			
	ครั้งนี้เป็นครั้งแรก	104	60.5
	เคยเข้ามาชมแล้ว	68	39.5
ในรอบหนึ่งปีที่ผ่านมาเคยเข้าชมโบราณสถานอื่น ๆ			
	ไม่เคย	60	34.7
	1 ถึง 2 ครั้ง	61	35.3
	3 ครั้งขึ้นไป	52	30.1
วัตถุประสงค์ที่เข้าชมพระราชวังพญาไท			
	ผู้ปกครองพามา	11	6.4
	ทางโรงเรียนพามา	8	4.7
	ถูกชักชวน	8	4.7
	ท่านมาตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	10	5.8
	สนใจประวัติความเป็นมา	51	29.7
	ความสวยงาม	58	33.7
	บอกต่อให้ผู้อื่นภูมิใจในความเป็นไทย	26	15.1

4.2 การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับพระราชวังพญาไท

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับพระราชวังพญาไท ของกลุ่มตัวอย่างแบ่งระดับการรับรู้ข่าวสารออกเป็น 3 ระดับคือ ระดับการรับรู้ข่าวสารต่ำ ระดับการรับรู้ข่าวสารปานกลางและระดับการรับรู้ข่าวสารสูงในภาพรวมพบว่า กลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 94.8) มีระดับการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับพระราชวังพญาไทอยู่ในระดับต่ำ (ตารางที่ 4.2)

ตารางที่ 4.2 แสดงภาพรวมของระดับการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับพระราชวังพญาไท

ระดับการรับรู้ข่าวสาร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำ	164	94.8
ปานกลาง	9	5.2
รวม	173	100.00

เมื่อพิจารณารายละเอียดการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับพระราชวังพญาไทของกลุ่มตัวอย่างโดยพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่กลุ่มตัวอย่างมีระดับการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับพระราชวังพญาไท มีระดับการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับพระราชวังพญาไทจากสื่ออื่น ๆ คะแนนเฉลี่ย 0.76 คะแนน รองลงมาคือการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับพระราชวังพญาไทจากสื่อโทรทัศน์และนิตยสารโดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากันคือ 0.47 คะแนน และการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับพระราชวังพญาไทจากสื่อวิทยุและหนังสือพิมพ์มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากันคือ 0.20 คะแนน (ตารางที่ 4.3)

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนร้อยละของการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับพระราชวังพญาไท

ข้อความ	ไม่เคย	เดือนละ	สัปดาห์	ทุกวัน	\bar{X}	S	ระดับ
	เลย	1-3 ครั้ง	ละ 1-3 ครั้ง				
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
วิทยุ	149 (86.1)	16 (9.2)	5 (2.9)	3 (1.7)	0.20	0.57	ต่ำ
โทรทัศน์	108 (62.4)	50 (28.9)	13 (7.5)	2 (1.2)	0.47	0.69	ต่ำ
หนังสือพิมพ์	143 (82.7)	19 (11.0)	8 (4.6)	1 (0.6)	0.20	0.57	ต่ำ
นิตยสาร	135 (78.0)	29 (16.8)	8 (4.6)	3 (1.7)	0.47	0.69	ต่ำ
อินเทอร์เน็ต	133 (76.9)	26 (15.0)	10 (5.8)	4 (2.3)	0.25	0.62	ต่ำ
การสนทนากับ บุคคลอื่น	88 (50.9)	49 (28.3)	26 (15.0)	10 (5.8)	0.28	0.57	ต่ำ
ผ่านพับ	113 (65.3)	36 (20.8)	12 (6.9)	12 (6.9)	0.34	0.69	ต่ำ
อื่น ๆ	169 (97.7)	2 (1.2)	0 (0)	2 (1.2)	0.76	0.91	ต่ำ
การรับรู้ข่าวสารรวม					0.36	0.35	ต่ำ

4.3 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท ของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์พระราชวังพญาไทอยู่ในระดับน้อย โดยเมื่อแบ่งระดับความรู้ออกเป็น 2 ระดับคือ ระดับความรู้น้อยและระดับความรู้มาก ร้อยละ 52.0 เป็นผู้มีความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์น้อย และร้อยละ 48.0 เป็นผู้มีความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์มาก (ตารางที่ 4.4)

ตารางที่ 4.4 แสดงภาพรวมของระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท

ระดับความรู้ความเข้าใจ	จำนวน	ร้อยละ
ระดับความรู้ความเข้าใจน้อย	90	52.0
ระดับความรู้ความเข้าใจมาก	83	48.0
รวม	173	100.0

เมื่อพิจารณารายละเอียดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์พระราชวังพญาไทของกลุ่มตัวอย่างโดยพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อคำถามที่กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์พระราชวังพญาไทมากที่สุดคือ การใช้วัสดุดั้งเดิมของโบราณสถานมาสร้างชิ้นใหม่และนำมาประกอบใหม่ ณ ตำแหน่งเดิม ถือเป็นอนุรักษ์โบราณสถานนั้น ๆ เช่นกัน ร้อยละ 72.5 รองลงมาคือ การบูรณะพระราชวังพญาไทต้องใช้วัสดุดั้งเดิมเท่านั้น ร้อยละ 57.2 การบูรณะพระราชวังพญาไทสามารถใช้วัสดุที่กลมกลืนกับของเดิมแต่ต้องแสดงถึงความแตกต่างแยกจากวัสดุเดิมได้ ร้อยละ 56.7 การบูรณะพระราชวังพญาไทเป็นหน้าที่ของกรมศิลปากรหรือหน่วยงานของรัฐเท่านั้น ร้อยละ 56.1 และข้อที่มียุทธศาสตร์น้อยที่สุดคือ กรมศิลปากรไม่มีหน้าที่โดยตรงที่จะทำการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท ร้อยละ 31.8 (ตารางที่ 4.5)

ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวน ร้อยละ ของความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท

ข้อความ	มีความรู้	
	จำนวน	ร้อยละ
1. ปัจจุบันมีกฎหมายลงโทษผู้ที่ทำลายโบราณสถานขึ้นต่ำคือจำคุกไม่เกิน หนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองพันบาท	64	37.9
2. การบูรณะพระราชวังพญาไทคือการสร้างเสริมส่วนที่ขาดหายไป	94	54.3
3. การบูรณะพระราชวังพญาไทต้องใช้วัสดุดั้งเดิมเท่านั้น	99	57.2
4. การบูรณะพระราชวังพญาไทสามารถใช้วัสดุที่กลมกลืนกับของเดิมแต่ต้องแสดงถึงความแตกต่างแยกจากวัสดุเดิมได้	97	56.7
5. วิธีการอนุรักษ์พระราชวังพญาไทที่ดีที่สุดคือการเปิดใช้ประโยชน์จากอาคารพระที่นั่งองค์ต่าง ๆ ในพระราชวังฯ	83	49.1
6. การใช้วัสดุดั้งเดิมของโบราณสถานมาสร้างชิ้นใหม่และนำมาประกอบใหม่ ณ ตำแหน่งเดิม ถือเป็นอนุรักษ์โบราณสถานนั้น ๆ เช่นกัน	124	72.5
7. คำว่า "การปฏิสังขรณ์" คือ การสร้างโบราณสถานขึ้นมาใหม่และโดยใช้วัสดุดั้งเดิม	51	29.5
8. การอนุรักษ์พระราชวังพญาไทมีลักษณะที่แตกต่างจากการอนุรักษ์โบราณสถานอื่น ๆ ด้านการปฏิสังขรณ์ภาพจิตรกรรมภายในพระราชวังฯ	89	52.0
9. การบูรณะพระราชวังพญาไทเป็นหน้าที่ของกรมศิลปากรหรือหน่วยงานของรัฐเท่านั้น	97	56.1
10. กรมศิลปากรไม่มีหน้าที่โดยตรงที่จะทำการอนุรักษ์ พระราชวังพญาไท	54	31.8
11. โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้ามีหน้าที่บูรณะพระราชวังพญาไท	62	36.5

4.4 ระดับความตระหนักของประชาชนต่อการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท

4.4.1 ภาพรวมความตระหนัก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความตระหนักของประชาชนต่อการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร โดยแบ่งระดับความตระหนักเป็น 3 ด้านคือ ด้านการดูแลรักษาให้คงสภาพเดิม ด้านการส่งเสริมประชาสัมพันธ์ และด้านการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์

ผลการศึกษา พบว่า ระดับความตระหนักของประชาชนต่อการอนุรักษ์พระราชวังพญาไทในภาพรวม อยู่ในระดับสูง คือมีค่าเฉลี่ยรวมทุกด้านเท่ากับ 4.02 คะแนน ซึ่งเมื่อพิจารณาภาพรวมแต่ละด้านพบว่า ประชาชนมีระดับความตระหนักทุกด้านในระดับสูง เรียงตามลำดับ ได้แก่ ด้านการส่งเสริมประชาสัมพันธ์สูงสุด คือมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 คะแนน รองลงมาคือระดับความตระหนักด้านการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.12 คะแนน และมีระดับความตระหนักด้านการดูแลรักษาให้คงสภาพมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92 คะแนน (ตารางที่ 4.6)

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความตระหนักต่อการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท

ความตระหนักต่อการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท	\bar{X}	S	ระดับ
1. ด้านการดูแลรักษาให้คงสภาพเดิม	3.92	0.40	สูง
2. ด้านการส่งเสริมประชาสัมพันธ์	4.15	0.46	สูง
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์	4.12	0.51	สูง
รวม	4.02	0.34	สูง

4.4.2 ความตระหนักด้านการดูแลรักษาให้คงสภาพเดิม

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ระดับความตระหนักต่อการดูแลรักษาให้คงสภาพเดิมในภาพรวม อยู่ในระดับสูง คือมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92 คะแนน โดยเมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า ประชาชนมีระดับความตระหนักสูงในหลายประเด็น ประเด็นแรกคือควรกำหนดเรื่องการดูแลรักษาโบราณสถานหรือพระราชวังต่าง ๆ ไว้ในตำราเรียนหลักของเด็กประถมเพื่อปลูกฝังให้เด็กเห็นคุณค่าของโบราณสถาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.66 คะแนน รองลงมา เป็นเรื่องการพบเห็นผู้

ที่มาชมพระราชวังฯและหรือ แกะสิ่งตกแต่งในพระราชวังฯประชาชนจะรีบแจ้งเจ้าหน้าที่ทันที มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.47 คะแนน โดยเรื่องที่ประชาชนมีระดับความตระหนักต่ำซึ่งอยู่ในระดับปานกลางคือเรื่องการใส่รองเท้าเข้าชมห้องต่าง ๆ ไม่ทำให้สภาพพื้นห้องเสียหาย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.16 คะแนน(ตารางที่ 4.7)

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความตระหนักด้านการดูแลรักษาให้คงสภาพเดิม

ความตระหนักด้านการดูแลรักษาให้คงสภาพเดิม	\bar{X}	S	ระดับ
1. ควรกำหนดเรื่องการดูแลรักษาโบราณสถานหรือพระราชวังต่าง ๆไว้ในตำราเรียนหลักของเด็กประถมเพื่อปลูกฝังให้เด็กเห็นคุณค่าของโบราณสถาน	4.66	0.51	สูง
2. อาคารในบริเวณพระราชวังพญาไทที่เก่ามากควรดัดแปลงให้ทันสมัย	3.64	1.19	ปานกลาง
3. การสัมผัสพื้นผิวผนังหรือลายแกะสลักในพระราชวังพญาไทเพียงเล็กน้อย ก็จะทำให้เกิดความเสียหายได้	4.02	1.00	สูง
4. เมื่อท่านพบเห็นผู้ที่มาชมพระราชวังฯและหรือแกะสิ่งตกแต่งในพระราชวังฯท่านจะรีบแจ้งเจ้าหน้าที่ทันที	4.47	0.87	สูง
5. ท่านคิดว่าการบูรณะทาสีพระที่นั่งองค์ต่าง ๆ ในพระราชวังฯเป็นสิ่งที่ดีเพราะจะทำให้เกิดความสวยงาม	3.66	1.09	ปานกลาง
6. ท่านคิดว่าหากมีการบูรณะทาสีพระที่นั่งองค์ต่าง ๆ ในพระราชวังฯให้แตกต่างจากของเดิมจะเป็นการดึงดูดนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น	3.26	1.39	ปานกลาง
7. ถ้าท่านพบเห็นนักท่องเที่ยวทิ้งขยะในบริเวณพระราชวังฯท่านจะเข้าไปตักเตือนทันที	4.38	0.68	สูง
8. การใส่รองเท้าเข้าชมห้องต่าง ๆ ไม่ทำให้สภาพพื้นห้องเสียหาย	3.16	1.48	ปานกลาง

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

ความตระหนักด้านการดูแลรักษาให้คงสภาพเดิม	\bar{X}	S	ระดับ
9. ท่านไม่รู้สึกรู้สึกอึดอัดใจในการปฏิบัติตามกฎระเบียบ	4.25	0.91	สูง
10. ท่านคิดว่าระเบียบปฏิบัติในการเข้าชมพระราชวังฯมีความเข้มงวด	3.40	1.20	ปานกลาง
11. ท่านยินดีเข้าร่วมกิจกรรมที่มูลนิธิอนุรักษ์อนุรักษ์พระราชวังพญาไทจัดขึ้น	4.20	0.70	สูง
ภาพรวมด้านการดูแลรักษาให้คงสภาพเดิม	3.92	0.40	สูง

4.4.3 ความตระหนักด้านการส่งเสริมประชาสัมพันธ์

จากผลการวิเคราะห์ พบว่า ระดับความตระหนักต่อการส่งเสริมประชาสัมพันธ์ในภาพรวม อยู่ในระดับสูง คือมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 คะแนน โดยเมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า ประชาชนมีระดับความตระหนักในระดับสูงหลายประเด็น ประเด็นแรกคือจะแนะนำบุคคลอื่นให้มาชมพระราชวังพญาไท มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.53 คะแนน รองลงมา เป็นเรื่องควรมีการจัดทำป้ายโฆษณาที่บริเวณ ทางเข้าโรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้าเพื่อประชาสัมพันธ์พระราชวังฯ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.35 คะแนน โดยเรื่องที่ประชาชนมีระดับความตระหนักต่ำซึ่งอยู่ในระดับปานกลางคือเรื่องเห็นว่าควรเปิดให้มีการเช่าพระที่นั่งในพระราชวังฯ จัดงานต่าง ๆ เพื่อสร้างรายได้และเป็นการประชาสัมพันธ์พระราชวังฯไปในตัว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.24 คะแนน (ตารางที่ 4.8)

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความตระหนักด้านการส่งเสริมประชาสัมพันธ์

ความตระหนักด้านการส่งเสริมประชาสัมพันธ์	\bar{X}	S	ระดับ
12. ท่านคิดว่าควรจัดทำป้ายโฆษณาที่บริเวณทางเข้าโรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้าเพื่อประชาสัมพันธ์พระราชวังฯ	4.35	0.82	สูง

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

ความตระหนักด้านการส่งเสริมประชาสัมพันธ	\bar{X}	S	ระดับ
13. ท่านเห็นว่าควรเปิดให้มีการเช่าพระที่นั่งในพระราชวังฯ จัดงานต่าง ๆ เพื่อสร้างรายได้และเป็นการ ประชาสัมพันธไปในตัว	3.24	1.38	ปาน กลาง
14. ท่านจะแนะนำบุคคลอื่นให้มาชมพระราชวัง พญาไท	4.53	0.53	สูง
15. ท่านคิดว่าควรเปิดให้ประชาชนเข้าชมพระราชวังพญาไท ทุกวันเพื่อเป็นการประชาสัมพันธที่กว้างขวางขึ้น	4.21	0.84	สูง
16. ท่านคิดว่าควรจัดให้มีการอบรมบุคคลภายนอก มา อบรมเรื่องความสำคัญ ของพระราชวังฯ	4.23	0.72	สูง
17. ท่านคิดว่าการจัดบอร์ดพระราชประวัติ รัชกาลที่ 6 และ พระราชกรณียกิจในพระองค์มีน้อยเกินไป	4.34	0.53	สูง
ภาพรวมด้านการส่งเสริมประชาสัมพันธ	4.15	0.46	สูง

4.4.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์

จากผลการวิเคราะห์ พบว่า ระดับความตระหนักต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์พระราชวังพญาไทในภาพรวมอยู่ในระดับสูง คือมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.12 โดยเมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละประเด็นพบว่า ประชาชนมีระดับความตระหนักสูงหลายประเด็น โดยที่ประเด็นแรกคือประชาชนมีข้อคิดเห็นเชิงอนุรักษ์ต่อพระราชวังฯภายหลังการเข้าชม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 คะแนน ประเด็นรองลงมาได้แก่ ประชาชนยินดีที่จะชำระเงินค่าเข้าชมพระราชวังฯหากมีการเก็บเงินมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.18 คะแนน และประเด็นที่มีความตระหนักต่ำซึ่งอยู่ในระดับสูง คือการยินดีบริจาคเงินตามกำลังศรัทธาเพื่อร่วมอนุรักษ์พระราชวังฯ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01 คะแนน (ตารางที่ 4.9)

ตารางที่ 4.9 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความตระหนักรู้ด้านการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์

ความตระหนักรู้ด้านการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์	\bar{X}	S	ระดับ
18. ท่านยินดีบริจาคเงินตามกำลังศรัทธาเพื่อร่วมอนุรักษ์พระราชวังฯ	4.01	0.78	สูง
19. เมื่อท่านมาชมพระราชวังพญาไทหรือโบราณสถานอื่น ๆ ท่านมักจะซื้อสินค้าที่ระลึกเพื่อสมทบในการอนุรักษ์โบราณสถาน	4.09	0.71	สูง
20. ท่านมีข้อคิดเห็นในเชิงอนุรักษ์ต่อ พระราชวังพญาไท ภายหลังจากการเข้าชม	4.19	0.73	สูง
21. หากมีการเก็บเงินค่าเข้าชมพระราชวังพญาไทท่าน ยินดีที่จะชำระ	4.18	0.67	สูง
ภาพรวมด้านการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์	4.12	0.51	สูง

4.5 ปัจจัยที่มีผลต่อความตระหนักของประชาชนต่อการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท

ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความตระหนักของประชาชนต่อการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท โดยทำการทดสอบสมมติฐานหาค่าความแตกต่างระหว่างตัวแปรตาม จำแนกตามตัวแปรอิสระด้วย t-test และ F-test ได้ผลการศึกษาดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกัน มีความตระหนักต่อการอนุรักษ์พระราชวังพญาไทแตกต่างกัน

ผลการศึกษา พบว่าเพศชาย มีคะแนนเฉลี่ยของความตระหนักต่อการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท เท่ากับ 4.02 คะแนน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.33 คะแนน ในขณะที่เพศหญิง มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.03 คะแนน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.34 คะแนน และเมื่อทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความตระหนักต่อการอนุรักษ์พระราชวังพญาไทในภาพรวม ด้วย t-test ($t = -0.106$ ค่า $p = 0.915$) พบว่าประชาชนที่มีเพศ ต่างกันมีความตระหนัก

ต่อการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท แตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ตารางที่ 4.10) ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานที่ 1

ตารางที่ 4.10 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความตระหนักต่อการอนุรักษ์พระราชวังพญาไทในภาพรวม จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S	t	p-value
ชาย	54	4.02	0.33	-0.106	0.915
หญิง	119	4.03	0.34		
รวม	173	4.02	0.34		

สมมติฐานที่ 2 ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกัน มีความตระหนักต่อการอนุรักษ์พระราชวังพญาไทแตกต่างกัน

ผู้ศึกษาได้ทำการแบ่งกลุ่มจำแนกตามอายุ เป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีอายุไม่เกิน 25 ปี กลุ่มที่มีอายุ 26-35 ปี กลุ่มที่มีอายุ 36-45 ปี และกลุ่มที่มีอายุ 46 ปีขึ้นไป ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มที่มีอายุ 36-45 ปี มีคะแนนเฉลี่ยของความตระหนักต่อการอนุรักษ์พระราชวังพญาไทสูงสุดคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.14 คะแนน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.33 คะแนน ในขณะที่กลุ่มที่มีอายุไม่เกิน 25 ปี มีความตระหนักรองลงมาคือ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.05 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.35 คะแนน กลุ่มที่มีอายุ 26-35 ปี มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 คะแนน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.35 คะแนน และกลุ่มที่มีความตระหนักน้อยที่สุดคือกลุ่มที่มีอายุ 46 ปีขึ้นไปมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.94 คะแนน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.32 คะแนน และเมื่อทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความตระหนักต่อการอนุรักษ์พระราชวังพญาไทในภาพรวม ด้วย F-test ($F = 2.26$ ค่า $p = 0.08$) พบว่าประชาชนที่มีอายุแตกต่างกันมีความตระหนักต่อการอนุรักษ์พระราชวังพญาไทแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ตารางที่ 4.11) ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานที่ 2

ตารางที่ 4.11 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความความตระหนักต่อการอนุรักษ์พระราชวัง
พญาไทในภาพรวม จำแนกตามอายุ

อายุ	n	\bar{X}	S	F	p-value
ไม่เกิน 25 ปี	32	4.05	0.35	2.26	0.08
26 ถึง 35 ปี	48	4.00	0.35		
36 ถึง 45 ปี	31	4.14	0.33		
46 ปี ขึ้นไป	47	3.94	0.32		
รวม	158	4.03	0.34		

สมมติฐานที่ 3 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความตระหนักต่อการอนุรักษ์พระราชวังพญาไทแตกต่างกัน

ผู้ศึกษาได้ทำการแบ่งกลุ่มจำแนกตามระดับการศึกษาเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีการศึกษาไม่เกิน อนุปริญญา และกลุ่มที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป มีคะแนนเฉลี่ยของความตระหนักต่อการอนุรักษ์พระราชวังพญาไทในภาพรวมเท่ากับ 4.06 คะแนน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.33 คะแนน ในขณะที่กลุ่มที่มีการศึกษาระดับไม่เกินอนุปริญญา มีคะแนนเฉลี่ยความตระหนักต่อการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท เท่ากับ 3.97 คะแนน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.35 คะแนน และเมื่อทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของในภาพรวม ด้วย t-test ($t = -1.73$ ค่า $p = 0.08$) พบว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความตระหนักต่อการอนุรักษ์พระราชวังพญาไทแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ตารางที่ 4.12) ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานที่ 3

ตารางที่ 4.12 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความตระหนักต่อการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท
ในภาพรวม จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	\bar{X}	S	t	p-value
ไม่เกินอนุปริญญา	71	3.97	0.35	-1.73	0.08
ปริญญาตรีขึ้นไป	102	4.06	0.33		
รวม	173	4.02	0.34		

สมมติฐานที่ 4 ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีความตระหนักต่อการอนุรักษ์พระราชวังพญาไทแตกต่างกัน

ผู้ศึกษาได้ทำการแบ่งกลุ่มอาชีพจำแนก เป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีอาชีพรับราชการ และกลุ่มที่มีอาชีพอื่น ๆ ได้แก่ อาชีพธุรกิจส่วนตัว อาชีพเป็นพนักงานบริษัท และอาชีพนักเรียนนักศึกษา ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มที่มีอาชีพรับราชการมีคะแนนเฉลี่ยของความตระหนักต่อการอนุรักษ์พระราชวังพญาไทคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.06 คะแนน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.34 คะแนน ในขณะที่กลุ่มที่มีอาชีพอื่น ๆ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 คะแนน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.33 คะแนน และเมื่อทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความตระหนักต่อการอนุรักษ์พระราชวังพญาไทในภาพรวม ด้วย t-test (t = 1.09 ค่า p = 0.61) พบว่าประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกันมีความตระหนักต่อการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ตารางที่ 4.13) ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานที่ 4

ตารางที่ 4.13 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความตระหนักต่อการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท
ในภาพรวม จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	n	\bar{X}	S	t	p-value
รับราชการ	75	4.06	0.34	1.09	0.61
อาชีพอื่น ๆ	98	4.00	0.33		
รวม	173	4.01	0.35		

สมมติฐานที่ 5 ประชาชนที่เคยเข้าชมพระราชวังฯแตกต่างกัน มีความตระหนักต่อการอนุรักษ์พระราชวังพญาไทแตกต่างกัน

ผู้ศึกษาได้ทำการแบ่งกลุ่มจำแนกตามการเคยเข้าชมเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่เคยเข้าชมพระราชวังฯเป็นครั้งแรก และกลุ่มที่เคยเข้าชมพระราชวังฯมาแล้ว พบว่า กลุ่มที่มีการเคยเข้าชมพระราชวังฯ มีคะแนนเฉลี่ยของความตระหนักต่อการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท เท่ากับ 4.06 คะแนน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.33 คะแนน ในขณะที่กลุ่มที่เข้าชมครั้งนี้เป็นครั้งแรก มีค่าเฉลี่ยความตระหนักต่อการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท เท่ากับ 4.00 คะแนน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.34 คะแนน และเมื่อทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในภาพรวม ด้วย t-test ($t = -1.07$ ค่า $p = 0.29$) พบว่า ประชาชนที่มีการเข้าชมพระราชวังพญาไทแตกต่างกันมีความตระหนักต่อความสำคัญของการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ตารางที่ 4.14) ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานที่ 5

ตารางที่ 4.14 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความตระหนักต่อการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท ในภาพรวม จำแนกตามการเคยเข้าชมพระราชวังพญาไท

การเข้าชมพระราชวังพญาไท	n	\bar{X}	S	t	p-value
ครั้งนี้เป็นครั้งแรก	105	4.00	0.34	-1.07	0.29
เคยเข้ามาชมแล้ว	68	4.06	0.33		
รวม	173	4.03	0.34		

สมมติฐานที่ 6 ประชาชนที่มีการเข้าชมโบราณสถานอื่น ๆ แตกต่างกัน มีความตระหนักต่อการอนุรักษ์พระราชวังพญาไทแตกต่างกัน

ผู้ศึกษาได้ทำการแบ่งกลุ่มจำแนกตามการเคยเข้าชมโบราณสถานอื่น ๆ เป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ไม่เคยเข้าชมโบราณสถานอื่น ๆ กลุ่มที่เคยเข้าชมโบราณสถานอื่น ๆ 1 ถึง 2 ครั้งและกลุ่มที่เคยเข้าชมตั้งแต่ 3 ครั้งขึ้นไป พบว่า กลุ่มที่เคยเข้าชมฯ ตั้งแต่ 3 ครั้งขึ้นไป มีคะแนนเฉลี่ยของความตระหนักต่อการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท เท่ากับ 4.12 คะแนน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.32 คะแนน ในขณะที่กลุ่มที่เคยเข้าชมฯ 1 ถึง 2 ครั้ง มีค่าเฉลี่ยความตระหนักต่อการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท เท่ากับ 4.00 คะแนน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.31 คะแนน และกลุ่มที่ไม่เคยเข้าชมฯ มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 3.96 คะแนน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.36

คะแนน เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของในภาพรวม ด้วย F-test ($F = 3.54$ ค่า $p = 0.03$) พบว่า ประชาชนที่มีการเข้าชมโบราณสถานอื่น ๆ แตกต่างกัน มีความตระหนักต่อการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ตารางที่ 4.15) ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานที่ 6

ตารางที่ 4.15 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความตระหนักต่อการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท ในภาพรวม จำแนกตามการเคยเข้าชมโบราณสถานอื่น ๆ ในรอบหนึ่งปี

การเข้าชมโบราณสถานอื่น ๆ ในรอบหนึ่งปี	n	\bar{X}	S	F	p-value
ไม่เคยเข้าชม	60	3.96	0.36	3.54	0.03
เข้าชม 1-2 ครั้ง	61	4.00	0.31		
เข้าชม ตั้งแต่ 3 ครั้งขึ้นไป	52	4.12	0.32		
รวม	173	4.02	0.34		

เมื่อพิจารณาระดับความตระหนักด้านการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท พบว่า ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับความตระหนักในการอนุรักษ์จำแนกตามการเข้าชมโบราณสถานอื่น ๆ ในรอบ 1 ปี เป็นรายคู่ มีจำนวน 2 คู่ ที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า กลุ่มที่เข้าชมโบราณสถานอื่น ๆ ตั้งแต่ 3 ครั้งขึ้นไป มีระดับความตระหนักในการอนุรักษ์ มากกว่ากลุ่มที่ไม่เคยเข้าชมเลยและกลุ่มที่เคยเข้าชม 1 ถึง 2 ครั้ง

เมื่อพิจารณาระดับความตระหนักในภาพรวม พบว่าผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับความตระหนักในการอนุรักษ์จำแนกตามการเข้าชมโบราณสถานอื่น ๆ ในรอบ 1 ปี เป็นรายคู่ มีจำนวน 1 คู่ ที่มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า กลุ่มที่เข้าชมโบราณสถานอื่น ๆ ตั้งแต่ 3 ครั้งขึ้นไป มีระดับความตระหนักในการอนุรักษ์ มากกว่ากลุ่มที่ไม่เคยเข้าชมเลยและกลุ่มที่เคยเข้าชม 1 ถึง 2 ครั้ง (ตารางที่ 4.16)

ตารางที่ 4.16 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความตระหนักต่อการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท
จำแนกตามการเคยเข้าชมโบราณสถานอื่น ๆ ในรอบหนึ่งปี

การเข้าชมโบราณสถานอื่น ๆ ใน รอบหนึ่งปี	n	\bar{X}	S	F	p- value	คู่ต่าง
ด้านการดูแลรักษาให้คงสภาพเดิม						
1. ไม่เคยเข้าชม	60	3.87	0.42	2.39	0.09	
2. เข้าชม 1-2 ครั้ง	61	3.88	0.40			
3. เข้าชม ตั้งแต่ 3 ครั้งขึ้นไป	52	4.02	0.37			
รวม	173	3.92	0.40			
ด้านการส่งเสริมประชาสัมพันธ์						
1. ไม่เคยเข้าชม	60	4.08	0.45	1.05	0.35	
2. เข้าชม 1-2 ครั้ง	61	4.19	0.41			
3. เข้าชม ตั้งแต่ 3 ครั้งขึ้นไป	52	4.18	0.53			
รวม	173	4.15	0.46			
ด้านการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์						
1. ไม่เคยเข้าชม	60	4.03	0.49	6.61	0.00	1,2<3
2. เข้าชม 1-2 ครั้ง	61	4.03	0.47			
3. เข้าชม ตั้งแต่ 3 ครั้งขึ้นไป	52	4.32	0.51			
รวม	173	4.12	0.51			
ความตระหนักรวม						
1. ไม่เคยเข้าชม	60	3.96	0.36	3.54	0.03	1 < 3
2. เข้าชม 1-2 ครั้ง	61	4.00	0.31			
3. เข้าชม ตั้งแต่ 3 ครั้งขึ้นไป	52	4.12	0.32			
รวม	173	4.02	0.34			

สมมติฐานที่ 7 ประชาชนที่มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญในการเข้าชมพระราชวังพญาไทแตกต่างกัน มีความตระหนักต่อการอนุรักษ์พระราชวังพญาไทแตกต่างกัน

ผู้ศึกษาได้ทำการแบ่งกลุ่มจำแนกตามวัตถุประสงค์การเข้าชมพระราชวังพญาไทเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มาชมตามหน้าที่หรือถูกชักชวน และกลุ่มที่สนใจมาด้วยตนเอง พบว่า กลุ่มที่สนใจมาด้วยตนเอง มีคะแนนเฉลี่ยของความตระหนักต่อการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท เท่ากับ 4.05 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.33 คะแนน ในขณะที่กลุ่มที่มาตามหน้าที่หรือถูกชักชวนมีคะแนนเฉลี่ยความตระหนักต่อการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท เท่ากับ 3.91 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.36 คะแนนและเมื่อทำการทดสอบสมมติฐานเพื่อหาค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วย t-test ($t = -2.30$ ค่า $p = 0.02$) พบว่า ประชาชนที่มีวัตถุประสงค์ในการเข้าชมพระราชวังพญาไทแตกต่างกันมีความตระหนักต่อการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยประชาชนที่มีความสนใจมาด้วยตนเองมีความตระหนักมากกว่าประชาชนที่มาตามหน้าที่หรือถูกชักชวน (ตารางที่ 4.17) ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานที่ 7

ตารางที่ 4.17 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความตระหนักต่อการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท ในภาพรวม จำแนกตามวัตถุประสงค์ในการเข้าชมพระราชวังพญาไท

วัตถุประสงค์ในการเข้าชมพระราชวังฯ	N	\bar{X}	S	t	p-value
มาตามหน้าที่หรือถูกชักชวน	37	3.91	0.36	-2.30	0.02
สนใจมาด้วยตนเอง	135	4.05	0.33		
รวม	172	3.98	0.33		

สมมติฐานที่ 8 ประชาชนที่มีการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับพระราชวังพญาไทแตกต่างกัน มีความตระหนักในการอนุรักษ์พระราชวังพญาไทแตกต่างกัน

ผลการศึกษาไม่สามารถทดสอบสมมติฐานได้ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมดมากกว่า (ร้อยละ 94.8) มีการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับพระราชวังพญาไทในระดับต่ำ

สมมติฐานที่ 9 ประชาชนที่มีความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์พระราชวังฯ แตกต่างกัน มีความตระหนักต่อการอนุรักษ์พระราชวังฯ แตกต่างกัน

ผู้ศึกษาได้ทำการแบ่งกลุ่มจำแนกตามความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท เป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีความรู้ความเข้าใจมาก (คะแนนรวม 7-11 คะแนน) และกลุ่มที่มีความรู้ความเข้าใจน้อย (คะแนนรวม 0-6 คะแนน) พบว่า กลุ่มที่มีความรู้ความเข้าใจมาก มีคะแนนเฉลี่ยของความตระหนักต่อการอนุรักษ์พระราชวังพญาไทเท่ากับ 4.10 คะแนน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.34 คะแนน ในขณะที่กลุ่มที่มีความรู้ความเข้าใจน้อยมีคะแนนเฉลี่ยความตระหนักต่อการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท เท่ากับ 3.96 คะแนน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.32 คะแนน และเมื่อทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ด้วย t-test ($t = -2.80$ ค่า $p = 0.01$) พบว่า ประชาชนที่มีความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์พระราชวังพญาไทแตกต่างกันมีความตระหนักต่อการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยประชาชนที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์พระราชวังพญาไทมากมีความตระหนักต่อการอนุรักษ์พระราชวังพญาไทมากกว่าประชาชนที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์พระราชวังพญาไทน้อย (ตารางที่ 4.18)

ตารางที่ 4.18 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความตระหนักต่อการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท ในภาพรวม จำแนกตามความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท

ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์พระราชวังฯ	N	\bar{X}	S	t	p-value
น้อย	90	3.96	0.32	-2.80	0.01
มาก	83	4.10	0.34		
รวม	173	4.03	0.33		

4.6 ข้อเสนอแนะ

เป็นผลการศึกษาที่ได้จากการสรุปข้อมูลจากแบบสอบถามส่วนที่ 5 ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิด ให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้เขียนข้อความแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะแนวทางหรือวิธีการในการส่งเสริมให้เกิดการอนุรักษ์พระราชวังพญาไทให้คงอยู่และมีคุณค่าสืบไป ปรากฏว่าในจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม 173 คน มีผู้ให้ข้อคิดเห็นและเสนอแนะรวม 152 คน ทั้งนี้มีผู้ให้ข้อคิดเห็นหลังการเข้าชมพระราชวังพญาไท จำนวน 89 คน โดยประชาชนส่วนใหญ่ จำนวน 30

คน เห็นถึงความสำคัญและความสง่างามของพระราชวังฯ รองลงมารู้สึกประทับใจและภาคภูมิใจ จำนวน 28 คน และมีประชาชน 6 คน ไม่ต้องการให้ทำเป็นสำนักงาน (ตารางที่ 4.19)

ตารางที่ 4.19 จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามในด้านข้อคิดเห็นภายหลังการเข้าชมพระราชวังพญาไท

ข้อคิดเห็น	จำนวน (คน)
1. เห็นถึงความสำคัญและความสง่างามของพระราชวังพญาไท	30
2. ประทับใจและภาคภูมิใจ	28
3. ต้องการให้มีการอนุรักษ์ตลอดไป	18
4. ได้รับความรู้เกี่ยวกับพระราชวังฯและพระราชประวัติรัชกาลที่ 6	7
5. ไม่ต้องการให้ทำเป็นสำนักงาน	6

ด้านข้อเสนอแนะในการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท กลุ่มตัวอย่างเสนอว่าควรอนุรักษ์ให้คงสภาพเดิม จำนวน 18 คน รองลงมาคือ เสนอว่าควรเพิ่มการทำกิจกรรมประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้น จำนวน 14 คน กลุ่มตัวอย่างที่เสนอว่าต้องตั้งกฎระเบียบให้เข้มงวดไม่ให้มีการทำลายพระราชวังฯ มีจำนวน 11 คน ควรปลูกจิตสำนึกให้เห็นความสำคัญของพระราชวังฯ จำนวน 5 คน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เห็นว่าควรปรับปรุงพระตำหนักองค์ต่าง ๆ ให้สวยงามสมบูรณ์ และควรให้ความรู้ในการอนุรักษ์พระราชวังเพิ่มขึ้น มีเท่ากันคือ อย่างละ 4 คน ควรเพิ่มวิทยากรนำชม จำนวน 3 คน และควรเก็บค่าเข้าชมพระราชวังฯที่ราคา 20 บาทแต่ไม่เกิน 100 บาท กับควรลดตรงเท่าก่อนเข้าชมห้องต่าง ๆ ในพระราชวัง มีจำนวนเท่ากันคืออย่างละ 2 คน (ตามตารางที่ 4.20)

ตารางที่ 4.20 จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามข้อเสนอแนะในด้านการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท

ข้อเสนอแนะ	จำนวน (คน)
1. ควรอนุรักษ์ให้คงสภาพเดิม	18
2. เพิ่มการประชาสัมพันธ์ให้มากกว่าที่เป็นอยู่	14
3. ต้องตั้งกฎระเบียบให้เข้มงวดเพื่อไม่ให้คนทำลายพระราชวังฯ	11
4. ปลูกจิตสำนึกเยาวชนให้เห็นความสำคัญ	5

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

ข้อเสนอแนะ	จำนวน (คน)
5. ปรับปรุงพระตำหนักองค์ต่าง ๆ ให้สวยงามสมบูรณ์	4
6. ควรให้ความรู้ในการอนุรักษ์พระราชวังเพิ่มขึ้น	4
7. ควรเพิ่มวิทยากรนำชม	3
8. ควรเก็บค่าเข้าชมระหว่าง 20 บาทแต่ไม่เกิน100 บาท	2
9. ควรถอดรองเท้าก่อนเข้าชมห้องต่าง ๆ ในพระราชวัง	2

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่องความตระหนักของประชาชนต่อการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาระดับความตระหนักของประชาชนต่อการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท 2) เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อความตระหนักของประชาชนในการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท โดยทำการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างจากประชาชนที่เดินทางมาชมพระราชวังพญาไท โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ จำนวน 173 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐานคือ t-test และ F-test ในส่วนนี้ผู้ศึกษาได้แบ่งผลสรุปการศึกษาออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

5.1 สรุปผลการศึกษา

5.1.1 ปัจจัยข้อมูลทั่วไป

ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 68.8) อายุระหว่าง 26-35 ปี (ร้อยละ 30.4) มีการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 45.1) เป็นผู้ที่มีอาชีพรับราชการ (ร้อยละ 43.4) ในรอบหนึ่งปีเพิ่งเคยเข้าชมพระราชวังพญาไท (ร้อยละ 60.5) ในการเข้าชมพระราชวังพญาไทครั้งนี้เข้ามาชมเพราะความสวยงามของพระราชวัง (ร้อยละ 33.7)

5.1.2 ปัจจัยด้านการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับพระราชวังพญาไท

ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับพระราชวังพญาไทระดับต่ำ คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 0.36 คะแนน

5.1.2 ปัจจัยด้านความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 52.0 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์พระราชวังพญาไทในภาพรวมระดับน้อย

5.1.3 ความตระหนักในความสำคัญของการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีภาพรวมของระดับความตระหนักต่อการอนุรักษ์พระราชวังพญาไทสูงทุกด้าน โดยมีระดับความตระหนักด้านการส่งเสริมประชาสัมพันธ์สูงสุด รองลงมา ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ และด้านการดูแลรักษาให้คงสภาพเดิม เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า

1. ด้านการดูแลรักษาให้คงสภาพเดิม กลุ่มตัวอย่างมีระดับความตระหนักสูงสุดในประเด็นควรกำหนดเรื่องการดูแลรักษาโบราณสถานหรือ พระราชวังต่าง ๆ ไว้ในตำราเรียนหลักของเด็กประถมเพื่อปลูกฝังให้เด็กเห็นคุณค่าของโบราณสถาน และรองลงมาเมื่อกลุ่มตัวอย่างพบเห็นผู้ที่มาชมพระราชวังฯ แคะหรือแคะสิ่งตกแต่งในพระราชวังฯ กลุ่มตัวอย่างจะรีบแจ้งเจ้าหน้าที่ทันที

2. ด้านการส่งเสริมประชาสัมพันธ์ กลุ่มตัวอย่างมีระดับความตระหนักสูงสุดในประเด็นจะแนะนำบุคคลอื่นให้มาชมพระราชวังพญาไท รองลงมา ได้แก่ ควรจัดทำป้ายโฆษณาที่บริเวณทางเข้าโรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้าเพื่อประชาสัมพันธ์พระราชวังฯ

3. ด้านการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ กลุ่มตัวอย่างมีระดับความตระหนักสูงสุดในประเด็นการมีข้อคิดเห็นในเชิงอนุรักษ์ต่อพระราชวังพญาไทภายหลังการเข้าชม และรองลงมาคือ หากมีการเก็บเงินค่าเข้าชมพระราชวังพญาไทกลุ่มตัวอย่างยินดีที่จะชำระ

5.1.4 ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกัน มีความตระหนักต่อการอนุรักษ์พระราชวังพญาไทแตกต่างกัน

ผลการศึกษาพบว่า ปฏิเสธสมมติฐานที่ 1

สมมติฐานที่ 2 ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกัน มีความตระหนักต่อการอนุรักษ์พระราชวังพญาไทแตกต่างกัน

ผลการศึกษาพบว่า ปฏิเสธสมมติฐานที่ 2

สมมติฐานที่ 3 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความตระหนักต่อการอนุรักษ์พระราชวังพญาไทแตกต่างกัน

ผลการศึกษาพบว่า ปฏิเสธสมมติฐานที่ 3

สมมติฐานที่ 4 ประชาชนที่มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญในการเข้าชมพระราชวังพญาไทต่างกัน มีความตระหนักต่อการอนุรักษ์พระราชวังพญาไทแตกต่างกัน

ผลการศึกษาพบว่า ปฏิเสธสมมติฐานที่ 4

สมมติฐานที่ 5 ประชาชนที่มีการเข้าชมพระราชวังพญาไทแตกต่างกัน มีความตระหนักต่อการอนุรักษ์พระราชวังพญาไทแตกต่างกัน

ผลการศึกษาพบว่า ปฏิเสธสมมติฐานที่ 5

สมมติฐานที่ 6 ประชาชนที่มีการเข้าชมโบราณสถานอื่น ๆ แตกต่างกัน มีความตระหนักต่อการอนุรักษ์พระราชวังพญาไทแตกต่างกัน

ผลการศึกษาพบว่า ยอมรับสมมติฐานที่ 6

สมมติฐานที่ 7 ประชาชนที่มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญในการเข้าชมพระราชวังพญาไทแตกต่างกันมีความตระหนักต่อการอนุรักษ์พระราชวังพญาไทแตกต่างกัน

ผลการศึกษาพบว่า ยอมรับสมมติฐานที่ 7

สมมติฐานที่ 8 ประชาชนที่มีการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับพระราชวังพญาไทแตกต่างกัน มีความตระหนักในการอนุรักษ์พระราชวังพญาไทแตกต่างกัน

ผลการศึกษาพบว่า ไม่สามารถทดสอบสมมติฐานได้

สมมติฐานที่ 9 ประชาชนที่มีความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท แตกต่างกัน มีความตระหนักต่อการอนุรักษ์พระราชวังพญาไทแตกต่างกัน

ผลการศึกษาพบว่า ยอมรับสมมติฐานที่ 9

5.2 อภิปรายผลการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาหาปัจจัยที่มีผลกับระดับความตระหนักต่อการอนุรักษ์พระราชวังพญาไทซึ่งประกอบไปด้วยปัจจัยด้านต่าง ๆ ดังนี้ ปัจจัยด้านข้อมูลทั่วไป ปัจจัยด้านการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับพระราชวังพญาไท ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท และระดับความตระหนักในความสำคัญของการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท

การอภิปรายผลการศึกษา ผู้ศึกษานำเสนอโดยเรียงตามลำดับวัตถุประสงค์ของการศึกษาดังนี้

5.2.1 ระดับความตระหนักต่อการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท

จากผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมีระดับความตระหนักต่อการอนุรักษ์พระราชวังพญาไทอยู่ในระดับสูง อภิปรายได้ว่าเนื่องจากประชาชนที่เดินทางมาชมพระราชวังเป็นผู้ที่เดินทางมาชมด้วยตนเองและมีความสนใจในความสง่างามของพระราชวังประกอบกับหลังจากที่ได้ชม

พระราชวังฯแล้วมีความรู้สึกประทับใจจึงต้องการให้บุคคลอื่นที่ตนรู้จักได้รับความประทับใจเช่นตนเอง เมื่อพิจารณาผลการศึกษาแต่ละประเด็นจะพบว่าประชาชนส่วนใหญ่มีความตระหนักใน ความสำคัญของการอนุรักษ์พระราชวังพญาไทในเรื่องจะแนะนำบุคคลอื่นให้มาชมพระราชวังฯ รองลงมาคือ ระดับความหนักต่อการอนุรักษ์พระราชวังพญาไทในด้านการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท คือการแสดงความคิดเห็นในเชิงอนุรักษ์ภายหลังการเข้าชมพระราชวังฯ และการยินดีที่จะชำระเงินหากมีการเก็บค่าเข้าชม เนื่องจากการที่ประชาชนได้เข้าชมพระราชวังฯ และได้เห็นสภาพด้านต่าง ๆ ของพระราชวังฯ เช่นความสวยงาม ความมีคุณค่ารวมทั้งสภาพ ปัญหาที่เกิดขึ้น เช่นความเสื่อมโทรมที่ปรากฏอยู่ จึงทำให้ประชาชนมีระดับความตระหนักในด้าน ต้องการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ดังกล่าว ระดับความตระหนักในความสำคัญของการอนุรักษ์พระราชวังพญาไทด้านสุดท้าย คือการดูแลรักษาให้คงสภาพเดิม คือประชาชนให้ความสำคัญในเรื่องควรถูกกำหนดเรื่องการดูแลรักษาโบราณสถานหรือพระราชวังต่าง ๆ ไว้ในตำราเรียนหลักของเด็กประถมเพื่อเป็นการปลูกฝังให้เด็กเห็นถึงคุณค่าของโบราณสถานและจะได้ร่วมกันอนุรักษ์ให้โบราณสถานต่าง ๆ คงความสวยงามมีคุณค่าตลอดไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมาลินี คุณะดิติก (2546: 87) ได้ศึกษาเรื่อง ความตระหนักในความสำคัญของการอนุรักษ์โบราณสถานของ นักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์พบว่า มีระดับความหนักในด้านการดูแลรักษาโบราณสถานในระดับสูง

5.2.2 ปัจจัยที่มีผลต่อระดับความตระหนักของประชาชนต่อการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท

จากการศึกษา พบว่า การเข้าชมโบราณสถานอื่น ๆ วัตถุประสงค์ที่สำคัญในการเข้าชมพระราชวังพญาไท และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท มีผลต่อระดับความตระหนักของประชาชนในการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท อภิปรายได้ว่า การที่ประชาชนได้มีโอกาสเข้าชมโบราณสถานอื่น ๆ ทำให้เกิดความตระหนักในความสำคัญของโบราณสถานเหล่านั้นและเมื่อได้มาชมพระราชวังพญาไทด้วยการตั้งใจมาชมด้วยตนเองยิ่งทำให้ประชาชนมีความตระหนักต่อการอนุรักษ์พระราชวังฯมากขึ้น รวมทั้งการมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์พระราชวังพญาไทนั้นยิ่งส่งผลให้ประชาชนมีความตระหนักในการอนุรักษ์พระราชวังฯมากขึ้น เนื่องจากพระราชวังฯเป็นโบราณสถานที่สำคัญมีลักษณะเฉพาะ มีความสวยงาม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณรงค์ น้ำผึ้ง (2546: 78) ได้ศึกษาเรื่อง ความตระหนักของประชาชนต่อการอนุรักษ์โบราณสถานในพื้นที่เขตเทศบาลตำบล เวียงเชียงแสน จังหวัดเชียงราย พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ของประชาชนต่อการอนุรักษ์โบราณสถานคือ ระดับความรู้ความเข้าใจในเรื่องการ

อนุรักษ์โบราณสถาน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ มาลินี คุณะดิลก (2546: 88) ได้ศึกษาเรื่อง ความตระหนักในความสำคัญของการอนุรักษ์โบราณสถานของนักศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์พบว่า ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการอนุรักษ์โบราณสถานเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความตระหนักของนักศึกษา

5.2.3 ปัจจัยที่ไม่มีผลต่อระดับความตระหนักของประชาชนต่อการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท

จากการศึกษาพบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ การเคยเข้าชมพระราชวังพระราชวังพญาไท ไม่มีผลต่อระดับความตระหนักในการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท อภิปรายได้ว่าไม่ว่าประชาชนที่มีอายุมากหรือน้อย มีระดับการศึกษาสูงหรือต่ำ มีอาชีพรับราชการหรืออาชีพอื่น ๆ เคยเข้าชมพระราชวังพญาไทมาก่อนหรือไม่นั้น ไม่มีผลให้เกิดระดับความตระหนักต่อการอนุรักษ์พระราชวังฯแต่อย่างใด เพราะการจะเกิดความตระหนักในการอนุรักษ์พระราชวังฯนั้นประชาชนจะต้องมีความรู้ในเรื่องการอนุรักษ์พระราชวังฯ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิสูตร ยังพลจันทร์ (2544: 3) ได้ศึกษาเรื่องความตระหนักในความสำคัญของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของพนักงานปฏิบัติงานการคลังน้ำมันบริษัทปตท.จำกัด (มหาชน) พบว่า อายุ ระดับการศึกษาไม่มีผลกับความตระหนักในความสำคัญของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะทั่วไปเกี่ยวกับการอนุรักษ์พระราชวังพญาไทสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมีการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับพระราชวังพญาไทอยู่ในระดับปานกลางและมีระดับความรู้ความเข้าใจในเรื่องการอนุรักษ์พระราชวังพญาไทอยู่ในระดับน้อย

5.3.1.1 โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้าและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการส่งเสริมประชาสัมพันธ์ในเรื่องความสำคัญของพระราชวังฯให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น

5.3.1.2 มูลนิธิอนุรักษ์พระราชวังพญาไทควรจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับพระราชวังพญาไทติดไว้บริเวณโรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า เพื่อให้เป็นที่รู้จักของประชาชนทั่วไปที่มาใช้บริการ

5.3.1.3 มุลินีอิอนุรักษ์พระราชวังพญาไทควรจัดอบรมให้ความรู้ในเรื่องการอนุรักษ์พระราชวังพญาไทเพิ่มมากขึ้นแก่ประชาชนทั่วไปทั้งนี้เพื่อสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนเห็นความสำคัญของพระราชวังพญาไท

5.3.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการอนุรักษ์พระราชวังพญาไทในเชิงนโยบาย จากผลการศึกษา พบว่า คะแนนเฉลี่ย ารายด้านของความตระหนักในความสำคัญของการอนุรักษ์พระราชวังพญาไทที่มีคะแนนเฉลี่ยรายด้านต่ำที่สุดคือ ด้านการดูแลรักษาให้คงสภาพเดิม รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ และด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุดคือด้านการส่งเสริมประชาสัมพันธ์ การที่กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยด้านการดูแลรักษาให้คงสภาพเดิมต่ำนั้นสามารถอธิบายได้ว่า การอนุรักษ์และบูรณะพระราชวังพญาไทนั้นมีลักษณะพิเศษเฉพาะ โดยเฉพาะเรื่องภาพเขียนสีในพระราชวัง และสถาปัตยกรรมต่าง ๆ นั้นกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าเป็นเรื่องของเทคนิคและความรู้เฉพาะหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะ คือ มุลินีอิอนุรักษ์พระราชวังพญาไท โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า รวมทั้งชมรมคนรักวังในพระอุปถัมภ์ของสมเด็จพระเจ้าภคินีเธอเจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดาสิริโสภาพรรณวดีซึ่งมีหน้าที่โดยตรงในการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท ควรมีการประชาสัมพันธ์รณรงค์ให้ผู้ที่มาเที่ยวชมพระราชวังฯ ะมัดระวังในเรื่องการสัมผัสพื้นผิว ผนัง ภาพวาดต่าง ๆ ในพระราชวังฯซึ่งไม่ควรกระทำเพราะจะเกิดความเสียหายต่อสถานที่

5.3.3 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

5.3.3.1 ควรมีการศึกษาในเรื่องบทบาทการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์พระราชวังพญาไทของเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า

5.3.3.2 ควรมีการศึกษาในแนวการประเมินผลของโครงการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท

บรรณานุกรม

- กรมศิลปากร. 2525. **จดหมายเหตุการณอนุรักษากรุงรัตนโกสินทร์**. กรุงเทพมหานคร: กรมศิลปากร.
- คมสิทธิ สุริยวรรณ. 2539. **ความตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ของหัวหน้าส่วนราชการระดับอำเภอในจังหวัดชายแดนใต้**. ภาคนิพนธ์ คณะพัฒนาสังคมสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- จักรกฤษ เครือสุนทรวานิช. 2540. **ความรู้และความตระหนักของเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม: ศึกษาเฉพาะกรณีกองบังคับการตำรวจนครบาลเหนือ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จักรกริช ใจดี. 2542. **ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาธิปไตยของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์**. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จิตติมา นิยมสรวณ. 2537. **ความตระหนักของบรรณาธิการข่าวและผู้สื่อข่าวเกี่ยวกับการเสนอข่าวด้านสิ่งแวดล้อม: กรณีศึกษาเฉพาะหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย**. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จิระ จินตบุญกุล. 2531. **การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้โครงการฝึกอบรมอาสาสมัครป้องกันรักษาป่า(อส.ป)**. กรุงเทพมหานคร: กองคุ้มครอง กรมป่าไม้.
- จิราวรรณ พิเศษสกลกิจ. 2534. **ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมบริเวณโบราณสถาน: ศึกษากรณีป้อมมหากาฬ จังหวัดกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล.
- จรรยา ชุนทอง. 2539. **ความตระหนักของสมาชิก สภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์แม่น้ำ ลำคลองในจังหวัดนครปฐม**. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ดารณี อภรณ์พัฒนา. 2533. **ความรู้และความตระหนักของประชาชนที่มีต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมในท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณีองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม**. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ดารณี จินดาพล. 2543. **พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้า ๙ ทรงทดลองประชาธิปไตยที่ดุสิตธานี**. จดหมายข่าวชมรมคนรักวัง. 3 (พ.ค.-ส.ค.): 2-3

- ดวงเดือน วณิชชาชีวะ. 2538. **ความรู้เจตคติและการปฏิบัติในการอนุรักษ์ดินและน้ำของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพประเภทวิชาเกษตรกรรม เขตการศึกษา 5. มหาวิทยาลัยมหิดล: กรุงเทพมหานคร**
- ทิตยา สุวรรณชฎ. 2517. **วิทยาศาสตร์สังคม. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.**
- ณรงค์ น้ำผึ้ง. 2546. **ความตระหนักของประชาชนต่อการอนุรักษ์โบราณสถานในพื้นที่เขตเทศบาลตำบลเวียงเชียงแสน จังหวัดเชียงราย. ภาคนิพนธ์คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.**
- ทวี ทองสว่างและทัศนีย์ ทองสว่าง. 2523. **การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. ภาคนิพนธ์คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.**
- ทิพวรรณ กิตติวิบูลย์. 2546. **จิตวิทยาสังคมกับการพัฒนา เอกสารประกอบคำบรรยาย คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.**
- นพวัฒน์ สมพิน. 2539. **การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม. สาระความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เสมาธรรมจักร.**
- นิวัติ เรืองพานิช. 2528. **การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพมหานคร: เฉลิมชาฎการพิมพ์.**
- นิภาพร โชติสุดเสนต์. 2545. **ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนักศึกษามหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.**
- บริรักษ์ บุญลือพันธ์. 2546. **การมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตศึกษาเฉพาะกรณีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ตำบลบางตาเถร อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี. ภาคนิพนธ์คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.**
- ประเสริฐ อำพรไพ. 2546. **ความตระหนักและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์โบราณสถานศึกษาเฉพาะกรณีประชาชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณคูเมืองโบราณสถานเวียงพางคำ อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย. ภาคนิพนธ์คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.**
- ประสงค์ เอี่ยมอนันต์. 2539. **การดูแลรักษาโบราณสถานและสภาพแวดล้อมสาระความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เสมาธรรม.**

- ประพล มิดินทจินดา. 2542. **ความตระหนักในปัญหาสิ่งแวดล้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. 2529. **ทัศนคติ การวัด การเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย**. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- ปัทมา มีครองธรรม. 2539. **การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในพระบรมมหาราชวังในสมัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชในวโรกาสเฉลิมพระเกียรติทรงครองสิริราชสมบัติครบ 50 ปี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- เพชรวิ ไวยโรจน์. 2530. **ปัญหาของครูสังคมศึกษาในการพัฒนาเจตคติต่อการอนุรักษ์โบราณสถานและโบราณวัตถุ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาเขตการศึกษา 6**. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพสุดา ตริเดซี. 2546. **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านทุ่งสูงจังหวัด กระบี่**. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ไพศาล หวังพานิช. 2526. **การวัดผลการเรียน**. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- มาลินี คุณะดิลก. 2546. **ความตระหนักในความสำคัญของการอนุรักษ์โบราณสถานของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์**. ภาคนิพนธ์คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- มนตรี วงษ์สุวรรณ. 2550. **ความพึงพอใจของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดตามแผนปฏิบัติการรวมพลังไทยทั้งชาติ ขจัดสิ้นยาเสพติด: ศึกษากรณีเทศบาลตำบลแม่สาย อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย**. ภาคนิพนธ์คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- เรืองชัย อธิพิพล. 2540. **ความตระหนักของคณะกรรมการสุขภาพีบาลเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม: ศึกษาเฉพาะกรณีสุขภาพีบาลในเขตจังหวัดลพบุรี**. ภาคนิพนธ์คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- รศนา กาเดร์. 2547. **การประเมินผลการดำเนินงาน โครงการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์สุขภาพในชุมชน จังหวัดปัตตานี ปีงบประมาณ 2543 ถึง 2546**. ภาคนิพนธ์คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

- วารุทธิ์ ประเสริฐวณิช. 2530. **ความและความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในเขต กรุงเทพมหานครเกี่ยวกับสภาพมลพิษทางสภาวะแวดล้อม.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วิชัย วงศ์ใหญ่. 2523. **พัฒนาหลักสูตรและการสอนมิติใหม่.** กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์รุ่งเรือง.
- วิสูตร ยังพลจันทร์. 2544. **ความตระหนักในความสำคัญของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของพนักงานปฏิบัติงานการคลังน้ำมันบริษัทปตทจำกัด(มหาชน).** ภาคนิพนธ์คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- วีระ เปล่งรัสมิ. 2543. **บทบาทของพระสงฆ์ต่อการอนุรักษ์โบราณสถาน ในจังหวัดเชียงราย.** วิทยานิพนธ์ ระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วันที เตชะคุณารักษ์. 2541. **ความรู้ ความเข้าใจและความคิดเห็นของคณะทำงานสนับสนุนการปฏิบัติการพัฒนาชนบท ระดับตำบล (คปต.) ต่อโครงการแก้ไขปัญหาความยากจน: ศึกษา เฉพาะกรณี อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี.** ภาคนิพนธ์คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ศิริชัย ไตรสารศรี. 2539. **การรับรู้บทบาทของผู้นำท้องถิ่นในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชน: ศึกษาเฉพาะกรณี ตำบลคลองหลวง อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี.** ภาคนิพนธ์คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ศิริวรรณ ทาปัญญา. 2539. **ปัจจัยที่มีผลต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแหล่งโบราณสถานอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุชิน สงวนบุญญศิริ. 2535. **ความรู้และความตระหนักเกี่ยวกับกฎหมายและสิ่งแวดล้อมของเจ้าหน้าที่ตำรวจในภาคตะวันตก.** มหาวิทยาลัยมหิดล. กรุงเทพมหานคร
- สิริภัทร เกตุแก้ว. 2549. **การตระหนักและการดำเนินงานปกป้องภูมิปัญญาผ้าไหมไทยในจังหวัดขอนแก่น.** ภาคนิพนธ์คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สมพงษ์ ใหญ่วงศ์. 2550. **ความตระหนักของประชาชนในการอนุรักษ์แม่น้ำยางมันต์ศาสตร์.** ภาคนิพนธ์คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สมศักดิ์ สุริยะเจริญ. 2533. **ความตระหนักของปลัดอำเภอเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล.

- สมหมาย วิเชียรพันธ์. 2539. **ความตระหนักถึงความสำคัญของการวางแผนพัฒนา
สุขภาพิบาลของคณะกรรมการสุขภาพิบาล ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดจันทบุรี.**
ภาคนิพนธ์คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ส.พลายน้อย. 2527. **สารานุกรม ประวัติศาสตร์ไทย ฉบับปรับปรุงใหม่.** กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์บำรุงสาส์น.
- สุชาดา บุญธารา. 2544. **การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสารกับความรู้อและ
ความรู้อกับความตระหนักต่อสิทธิที่จะได้รู้ ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร
ของราชการ พ.ศ. 2540 ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์
ปริญญาามหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.**
- อริญญา ทวีพยม่วง. 2542. **ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ ความตระหนักและการปฏิบัติ
ต่อสิทธิของผู้ป่วยของบุคลากรทางการแพทย์ในโรงพยาบาล สังกัดกรมการ
แพทย์ทหารบก. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.**
- อมรรัตน์ วีระสัมฤทธิ์. 2532. **ความรู้อและความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจราจรและมลพิษ
ทางอากาศในกรุงเทพมหานครของนักศึกษาสหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์.**
วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อุทุมพร แก้วประดิษฐ์. 2546. **อิทธิพลของปัจจัยส่วนบุคคลและเซ้าอารมณ์ที่มีต่อ
พฤติกรรมกรจัดการของผู้บริหารโรงงานผลิตรองเท้ากีฬาแห่งหนึ่ง. วิทยานิพนธ์
ปริญญาามหาบัณฑิตจิตวิทยา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.**
- อภิชาติ หนูน้อย. 2544. **พฤติกรรมกรเปิดรับสื่อกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชาย
เลนของประชาชน กรณีศึกษา อำเภอ กันตัง จังหวัดตรัง. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.**
- อรอุมา พัชรวรภาส. 2547. **รายงานผลการวิจัย ความรู้อ ความเข้าใจ และทัศนคติของ
ข้าราชการพลเรือนเกี่ยวกับการปฏิรูประบบราชการ: กรณีศึกษาข้าราชการ
พลเรือนในเขตกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.**
- อุทุมพร ทองอุไทย. 2523. **สารบบจำแนกจุดมุ่งหมายทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์สมานมิตรการพิมพ์.**
- อุษลัักษณ สุวบเอี่ยม. 2549. **ความรู้อ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการจัดการควารู้อในองค์กรของ
คณะทำงาน เพื่อดำเนินการกรจัดการควารู้อภายในกรมบังคับคดี เพื่อเป็น
องค์การเรียนรู้อ. ภาคนิพนธ์ คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิต
พัฒนบริหารศาสตร์.**

- Bloom, Benjamin S. 1956. **Taxonomy of Education Objective Hand Book I.** New York: David Mckay Company, Inc.
- Good, Carter V.. 1973. **Dictionary of Education.** New York : Mc Graw-Hill Book Company.
- Rogers, Everett M. and Svennings, Lynne. 1969. **Modernization among Peasants : The Impact of Communication.** New York: Holt, Rinehart and Winston.
- Sudman, S. 1976. **Applied Sampling.** New York: Academic Press.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ตารางที่ 1 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของมาตรวัดความตระหนักในการอนุรักษ์พระราชวัง
พญาไท

ข้อความ	r กับสเกล รวม
1. ควรกำหนดเรื่องการดูแลรักษาโบราณสถานหรือพระราชวังต่าง ๆ ไว้ในตำราเรียนหลักของเด็กประถมเพื่อปลูกฝังให้เด็กเห็นคุณค่าของโบราณสถาน	0.2422
2. อาคารในบริเวณพระราชวังพญาไทที่เก่ามากควรดัดแปลงให้ทันสมัย	0.0973
3. การสัมผัสพื้นผิวผนังหรือลายแกะสลักในพระราชวังพญาไทเพียงเล็กน้อยก็จะทำให้เกิดความเสียหายได้	0.3939
4. เมื่อท่านพบเห็นผู้ที่มีมาชมพระราชวังฯ และหรือแกะสิ่งตกแต่งในพระราชวังฯ ท่านจะรีบแจ้งเจ้าหน้าที่ทันที	0.3899
5. ท่านคิดว่าการบูรณะทาสีพระที่นั่งองค์ต่าง ๆ ในพระราชวังฯ เป็นสิ่งที่ดีเพราะจะทำให้เกิดความสวยงาม	0.0929
6. ท่านคิดว่าหากมีการบูรณะทาสีพระที่นั่งองค์ต่าง ๆ ในพระราชวังฯ ให้แตกต่างจากของเดิมจะเป็นการดึงดูดนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น	-0.0631
7. ถ้าท่านพบเห็นนักท่องเที่ยวทิ้งขยะในบริเวณพระราชวังฯ ท่านจะเข้าไปตักเตือนทันที	0.4444
8. การใส่รองเท้าเข้าชมห้องต่าง ๆ ไม่ทำให้สภาพพื้นห้องเสียหาย	-0.0221
9. ท่านไม่รู้สึกรู้สึกรัดใจในการปฏิบัติตามกฎระเบียบการเข้าชมพระราชวังฯ	0.3146
10. ท่านคิดว่าระเบียบปฏิบัติในการเข้าชมพระราชวังฯ มีความเข้มงวด	0.1760
11. ท่านยินดีเข้าร่วมกิจกรรมที่มูลนิธิอนุรักษ์อนุรักษณ์พระราชวังพญาไทจัดขึ้น	0.3831
12. ท่านคิดว่าควรจัดทำป้ายโฆษณาที่บริเวณ ทางเข้าโรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้าเพื่อประชาสัมพันธ์พระราชวังฯ	0.1990
13. ท่านเห็นว่าควรเปิดให้มีการเช่าพระที่นั่งในพระราชวังฯ จัดงานต่าง ๆ เพื่อสร้างรายได้และเป็นการประชาสัมพันธ์ไปในตัว	0.0266
14. ท่านจะแนะนำบุคคลอื่นให้มาชมพระราชวัง พญาไท	0.5140

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ข้อความ	r กับสเกลรวม
15. ท่านคิดว่าควรเปิดให้ประชาชนเข้าชมพระราชวังพญาไททุกวันเพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ที่กว้างขวางขึ้น	0.2151
16. ท่านคิดว่าควรจัดให้มีการอบรมบุคคลภายนอก มาอบรมเรื่องความสำคัญของพระราชวังฯ	0.4521
17. ท่านคิดว่าการจัดบอร์ดพระราชประวัติ รัชกาลที่ 6 และพระราชกรณียกิจในพระองค์มีน้อยเกินไป	0.5419
18. ท่านยินดีบริจาคเงินตามกำลังศรัทธาเพื่อร่วมอนุรักษ์พระราชวังฯ	0.4251
19. เมื่อท่านมาชมพระราชวังพญาไทหรือโบราณสถานอื่น ๆ ท่านมักจะซื้อสินค้าที่ระลึกเพื่อสมทบในการอนุรักษ์โบราณสถาน	0.4980
20. ท่านมีข้อคิดเห็นในเชิงอนุรักษ์ต่อ พระราชวังพญาไท ภายหลังจากการเข้าชม	0.4856
21. หากมีการเก็บเงินค่าเข้าชมพระราชวังพญาไทท่านยินดีที่จะชำระ	0.5050

n = 173

ค่าความเชื่อมั่น = .6611

ภาคผนวก ข

หมายเลขแบบสอบถาม.....

แบบสอบถาม

เรื่อง

ความตระหนักของประชาชนต่อการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท

คำชี้แจง การตอบแบบสอบถามชุดนี้ให้ท่านทำเครื่องหมาย / ลงในหน้าคำตอบที่ท่านเลือกตอบ

() และเติมคำลงใน..... ที่ตรงกับความเป็นจริง หรือใกล้เคียงกับความคิดของท่านมากที่สุด

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ

() ชาย

() หญิง

2. อายุ..... ปี

3. ระดับการศึกษาชั้นสูงสุดที่กำลังศึกษาหรือสำเร็จการศึกษา

() ประถมศึกษา

() มัธยมศึกษาตอนต้น

() มัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช

() อนุปริญญา/ปวส/ปวท

()ปริญญาตรี

() สูงกว่าปริญญาตรี

() อื่น ๆ โปรดระบุ.....

4. อาชีพ

() รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ

() ธุรกิจส่วนตัว

() พนักงานบริษัท

() นักเรียน/นักศึกษา

() เกษตรกรรม

() อื่น ๆ โปรดระบุ.....

5. ในรอบหนึ่งปีที่ผ่านมา จนถึงปัจจุบัน ท่านเคยเข้าชมพระราชวังพญาไท มาแล้วหรือไม่

() ครั้งนี้เป็นครั้งแรก

() เคยเข้าชมมาแล้ว

6. ในรอบหนึ่งปีที่ผ่านมา จนถึงปัจจุบัน ท่านเคยเข้าชมโบราณสถานอื่น ๆ มาแล้ว.....ครั้ง

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่	ไม่แน่ใจ
4.การบูรณะพระราชวังพญาไทสามารถใช้วัสดุที่กลมกลืนกับของเดิมแต่ต้องแสดงถึงความแตกต่างแยกจากวัสดุเดิมได้			
5.วิธีการอนุรักษ์พระราชวังพญาไทที่ดีที่สุดคือ การเปิดใช้ประโยชน์จากอาคารพระที่นั่งองค์ต่าง ๆ ในพระราชวังพญาไท			
6.การใช้วัสดุดั้งเดิมของโบราณสถานมาสร้างชิ้นใหม่และนำมาประกอบใหม่ ณ ตำแหน่งเดิม ถือเป็น การอนุรักษ์โบราณสถานนั้น ๆ เช่นกัน			
7.คำว่า “การปฏิสังขรณ์” คือ การสร้างโบราณสถานขึ้นมาใหม่และโดยใช้วัสดุดั้งเดิม			
8.การอนุรักษ์พระราชวังพญาไทมีหลักเกณฑ์ที่แตกต่างจากการอนุรักษ์โบราณสถานอื่น ๆ ด้านการปฏิสังขรณ์ภาพจิตรกรรมภายในพระราชวังฯ			
9.การบูรณะพระราชวังพญาไทเป็นหน้าที่ของกรมศิลปากรหรือหน่วยงานของรัฐเท่านั้น			
10.กรมศิลปากรไม่มีหน้าที่โดยตรงที่จะทำการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท			
11.โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้ามีหน้าที่บูรณะพระราชวังพญาไท			

ส่วนที่ 4 ความตระหนักในความสำคัญของการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท

ข้อความ	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
ด้านการดูแลรักษาให้คงสภาพเดิม 1.ควรกำหนดเรื่องการดูแลรักษาโบราณสถานหรือพระราชวังต่าง ๆ ไว้ในตำราเรียนหลักของเด็กประถมเพื่อปลูกฝังให้เด็กเห็นคุณค่าของโบราณสถาน					

ส่วนที่ 4 ความตระหนักในความสำคัญของการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท

ข้อความ	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง
2.อาคารในบริเวณพระราชวังพญาไทที่เก่ามาก ควร ดัดแปลงให้ทันสมัย					
3.การสัมผัสพื้นผิวผนังหรือลายแกะสลักในพระ ราชวังพญาไทเพียงเล็กน้อย ก็จะทำให้เกิดความ เสียหายได้					
4.เมื่อท่านพบเห็นผู้ที่มาชมพระราชวังฯและหรือ แกะสิ่งตกแต่งในพระราชวังฯท่านจะรีบแจ้งเจ้า หน้าที่ทันที					
5.ท่านคิดว่าการบูรณะทาสีพระที่นั่งองค์ต่าง ๆ ใน พระราชวังฯเป็นสิ่งที่ดีเพราะจะทำให้เกิดความ สวยงาม					
6.ท่านคิดว่าหากมีการบูรณะทาสีพระที่นั่งองค์ ต่าง ๆ ในพระราชวังฯ ให้แตกต่างจากของเดิมจะ เป็นการดึงดูดนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น					
7.ถ้าท่านพบเห็นนักท่องเที่ยวทิ้งขยะในบริเวณ พระราชวังฯท่านจะเข้าไปตักเตือนทันที					
8.การใส่รองเท้าเข้าชมห้องต่าง ๆ ไม่ทำให้สภาพ พื้นห้องเสียหาย					
9.ท่านไม่รู้สึกรู้สึกรัดใจในการปฏิบัติตามกฎระเบียบ การเข้าชมพระราชวังฯ					
10.ท่านคิดว่าระเบียบปฏิบัติในการเข้าชม พระราชวังฯมีความเข้มงวด					

ส่วนที่ 4 ความตระหนักในความสำคัญของการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท

ข้อความ	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง
11. ท่านยินดีเข้าร่วมกิจกรรมที่มูลนิธิอนุรักษ์พระราชวังพญาไทจัดขึ้น					
ด้านการส่งเสริมประชาสัมพันธ์					
12. ท่านคิดว่าควรจัดทำป้ายโฆษณาที่บริเวณทางเข้าโรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้าเพื่อประชาสัมพันธ์พระราชวังฯ					
13. ท่านเห็นว่าควรเปิดให้มีการเช่าพระที่นั่งในพระราชวังฯ จัดงานต่าง ๆ เพื่อสร้างรายได้และเป็นการประชาสัมพันธ์ไปในตัว					
14. ท่านจะแนะนำบุคคลอื่นให้มาชมพระราชวังพญาไท					
15. ท่านคิดว่าควรเปิดให้ประชาชนเข้าชมพระราชวังพญาไททุกวันเพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ที่กว้างขวางขึ้น					
16. ท่านคิดว่าควรจัดให้มีการอบรมบุคคลภายนอกมาอบรมเรื่องความสำคัญ ของพระราชวังฯ					
17. ท่านคิดว่าการจัดบอร์ดพระราชประวัติ รัชกาลที่ 6 และพระราชกรณียกิจในพระองค์ มีน้อยเกินไป					
ด้านการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์					
18. ท่านยินดีบริจาคเงินตามกำลังศรัทธาเพื่อร่วมอนุรักษ์พระราชวังฯ					

ส่วนที่ 4 ความตระหนักในความสำคัญของการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท

ข้อความ	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง
19.เมื่อท่านมาชมพระราชวังพญาไทหรือ โบราณสถานอื่น ๆ ท่านมักจะซื้อสินค้าที่ระลึก เพื่อสมทบทุนในการอนุรักษ์โบราณสถาน					
20.ท่านมีข้อคิดเห็นในเชิงอนุรักษ์ต่อ พระราชวัง พญาไท ภายหลังจากการเข้าชม					
21.หากมีการเก็บเงินค่าเข้าชมพระราชวังพญาไท ท่านยินดีที่จะชำระ					

ส่วนที่ 5 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

1. ท่านมีข้อคิดเห็นหรือมีความรู้สึกอย่างไรภายหลังจากการเข้าชมพระราชวังพญาไท

.....

.....

.....

.....

.....

2. ท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไร ในการอนุรักษ์พระราชวังพญาไท

.....

.....

.....

.....

.....

.....ขอขอบคุณ.....

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ – ชื่อสกุล

นางนันธิราท์ คงหมวก

ประวัติการศึกษา

ปริญญาตรี คณะบริหารธุรกิจ

สาขาการตลาด

มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

ประสบการณ์ทำงาน

พ.ศ. 2544 จนถึงปัจจุบัน

ตำแหน่งเจ้าหน้าที่ ฝ่ายการตลาด บริษัทเอสควาลพลอย

สยาม จำกัด (Classe Jewellers)

973 ชั้น G อาคารเพชรซีเดนท์ ทาวเวอร์ ถนนเพลินจิต

เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร 10330

พ.ศ. 2546 จนถึงปัจจุบัน

มัคคุเทศก์อาสาสมัครนำชมพระราชวังพญาไท

ที่อยู่ปัจจุบัน

1/127 ถนน พหลโยธิน 40 จตุจักร กรุงเทพมหานคร